

En effektivare miljöprövning

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens proposition 2004/05:129 En effektivare miljöprövning jämte en följdmotion med sju yrkanden. Därutöver behandlas drygt 100 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2003 och 2004.

I propositionen föreslår regeringen flera ändringar av miljöprövningen. Ett förslag rör miljöbalkens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar. Ett annat handlar om att förenkla prövningen när redan prövade verksamheter behöver ändras eller byggas ut.

Regeringen föreslår vidare att regeringen skall få föreskriva att vissa mindre vattenverksamheter skall vara anmälningspliktiga. Ett annat förslag är att täkter skall provas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter.

Regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken bör enligt förslaget i fortsättningen endast gälla stora infrastrukturprojekt, anläggningar för kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle. För de verksamheter som inte längre skall omfattas av regeringens obligatoriska tillåtlighetsprövning kommer regeringen att kunna förbehålla sig prövningen. Enligt förslaget kommer kommunerna att ha ett starkt inflytande över vilka verksamheter som skall provas av regeringen.

Regeringen föreslår att lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2005.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag och avslår samtliga följdmotionens yrkanden.

I motionerna från allmänna motionstiden 2003 och 2004 lämnas förslag som framför allt avser förändringar i miljöbalken. Här ingår bl.a. ett stort antal förslag som gäller strandskyddet och allemansrätten.

Uskottet avstyrker även dessa förslag.

I ärendet finns 29 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Bakgrund.....	9
Redogörelse för ärendet.....	9
Propositionens huvudsakliga innehåll.....	9
Lagstiftningsärendets beredning i utskottet.....	10
Motioner från allmänna motionstiden 2003 och 2004.....	10
Utskottets överväganden.....	12
En effektivare miljöprövning.....	12
Gällande bestämmelser.....	12
Propositionens förslag.....	12
Samråd.....	12
Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan.....	12
Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.....	13
Bättre beslutsunderlag tidigt i processen.....	13
Täkter.....	13
Lagförslaget i övrigt.....	14
Motionen.....	14
Utskottets ställningstaganden.....	15
Strandskydd.....	15
Allemansrätt.....	19
Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m.	22
Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m.	24
Tillståndspliktens omfattning.....	27
Miljökvalitetsnormer m.m.	28
Vissa produktfrågor.....	30
Tillsyn över enskilda avlopp.....	31
Naturgas.....	32
Skyddet för vissa områden.....	33
Frågor om nationalparker och naturreservat m.m.	34
Vissa ersättningsfrågor.....	37
Lokal förvaltning m.m.	39
Lokalisering av myndigheter.....	40
Miljöövervakning.....	41
Miljömärkning.....	41
Transport av farligt avfall.....	42
Havsfrågor.....	43
Vattenförsörjning m.m.	44
Kalkningsverksamhet.....	45
Statsbidrag.....	46
MHO-data.....	47
Flygförbud.....	48
Vissa rovdjursfrågor.....	49
Åtgärdsprogram.....	50
Reservationer.....	52
1. En effektivare miljöprövning, punkt 1 (m, fp, kd, c).....	52

2. Strandskydd, punkt 2 (m, c).....	55
3. Strandskydd, punkt 2 (fp).....	57
4. Strandskydd, punkt 2 (v, mp).....	58
5. Strandskydd, punkt 2 (kd).....	59
6. Allemansrätt, punkt 3 (m, kd, c).....	60
7. Allemansrätt, punkt 3 (fp).....	61
8. Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m., punkt 4 (mp).....	62
9. Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m., punkt 5 (kd, c).....	63
10. Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m., punkt 5 (v).....	64
11. Vissa produktfrågor, punkt 8 (kd).....	65
12. Tillsyn över enskilda avlopp, punkt 9 (fp, mp).....	66
13. Naturgas, punkt 10 (v, mp).....	67
14. Skyddet för vissa områden, punkt 11 (m).....	68
15. Mark för reservatsbildning, punkt 13 (kd).....	68
16. Förvaltning av naturreservat, punkt 15 (m, fp, kd, c).....	69
17. Förvaltning av naturreservat, punkt 15 (mp).....	70
18. Vissa ersättningsfrågor, punkt 16 (m).....	70
19. Vissa ersättningsfrågor, punkt 16 (kd).....	71
20. Lokal förvaltning m.m., punkt 17 (m).....	71
21. Miljöövervakning, punkt 19 (kd).....	72
22. Transport av farligt avfall, punkt 21 (m, fp, kd, c).....	73
23. Havsfrågor, punkt 22 (fp, kd, mp).....	74
24. Vattenförsörjning m.m., punkt 23 (kd, mp).....	75
25. Kalkningsverksamhet, punkt 24 (kd).....	75
26. Statsbidrag, punkt 25 (kd).....	76
27. Flygförbud, punkt 27 (m).....	77
28. Vissa rovdjursfrågor, punkt 28 (v).....	77
29. Åtgärdsprogram, punkt 29 (v).....	78
Särskilda yttranden.....	79
1. Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m., punkt 4 (kd).....	79
2. Miljökvalitetsnormer m.m., punkt 7 (v).....	79
3. Naturskyddsförrättning, punkt 14 (kd).....	80
4. Miljömärkning, punkt 20 (kd).....	80
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	82
Propositionen.....	82
Följdmotion.....	82
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003.....	83
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004.....	88
Följdmotion med anledning av proposition 2004/05:56 En politik för en långsiktigt konkurrenskraftig svensk turistnäring.....	94
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag.....	95
<i>Bilaga 3</i>	
Bostadsutskottets yttrande 2004/05:BoU5y.....	128

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. En effektivare miljöprövning

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
3. lag om ändring i lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
5. lag om ändring i väglagen (1971:948),
6. lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
7. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
9. lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
10. lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
11. lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken,
12. lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2004/05:129 och avslår motion 2004/05:MJ23 yrkandena 1–7.

Reservation 1 (m, fp, kd, c)

2. Strandskydd

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ201, 2003/04:MJ214, 2003/04:MJ223, 2003/04:MJ277, 2003/04:MJ281, 2003/04:MJ296, 2003/04:MJ305, 2003/04:MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04:MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04:MJ378, 2003/04:MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04:MJ404 yrkande 12, 2003/04:MJ465, 2003/04:MJ468, 2003/04:N344 yrkande 3, 2003/04:Bo254 yrkande 6, 2003/04:Bo257 yrkande 9, 2003/04:Bo258 yrkande 12, 2003/04:Bo260 yrkande 2, 2003/04:Bo263 yrkande 29, 2004/05:MJ202, 2004/05:MJ213, 2004/05:MJ255, 2004/05:MJ269, 2004/05:MJ275, 2004/05:MJ377, 2004/05:MJ382, 2004/05:MJ384, 2004/05:MJ415, 2004/05:MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05:MJ493, 2004/05:MJ517, 2004/05:N397 yrkande 11, 2004/05:N409 yrkande 14, 2004/05:Bo275 yrkande 5, 2004/05:Bo301 yrkande 9, 2004/05:Bo302 yrkande 14 och 2004/05:Bo307 yrkande 7.

Reservation 2 (m, c)

Reservation 3 (fp)

Reservation 4 (v, mp)

Reservation 5 (kd)

3. Allemansrätt

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ261, 2003/04: MJ287 yrkande 4, 2003/04: MJ376 yrkandena 2 och 3, 2003/04: MJ404 yrkande 13, 2003/04: MJ412 yrkande 10, 2003/04: MJ435 yrkande 5, 2003/04: MJ476 yrkandena 2 och 6, 2003/04: N347 yrkande 11 och 2004/05: N412 yrkande 11.

Reservation 6 (m, kd, c)

Reservation 7 (fp)

4. Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ210, 2003/04: MJ228, 2003/04: MJ370 yrkande 7, 2003/04: MJ474 yrkande 5, 2004/05: MJ258, 2004/05: MJ420, 2004/05: MJ425 och 2004/05: N393 yrkande 15.

Reservation 8 (mp)

5. Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2003/04: MJ315, 2003/04: MJ341, 2003/04: MJ370 yrkande 8, 2003/04: MJ388, 2003/04: MJ476 yrkande 5, 2003/04: N248 yrkande 2, 2004/05: MJ348, 2004/05: MJ400, 2004/05: MJ498 yrkande 46 och 2004/05: N305 yrkande 6.

Reservation 9 (kd, c)

Reservation 10 (v)

6. Tillståndspliktens omfattning

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ346 och 2004/05: MJ528 yrkande 4.

7. Miljökvalitetsnormer m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05: MJ391 yrkande 1 och 2004/05: MJ393.

8. Vissa produktfrågor

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ528 yrkande 6.

Reservation 11 (kd)

9. Tillsyn över enskilda avlopp

Riksdagen avslår motion 2004/05: MJ371 yrkande 21.

Reservation 12 (fp, mp)

10. Naturgas

Riksdagen avslår motion 2004/05: N307 yrkande 2.

Reservation 13 (v, mp)

11. Skyddet för vissa områden

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ337 yrkande 4 och 2004/05:MJ434 yrkande 29.

Reservation 14 (m)

12. Frågor om nationalparker och naturreservat m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ248 och 2004/05:MJ524 yrkandena 2–4.

13. Mark för reservatsbildning

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 36.

Reservation 15 (kd)

14. Naturskyddsförrättning

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ272.

15. Förvaltning av naturreservat

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ434 yrkande 30 och 2004/05:N11 yrkande 7.

Reservation 16 (m, fp, kd, c)

Reservation 17 (mp)

16. Vissa ersättningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ215 yrkande 2, 2004/05:MJ220, 2004/05:MJ498 yrkande 34 och 2004/05:MJ524 yrkande 1.

Reservation 18 (m)

Reservation 19 (kd)

17. Lokal förvaltning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ337 yrkandena 1 och 3 samt 2004/05:MJ454.

Reservation 20 (m)

18. Lokalisering av myndigheter

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ453, 2004/05:MJ465 och 2004/05:MJ492.

19. Miljöövervakning

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ357.

Reservation 21 (kd)

20. Miljömärkning

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 15.

21. Transport av farligt avfall

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 40.

Reservation 22 (m, fp, kd, c)

22. Havsfrågor

Riksdagen avslår motionerna 2004/05:MJ369 yrkande 10 och 2004/05: MJ371 yrkande 2.

Reservation 23 (fp, kd, mp)

23. Vattenförsörjning m.m.

Riksdagen avslår motionerna 2003/04:MJ400 yrkande 3 och 2004/05: MJ366 yrkande 1.

Reservation 24 (kd, mp)

24. Kalkningsverksamhet

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ411 yrkande 3.

Reservation 25 (kd)

25. Statsbidrag

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ498 yrkande 1.

Reservation 26 (kd)

26. MHO-data

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ483.

27. Flygförbud

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ337 yrkande 2.

Reservation 27 (m)

28. Vissa rovdjursfrågor

Riksdagen avslår motion 2003/04:MJ235 yrkande 5.

Reservation 28 (v)

29. Åtgärdsprogram

Riksdagen avslår motion 2004/05:MJ391 yrkande 2.

Reservation 29 (v)

Stockholm den 2 juni 2005

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelson (s), Carina Ohlsson (s), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Bengt-Anders Johansson (m), Ann-Kristine Johansson (s), Rezene Tesfazion (s) och Berndt Ekholm (s).

Bakgrund

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlar utskottet dels regeringens proposition 2004/05:129 En effektivare miljöprovning jämte en följmotion med sju yrkanden, dels drygt 100 motionsförslag från 2003 och 2004 års allmänna motionstid i andra frågor som framför allt regleras i miljöbalken (MB).

Regeringen beslutade i maj 2003 tilläggsdirektiv innebärande att Miljöbalkskommittén med förtur skulle se över möjligheterna att effektivisera och förenkla miljöprovningen utan att hälso- och miljöskyddskraven åsidosätts. En utgångspunkt skulle vara intresset av att hålla handläggningstiderna så korta som möjligt utan att försvåra möjligheten att uppnå miljömålen eller åsidosätta allmänhetens rätt till insyn och deltagande. I januari 2004 överlämnade kommittén delbetänkandet En effektivare miljöprovning (SOU 2003:124). Betänkandet innehåller flera lagförslag som behandlas i propositionen. Förslagen rör ett enklare förfarande för miljökonsekvensbeskrivning och tillståndsprövning, anmälningsplikt för mindre vattenverksamheter, ändrade regler för provningen av täkter och regeringens tillåtlighetsprovning. Betänkandet har remissbehandlats. En sammanställning av remissyttrandena finns tillgänglig i Miljö- och samhällsbyggnadsdepartementet (M2004/39/R). Förslaget till den nya bestämmelsen i 17 kap. 4 a § miljöbalken har beretts med Svenska Kommunförbundet. Förslagen bygger på en överenskommelse mellan den socialdemokratiska regeringen, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna.

Lagförslagen har granskats av Lagrådet. Lagrådet har inte haft några erinringar mot förslagen utom såvitt avser bestämmelsen om möjlighet för en tillståndsmyndighet att i samband med ett s.k. ändringstillstånd ompröva villkor som har ett miljömässigt samband med ändringen. Med anledning av Lagrådets synpunkter har förslaget justerats. Några redaktionella ändringar har också gjorts. Därutöver föreslås i tre bestämmelser en uppdatering med anledning av att lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter har ersatt lagen (2004:656) om utsläpp av koldioxid. Det är sådana enkla konsekvensändringar att Lagrådets hörande enligt regeringens mening skulle sakna betydelse.

Regeringens lagförslag återfinns i *bilaga 2*.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen anför regeringen under rubriken Propositionens huvudsakliga innehåll följande.

I propositionen föreslår regeringen flera ändringar av miljöprovningen. Det övergripande syftet är att effektivisera miljöprovningen, dvs. att göra provningen snabbare och enklare utan att åsidosätta hälso- och miljöskyddskraven. En utgångspunkt är att hålla handläggningstiderna så korta som möjligt utan att försvåra möjligheten att uppnå miljömålen eller åsidosätta allmänhetens rätt till insyn och deltagande.

Ett förslag rör miljöbalkens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar. Ett annat handlar om att förenkla provningen när redan provade verksamheter behöver ändras eller byggas ut.

För att åstadkomma en ökad flexibilitet och ett effektivare, tydligare och mer samordnat provningssystem föreslås att regeringen får föreskriva att vissa mindre vattenverksamheter skall vara anmälningspliktiga. Ett annat förslag är att täkter skall provas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter. Genom att pröva alla miljöfarliga verksamheter på samma sätt undanröjs vissa processuella problem. Gemensamma regler bidrar även till samordningsvinster och ökad enhetlighet i systemet.

Regeringens obligatoriska tillåtlighetsprovning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken bör i fortsättningen endast gälla stora infrastrukturprojekt, anläggningar för kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle. Propositionen innehåller ett sådant förslag. För de verksamheter som inte längre skall omfattas av regeringens obligatoriska tillåtlighetsprovning kommer regeringen att kunna förbehålla sig provningen. Enligt förslaget kommer kommunerna att ha ett starkt inflytande över vilka verksamheter som skall provas av regeringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2005.

Lagstiftningsärendets beredning i utskottet

Utskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att avge yttrande över propositionen jämte följdmotionen. Bostadsutskottet tillstyrker propositionens förslag och avstyrker motionsförslagen. Yttrandet har intagits som *bilaga 3* till betänkandet.

Vidare har utskottet med anledning av regeringens förslag angående täkter uppvaktats av företrädare för Sveriges Bergmaterialindustrier och Torvproducenterna.

Motioner från allmänna motionstiden 2003 och 2004

Motionerna har sorterats in under ett antal rubriker. I två stora avsnitt behandlar utskottet förslag som gäller översyn av strandskyddet respektive allemansrätten. Frågorna regleras i 7 kap. miljöbalken (MB) som även reglerar andra frågor om skydd av områden. Härfter följer ett antal avsnitt

som också avser översyn av delar av MB. Det gäller t.ex. förslag som rör miljöbalken och företagen, miljöledningssystem, tillsyn och avgifter m.m. Tillståndspliktens omfattning är en annan fråga som behandlas. Motionerna innehåller även förslag om miljökvalitetsnormer och åtgärdsprogram. Härutöver behandlas bl.a. förslag som gäller skyddet för vissa områden, nationalparker och naturreservat, havsfrågor och rovdjursfrågor.

Utskottets överväganden

En effektivare miljöprövning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag och avslår samtliga motionsyrkanden. Jämför reservation 1 (m, fp, kd, c).

Gällande bestämmelser

Propositionsförslagen rör, som redovisats ovan, miljökonsekvensbeskrivningarna och samrådsförfarandet i samband med tillståndsprövning av verksamheter samt tillståndsprövningens omfattning när en miljöfarlig verksamhet behöver ändras eller utökas. Vidare rör förslagen prövningen av vattenverksamheter och täkter. Slutligen rör förslagen regeringens tillåtlighetsprövning av vissa större verksamheter. Propositionen innehåller (s. 38–39) en kort redogörelse för de regler som i dessa delar gäller i dag.

Propositionens förslag

Samråd

I en bestämmelse samlas reglerna om samrådsförfarandet. Begreppen tidigt och utökat samråd tas bort. Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall alltid samråda med länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten samt med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Om verksamheten eller åtgärden skall antas medföra en betydande miljöpåverkan skall samrådet också omfatta de övriga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda. Samrådet skall, liksom i dag, genomföras i god tid innan verksamhetsutövaren ansöker om tillstånd och upprättar miljökonsekvensbeskrivningen. Av bestämmelsen skall det enligt förslaget tydligt framgå att samrådet alltid skall avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Verksamhetsutövarens skyldighet att före samrådet lämna underlag till vissa (länsstyrelsen och enskilda som är särskilt berörda) utvidgas till att även omfatta tillsynsmyndigheten.

Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Förslaget innebär att länsstyrelsen skall pröva om en verksamhet eller åtgärd skall antas medföra en betydande miljöpåverkan endast i de fall verksamheten eller åtgärden inte enligt föreskrifter som regeringen meddelat skall antas medföra en sådan miljöpåverkan, dvs. endast i de fall verksamheten

eller åtgärden inte omfattas av förteckningen i bilaga 1 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Länsstyrelsen skall besluta i frågan om betydande miljöpåverkan efter att verksamhetsutövaren gett tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet att lämna synpunkter i frågan. Den nuvarande skyldigheten för länsstyrelsen att inhämta tillsynsmyndighetens yttrande innan länsstyrelsen fattar beslut i frågan om betydande miljöpåverkan tas bort.

Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.

Enligt förslaget skall en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla det syfte som anges i 6 kap. 3 § miljöbalken. Uppgifterna skall ingå i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning. Bestämmelsen i 6 kap. 7 § MB utformas så att de specificerade kraven på miljökonsekvensbeskrivningens innehåll endast gäller när en verksamhet eller åtgärd skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. Den upplysning som i dag finns i 6 kap. 7 § femte stycket om innehållet i 22 kap. 1 § första stycket 6 – dvs. att en ansökan i vissa fall skall innehålla en säkerhetsrapport – tas bort.

Bättre beslutsunderlag tidigt i processen

Förslaget innebär att länsstyrelsens roll i att vägleda verksamhetsutövaren avseende miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning förtydligas och anges i lagtexten.

Täkter

Enligt förslaget skall täkter prövas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter. Även i fortsättningen skall dock särskilda bestämmelser gälla för enbart täkter. Till exempel skall, när en ansökan om tillstånd till täkt prövas, behovet av det material som kan utvinna vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Bestämmelserna om att tillstånd inte får lämnas i strid mot 7 kap. 28 a–29 §§ utgår. Även regleringen om att ägare eller annan innehavare av marken är skyldig att tåla åtgärder i enlighet med villkor i täktstillstånd utgår. Det skall även fortsättningsvis gå att helt eller delvis upphäva tillstånd till täkt när tio år förflutit från det att tillståndet vann laga kraft. Den särskilda regleringen om att ändra tillståndsvillkor för täkter om de är otillräckliga för att motverka negativ påverkan för miljön utgår. Den generella regleringen i 24 kap. 5 § MB kommer att omfatta täkter, och regeringen anser den vara tillräcklig. På samma sätt som gäller enligt 12 kap. 6 § och den nya föreslagna bestämmelsen i 11 kap. 9 § för anmälan av vattenverksamhet skall det anges inom vilken tid en anmälan om miljöfarlig verksamhet skall göras. Konsekvensändringar görs i 3 b § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter samt i 1 och 4 §§ lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus.

Lagförslaget i övrigt

Propositionen innehåller även förslag som avser

- strukturen i 6 kap. MB och konsekvensändringar i andra lagar,
- ett enklare förfarande vid ändring av miljöfarliga verksamheter,
- anmälningsplikt för mindre vattenverksamheter,
- regeringens tillåtlighetsprövning och
- en hänvisning till lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter.

Regeringen föreslår att ändringarna skall träda i kraft den 1 augusti 2005.

I dessa delar har förslaget inte mött invändningar i någon motion.

Motionen

Motion 2004/05: MJ23 (m, fp, kd, c) innehåller dels tre yrkanden med förslag om att riksdagen skall fatta ett annat beslut än regeringen föreslagit, dels fyra yrkanden med förslag om vissa tillkännagivanden.

Förslagen till riksdagsbeslut är följande.

Med anledning av regeringens förslag om *samråd* föreslår motionärerna i yrkande 2 att riksdagen skall besluta att verksamhetsutövare frivilligt bör kunna bedöma att verksamhet har betydande miljöpåverkan och snabbare kunna inleda samrådsprocessen. Syftet med motionsförslaget är att minska tidsutdräkten och osäkerheten.

I yrkande 1 föreslås att riksdagen skall besluta att *länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan* skall fattas inom sex veckor från inlämnande av ansökan. Om det behövs kompletteringar skall länsstyrelsen enligt motionsförslaget kunna förlänga tiden. Motionärerna föreslår att regeln sanktioneras med rätt till skadestånd.

Yrkande 4 innehåller förslag med anledning av regeringens förslag om *bättre beslutsunderlag tidigt i processen*. Motionärerna föreslår att riksdagen skall besluta att 6 kap. 5 § MB skall förändras i enlighet med Miljöbalkskommitténs förslag. De vill att länsstyrelserna på förhand skall lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Förslagen om tillkännagivanden är följande.

I yrkande 3 föreslår motionärerna angående *innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.* att de krav på en miljökonsekvensbeskrivning som ställs i Sverige *harmoniseras med MKB-direktivet*. De anser att man härigenom skulle kunna göra stora besparingar. Yrkandet innehåller även förslag om att *prövningssystemet skall anpassas till IPPC-direktivet* (rådets direktiv av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, 96/61/EG). Motionärerna anser att prövningssystemet helst bör vara utsläppsrelaterat i stället för produktionsrelaterat. Förslaget skulle enligt motionärerna underlätta övergången till nya miljöverktyg som handel med utsläppsrätter och miljökvalitetsnormer.

Liksom yrkande 4 innehåller motionens yrkande 5 ett förslag som rör regeringens förslag om *bättre beslutsunderlag tidigt i processen*. Motionärerna föreslår att *kungörande av ansökan* skall innebära att tillståndsmyndigheten bedömt att ansökningshandlingarna uppfyller miljöbalkens krav.

Motionärerna kräver i yrkande 6 att regeringen, i samband med proposition med anledning av Miljöbalkskommitténs slutbetänkande, skall återkomma till frågan om hur *täkter* skall inordnas i provningssystemet. Slutligen innehåller yrkande 7 förslag om att förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ändras (och att ändringarna träder i kraft samtidigt som ändringarna i miljöbalken) så att det klart framgår vad som gäller om tillstånds- och anmälningsplikt för husbehovstäkter, bl.a. att *husbehovstäkter* även fortsättningsvis skall tillåtas.

Utskottets ställningstaganden

Miljö- och jordbruksutskottet ansluter sig till regeringens och bostadsutskottets i propositionen respektive yttrandet redovisade bedömningar.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen antar de i propositionen framlagda lagförslagen och avslår motion 2004/05: MJ23 (m, fp, kd, c).

Motioner från allmänna motionstiden 2003 och 2004

Strandskydd

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om strandskydd. Jämför reservationerna 2 (m, c), 3 (fp), 4 (v, mp) och 5 (kd).

Motionerna

Bland motionerna från den allmänna motionstiden 2003 och 2004 finns 46 yrkanden som rör strandskydd.

I motion 2003/04: MJ201 (m) föreslås

- att lagen skall ändras så att kommunernas möjligheter vidgas t.ex. genom att de får rätt att via översikts- eller detaljplaner reglera skyddsvärda områden samt områden möjliga att undanta från strandskyddet (yrkande 1),
- att kommunerna skall fatta beslut om dispenser från strandskyddet – besluten skall kunna överklagas, men länsstyrelsen föreslås bli sista instans – (yrkande 2) samt
- att Naturvårdsverkets möjligheter att överklaga begränsas till områden av riksintresse (yrkande 3).

Liknande förslag förs fram i motionerna 2004/05: MJ202 (m) och 2004/05: MJ213 (c).

Motion 2003/04: MJ214 (s) innehåller förslag om skärpning av strandskyddet. Även i motion 2004/05: MJ255 (s) förespråkas en skärpning av strandskyddet.

I motion 2003/04: MJ223 (fp) finns förslag om att beslut om strandskydd skall decentraliseras till kommunal nivå.

Enligt motionären bakom motion 2003/04: MJ277 (s) behöver dispensreglerna i strandskyddet ses över i syfte att underlätta etablering av fiske- och vildmarksturism.

Motionären bakom motion 2003/04: MJ281 (c) förespråkar ett flexiblere strandskydd där kommuninvånarna själva skall få avgöra vilka sjöar och vattendrag som skall skyddas. Detta skulle enligt motionären bl.a. medföra ett stärkande av det kommunala självstyret och möjliggöra för kommunerna att skapa attraktiva boendemiljöer.

I motion 2003/04: MJ296 (s) anser motionärerna att en lagändring bör göras så att kommunerna i glesbygden ges ökade möjligheter att i sin fysiska planering även kunna använda områden som nu omfattas av strandskyddsbestämmelserna. Liknande förslag återfinns i motion 2004/05: MJ517 (s).

I motion 2003/04: MJ305 (fp) förespråkar motionären beslut på kommunal nivå för strandskydd vid byggnadsärenden.

Motionärerna bakom 2003/04: MJ336 (v) vill att regeringen snarast skall verka för att förslag som Naturvårdsverket presenterat rörande förtydligande av strandskyddet genomförs så långt som möjligt. Enligt motionärerna skulle det leda till ett minskat antal dispenser och göra tolkningen av strandskyddsbestämmelserna mer enhetliga samt öka skyddets legitimitet (yrkande 1). Samma motion innehåller också förslag om att det skall kunna föreligga synnerliga skäl för att länsstyrelserna skall ge dispens från strandskyddsbestämmelserna (yrkande 2) och om att beslutsunderlagen för att ge dispens skall vara fullständiga när det gäller särskilda skäl och effekter på miljön (yrkande 3).

I motion 2003/04: MJ353 (c) förespråkas

- att skogslänen får lättnader i strandskyddet (yrkande 1),
- att kommunerna får ansvaret för utformningen av strandskyddet (yrkande 2) samt
- att kommunerna ges ansvaret för utformningen av strandskyddet (yrkande 3).

Motion 2003/04: MJ378 (c) innehåller förslag som motsvarar det sistnämnda yrkandet.

I motion 2003/04: MJ397 (m) finns förslag om att se över reglerna för strandskyddet för att möjliggöra strandnära bebyggelse (yrkande 1) och om att låta strandskyddet hanteras regionalt och lokalt (yrkande 2).

Motionärerna bakom motion 2003/04: MJ404 (m) yrkande 12 anser att strandskyddet i princip förhindrar byggande utmed kuster och vattendrag. Enligt deras grundläggande synsätt är detta inte acceptabelt. De vill i stället att det skall vara fritt att bygga vid stränder, medan byggförbud skall kunna meddelas för särskilt skyddsvärda områden.

I motion 2003/04:MJ465 (s) behandlas frågan om strandskyddets betydelse för allemansrätten. Motionären anser bl.a. att det, oavsett hur angeläget det kan vara att tillmötesgå turistindustrin och enskilda fastighetsägare, är av största vikt att strandskyddet och dess koppling till allemansrätten inte urholkas. De möjligheter som finns att vid särskilda skäl ge undantag från strandskyddsförbudet får inte tillämpas godtyckligt. Åtgärder måste enligt motionären vidtas omgående för större restriktivitet vid dispensgivning och bättre efterlevelse av gällande lagstiftning.

Motion 2003/04:MJ468 (s) innehåller förslag om differentierat strandskydd. Motionären anför bl.a. att de nu gällande strandskyddsbestämmelserna synes vara skrivna för befolkningstäta områden med högt exploateringsstryck, medan de passar sämre i glesbygd där ibland antalet sjöar och vattendrag är lika stort som antalet invånare.

Enligt motionärerna bakom motion 2003/04:N344 (m) yrkande 3 skall det finnas en generell rätt för fastighetsägare att bebygga sin mark nära stränder och vattendrag. En kommun skall dock enligt motionärerna kunna begränsa denna rätt, men endast där så kan motiveras med hänsyn till känsligt djur- och växtliv eller för att garantera allmänheten tillgång till bad och friluftsliv. Detta skall då ske genom antagande av detaljplan. Motsvarande förslag finns i motionerna 2003/04:Bo258 (m) yrkande 12, 2004/05:N397 (m) yrkande 11, 2004/05:Bo301 (m) yrkande 9 och 2004/05:Bo302 (m) yrkande 14.

Även motion 2003/04:Bo254 (fp) yrkande 6 förespråkar ett lokalt anpassat strandskydd.

Motionärerna bakom motion 2003/04:Bo257 (m) yrkande 9 anser att möjligheterna att utnyttja strandnära områden för bebyggelse skall ökas.

Motion 2003/04:Bo260 (m) yrkande 2 innehåller förslag om att rätten att medge undantag från strandskyddsbestämmelserna överförs till kommunerna och att länsstyrelserna erhåller överprövningsrätt.

Enligt motion 2003/04:Bo263 (c) yrkande 29 bör riksdagen besluta att överföra ansvaret för strandskydd till kommunerna.

I motion 2004/05:MJ269 (m) förespråkar motionären att kommunernas möjligheter vidgas till att kunna undanta vissa områden från strandskyddet och samtidigt kunna reglera skyddsvärda områden.

Enligt motion 2004/05:MJ275 (m, kd) bör reglerna ändras, så att det blir det allmänna (i stället för markägaren) som skall anföra särskilda skäl (riksintressen till skydd för allemansrätten, naturmiljö, etc.) för att säga nej till strandnära bebyggelse.

I motion 2004/05:MJ377 (fp) anser motionären att beslutsfattandet i ärenden om strandskydd måste delegeras ned på kommunal nivå.

Förslaget i motion 2004/05:MJ382 (c) syftar till att strandskyddet skall utformas på kommunal nivå.

Enligt motion 2004/05:MJ384 (mp) skall dispenser från strandskyddsbestämmelserna endast få ske om det finns synnerliga skäl.

I motion 2004/05: MJ415 (s) anser motionärerna att det är angeläget att strandskyddsreglerna luckras upp i syfte att ge möjlighet till lokala bedömningar och beslut om möjlighet att skapa boendemiljöer i strandnära lägen.

Motion 2004/05: MJ489 (kd) yrkande 1 innehåller förslag om att rätten att medge undantag från strandskyddsbestämmelserna överförs till kommunerna och att länsstyrelserna skall erhålla överprövningsrätt. I samma motions yrkande 2 finns förslag om att strandskyddet bör komma in i kommunernas översiktsplanering. Enligt motionens yrkande 3 bör regeringen lägga fram förslag till ändring i lagstiftningen så att Naturvårdsverkets överprövande grund i strandskyddsärenden tas bort.

I motion 2004/05: MJ493 (fp) föreslås att beslut om strandskydd skall decentraliseras till kommunal nivå.

I motion 2004/05: N409 (fp) yrkande 14 förespråkar motionärerna bl.a. att om och när dispenser skall ges får det aldrig betyda att naturvärden som kan njutas och nyttjas av många äventyras genom att privatisering sker av olika strandremсор.

Motion 2004/05: Bo275 (c) yrkande 5 innehåller förslag om att överföra prövningen av strandnära byggande till kommunerna.

Slutligen anser motionärerna bakom 2004/05: Bo307 (fp) yrkande 7 att det inom områden med stora strandområden och lågt exploateringsstryck skall kunna ges en mer generell dispens för byggande närmare stränder, utan att för den skull äventyra naturvärden och privatisering av själva strandremsan. Inom områden med stort exploateringsstryck kan det däremot vara befogat med striktare tillämpning av strandskyddet än vad fallet är i dag.

Utskottets ställningstagande

Det pågår en översyn av strandskyddsbestämmelserna inom Regeringskansliet (se bl.a. interpellation 2004/05:385 samt debatten i prot. 2004/05:82).

Utskottet anser att de kommande övervägandena inte bör föregripas. Förslagen i motionerna 2003/04: MJ201 (m), 2003/04: MJ214 (s), 2003/04: MJ223 (fp), 2003/04: MJ277 (s), 2003/04: MJ281 (c), 2003/04: MJ296 (s), 2003/04: MJ305 (fp), 2003/04: MJ336 (v) yrkandena 1–3, 2003/04: MJ353 (c) yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378 (c), 2003/04: MJ397 (m) yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 (m) yrkande 12, 2003/04: MJ465 (s), 2003/04: MJ468 (s), 2003/04: N344 (m) yrkande 3, 2003/04: Bo254 (fp) yrkande 6, 2003/04: Bo257 (m) yrkande 9, 2003/04: Bo258 (m) yrkande 12, 2003/04: Bo260 (kd) yrkande 2, 2003/04: Bo263 (c) yrkande 29, 2004/05: MJ202 (m), 2004/05: MJ213 (c), 2004/05: MJ255 (s), 2004/05: MJ269 (m), 2004/05: MJ275 (m, kd), 2004/05: MJ377 (m), 2004/05: MJ382 (c), 2004/05: MJ384 (mp), 2004/05: MJ415 (s), 2004/05: MJ489 (kd) yrkandena 1–3, 2004/05: MJ493 (fp), 2004/05: MJ517 (s), 2004/05: N397 (m) yrkande 11, 2004/05: N409 (fp) yrkande 14, 2004/05: Bo275 (c) yrkande 5, 2004/05: Bo301 (m) yrkande 9, 2004/05: Bo302 (m) yrkande 14 och 2004/05: Bo307 (fp) yrkande 7 bör därför avslås.

Allemansrätt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om allemansrätt. Jämför reservationerna 6 (m, kd, c) och 7 (fp).

Motionerna

Motion 2003/04:MJ261 (c) innehåller förslag om en utredning om gränsdragning mellan normalt utnyttjande av allemansrätten och kommersiellt utnyttjande av densamma.

I motion 2003/04:MJ287 (c) yrkande 4 föreslås ett tillkännagivande mot kommersiellt missbruk av allemansrätten.

Motion 2003/04:MJ376 (fp) yrkande 2 innehåller förslag om ökad tillgänglighet till allemansrättsliga områden genom s.k. beträdor (dvs. stigar eller passager i åkerkanter som gör allemansrättslig mark tillgänglig för gående, cyklande eller ridande besökare).

I motion 2003/04:MJ376 (fp) yrkande 3 lämnas förslag om ökad tillgänglighet för allmänheten till militära övningsområden i Skåne. Motionärerna vill att Försvarsmakten och Fortifikationsverket skall få i uppdrag att samverka med kommuner och länsstyrelser kring hur militära övningsområden bättre kan disponeras också för naturskydds- och rekreationsintressen.

Motion 2003/04:MJ404 (m) yrkande 13 innehåller förslag om att tillstånd av markägaren skall alltid inhämtas om dennes mark tas i anspråk för organiserade gruppaktiviteter eller när det sker i kommersiellt syfte. I motion 2003/04:MJ435 (m) yrkande 5 lämnas motsvarande förslag.

Enligt motion 2003/04:MJ412 (c) yrkande 10 bör riksdagen begära att regeringen tar initiativ till åtgärder för att förhindra missbruk av allemansrätten i kommersiellt bruk och i stället skapa möjlighet för markägaren och det lokala näringslivet att utveckla verksamheten efter de lokala förutsättningarna. Motion 2003/04:N347 (kd) yrkande 11 innehåller förslag om en översyn av allemansrättens utformning när det gäller kommersiell verksamhet på enskilda mark. Även motion 2004/05:N412 (kd) yrkande 11 innehåller ett sådant förslag.

I motion 2003/04:MJ476 (m) yrkande 2 anför motionärerna bl.a. att många natur- och kulturmiljöer är ett resultat av aktivt brukande och att senare års ekonomiska press på jord- och skogsbruk är ett hot mot dessa miljöer. Äganderätten innebär enligt motionärerna inte enbart rättigheter utan kräver också ett stort mått av ansvarstagande. I samma motions yrkande 6 anser motionärerna att allemansrättens utformning bör ses över i syfte att inget skall kunna tjäna pengar på andras bekostnad.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har tidigare uttalat (se bl.a. bet. 2002/03:MJU15) att allemansrätten är en sedvanerätt som bör ligga fast och som bör värnas samtidigt som det är av största betydelse att respekten för allemansrättens gränser alltid visas och att de skyldigheter som följer med rättigheterna iakttas. Utskottet har redovisat att man är väl medvetet om att ett felaktigt eller ovarsamt nyttjande av allemansrätten leder till konflikter med markägarna. Sådana konflikter bör enligt utskottets mening alltid förebyggas. Goda vanor måste grundläggas tidigt i skola och förskola. En god planering för friluftsliv kan också hjälpa till att vidmakthålla respekt och förståelse för allemansrätten. Under de senaste årtiondena har allemansrätten delvis fått ändrade förutsättningar genom den ökade motoriseringen respektive kommersialiseringen av friluftslivet. Urbanisering och ändrade fritidsvanor har gjort att aktiviteterna i naturen, såväl till karaktär som till omfattning, ser annorlunda ut i dag. Detta understryker ytterligare vikten av kunskap om allemansrätten och en god planering för friluftsliv, där inte minst markägarna involveras. Upplevelseturism i olika former tenderar att öka. För såväl offentlig som privat mark bör stor vikt läggas vid kontakt och samråd med markägaren och, i relevanta fall, fiskevattenägaren innan kommersiell verksamhet påbörjas. Ett kommersiellt turistiskt nyttjande kan ge både incitament och ekonomi för naturvård samtidigt som de upplevelser som naturturismen förmedlar kan medföra ökad förståelse för och kunskap om naturvård. Detta gäller i synnerhet om turistföretagen och turistprodukterna har en god lokal förankring. Vid samråd och prövning bör generellt prioritet ges åt de turistaktiviteter som medför minst miljöpåverkan.

Vid behandlingen av regeringens skrivelse 2001/02:173 En samlad naturvårdspolitik (bet. 2001/02:MJU24, rskr. 2001/02:316) ansåg utskottet att de bedömningar regeringen gjorde innebär att de olika intressekonflikter som kan uppstå på ett verksamt sätt skulle kunna mötas.

Utskottets uppfattning kvarstår. Därmed avstyrks förslagen i motionerna 2003/04:MJ261 (c), 2003/04:MJ287 (c) yrkande 4, 2003/04:MJ376 (fp) yrkandena 2 och 3, 2003/04:MJ404 (m) yrkande 13, 2003/04:MJ412 (c) yrkande 10, 2003/04:MJ435 (m) yrkande 5, 2003/04:MJ476 (m) yrkandena 2 och 6, 2003/04:N347 (kd) yrkande 11 och 2004/05:N412 (kd) yrkande 11.

Andra motionsförslag från allmänna motionstiden 2003 och 2004

De förslag som förs fram i dessa motioner rör i stor utsträckning frågor som på ett eller annat sätt är föremål för utredning framför allt inom ramen för Miljöbalkskommitténs arbete. Det finns därför skäl att inledningsvis redovisa vissa fakta rörande kommittén.

Regeringen tillsatte 1999 den parlamentariska Miljöbalkskommittén (M 1999:03) som fick i uppdrag att *utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer* (se dir. 1999:109).

Kommittén fick i uppdrag att ägna *särskilt* intresse åt följande frågor:

- tillämpningen av miljöbalkens allmänna hänsynsregler hos domstolar och myndigheter,
- frågan om hur 3 och 4 kap. MB skall integreras med hänsynsreglerna och andra regler om markanvändning i balken,
- miljökvalitetsnormernas betydelse för miljöarbetet samt normernas tillämpningsområden,
- miljökonsekvensbeskrivningar, förfarande och erfarenheter när det gäller frågan om hur regelverket fungerar samt kvaliteten på konsekvensbeskrivningarna,
- prövningsordningen och andra regler för mål om tillstånd enligt MB,
- kostnadsmässiga konsekvenser av miljöbalkens tillämpning för de tillståndssökande och andra inblandade,
- tillsynens effektivitet samt dess förhållande till de standardiserade miljöledningssystemen EMAS (Eco Management and Audit System) och ISO 14001,
- avgiftssystemet och gränsdragningen mellan skatt och avgift vid myndighetsutövning som rör ett kollektiv,
- miljö sanktionssystemet, dess effektivitet och samspel med andra myndighetsingripanden,
- utformningen av bestämmelserna om miljöbrott m.m. i 29 kap. MB och behovet av andra åtgärder för ett effektivt och rättvist sanktionssystem.

I direktiven angavs vidare att om det under utredningens gång kommer fram ytterligare frågor av lagstiftningskaraktär som rör uppdraget, är kommittén fri att behandla dessa frågor. Större frågor skall först anmälas till regeringen.

Den 8 maj 2003 beslutade regeringen, som redovisats ovan, tilläggsdirektiv (dir. 2003:61) som bl.a. innebar att kommittén skulle se över möjligheterna att effektivisera och förenkla miljöprövningen utan att hälso- och miljöskyddskraven åsidosätts. Den utredningen låg till grund för den proposition som utskottet nu tar ställning till.

Kommittén har erhållit ytterligare två tilläggsdirektiv. Det ena avsåg tidpunkten för redovisning av den del av uppdraget som rörde ramdirektivet för vatten och det andra miljöbalkens bestämmelser om omprövning av gällande tillstånd för vattendomar. (Se dir. 2001:25 och dir. 2002:37.)

Miljöbalkskommittén har överlämnat följande delbetänkanden.

Uppföljning av miljöbalken, Vissa lagtekniska frågor (SOU 2000:116), Miljöbalken under utveckling, Ett principbetänkande (SOU 2002:50), Bestämmelser om miljö kvalitet, Ramdirektivet för vatten (SOU 2002:107), En effektivare miljöprövning (SOU 2003:124), Miljöbalkens sanktionssystem och hänsynsregler (SOU 2004:37), Alternativ för miljöbalkens prövningsorganisation (SOU 2004:38).

Ett slutbetänkande är beräknat till senast den 30 juni 2005. Miljöbalkskommittén lämnade sitt delbetänkande Miljöbalkens sanktionssystem och hänsynsregler (SOU 2004:37) i mars 2004. Betänkandet har remitterats och en proposition planeras till hösten 2005. I propositionen kommer lagförslag att lämnas avseende framför allt straff, miljöstraffsavgifter och allmänna hänsynsregler. Remissvaren på SOU 2004:38 bereds inom Regeringskansliet.

De frågor som enligt nuvarande direktiv återstår och som kommittén (enligt redovisning i SOU 2004:38) kommer att behandla i slutbetänkandet gäller provningsorganisationen och de förändringar av provningsordningen som kan aktualiseras i samband med en eventuell ändring av organisationen. I det sammanhanget avser man också att redovisa erfarenheter av miljöorganisationernas talerätt när det gäller tillståndsprövning och frågan om talerätt för Naturvårdsverket och miljöorganisationer i tillsynsärenden. Vidare avser man att utreda systemet för provnings- och tillsynsavgifter. Man kommer också att fortsätta det utredningsarbete som påbörjats beträffande regelsystemet för miljö kvalitetsnormer. I delbetänkandet (SOU 2002:107) har man lämnat vissa principförslag om förhållandet mellan provningen av enskilda verksamheter och miljö kvalitetsnormer. Man avser att arbeta vidare med denna fråga och även undersöka om det finns anledning till ytterligare förändringar i miljöbalken för att underlätta arbetet med miljö kvalitetsnormer. Slutligen har man från olika håll uppmärksammat på ett antal lagtekniska frågor av begränsad natur som man också avser att behandla i slutbetänkandet.

Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om miljöbalken och företagen m.m. Jämför reservation 8 (mp) och särskilt yttrande 1 (kd).

Motionerna

I motion 2003/04: MJ210 (m) förespråkas en översyn av miljöbalken. Bland annat nämns de krav på butiksägare som tar emot lysrör och påtalas långa handläggningstider för tillstånd till olika verksamheter.

Förslag om förenklad miljöprovning för tillfälligt tillstånd att rena förorenad jord på plats lämnas i motion 2003/04: MJ228 (mp).

Motion 2003/04: MJ474 (c) yrkande 5 förespråkar tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén om att företagare skall kunna vända sig till tillsynsmyndigheten för att få bra råd och service utan att riskera påföljder. Motionärerna förespråkar också rimlighetsbedömningar, viss avkriminalisering (går längre än åtalsprovningsregeln) och anpassning av miljöstraffsavgifter till bolagens omsättning. De vill också jämställa sent inkommen

miljörapport med sent inkommen deklaration. De tar även upp frågor om ersättningar till markägare vid inskränkningar i markanvändning, översyn av regelverket kring markavvattnings och omprövning av vattendomar m.m.

I motion 2004/05: MJ258 (s) lämnas förslag om att länsstyrelsen (i stället för miljödomstol) skall pröva frågan om fastighetsägarens rätt till skadestånd från verksamhetsutövaren när en fastighetsägare, till följd av täktverksamhet, får problem med sin vattenförsörjning.

Motion 2003/04: MJ370 (m) yrkande 7 innehåller förslag om att förändra miljöbalken så att den kan bli ett effektivt verktyg i miljöarbetet. Motionärerna anför bl.a. att den nuvarande utformningen av balken har lett till att tillsynsmyndigheterna har blivit dränkta i småärenden. De har därmed mycket svårt att klara de verkligt viktiga uppgifterna. Miljöbalken måste enligt dem snarast förändras så att de viktigaste uppgifterna från miljösynpunkt prioriteras. Antalet regler måste minskas. De regler som finns måste vara sakligt motiverade, dvs. de måste dels bedömas utifrån sin miljöförbättrande påverkan, dels den administrativa börda de förorsakar företagen. Motionärerna anser att regler med låg miljönytta men stor administrativ börda bör slopas.

I motion 2004/05: MJ420 (s) lämnas förslag om enhetligare tolkning och tillämpning av miljöbalken. Motionärerna vill att regeringen skall göra en uppföljning av miljöbalkens tolkning med syfte att bemöta problemet med alltför olika tillämpning. Som exempel på områden nämns "allt ifrån enskildas sophantering, olaglig fällning av träd på allmän mark till brott som begås storskaligt vid industrianläggningar med hög kapacitet".

Motion 2004/05: MJ425 (fp) förespråkar förenkling av tillämpningen av miljöbalken och minskning av regelbördan för företag.

Slutligen måste enligt förslaget i motion 2004/05: N393 (kd) yrkande 15 miljöbalken anpassas utifrån de små företagens situation.

Utskottets ställningstagande

Miljöbalkskommittén har i uppdrag att utvärdera tillämpningen av miljöbalken och lämna förslag till nödvändiga reformer. Utredningsarbetet har således en bred inriktning. I direktiven redovisas ett antal områden som kommittén skall ägna särskilt intresse åt. Hit hör t.ex. prövningsordningen och andra regler om tillstånd enligt MB. Om det under utredningens gång framkommer ytterligare frågor av lagstiftningskaraktär som rör uppdraget är kommittén fri att behandla dessa frågor. Av direktiven framgår vidare bl.a. att kommittén vid behov skall föreslå åtgärder för att underlätta för små och medelstora företag att leva upp till miljöbalkens mål. Kommitténs slutbetänkande är beräknat till senast den 30 juni 2005.

De i motionerna väckta frågorna omfattas av utredningens uppdrag. Riksdagen har i andra sammanhang tagit ställning till olika frågor som gäller innehållet i utredningens uppdrag. Utredningen börjar nu närma sig slutfasen av sitt arbete med det omfattande uppdrag som givits den. Mot denna bakgrund bör inte riksdagen nu utöka utredningens uppdrag till att omfatta

fler frågor än de den redan behandlar eller avser att behandla. Med hänvisning till detta finner utskottet skäl att föreslå att riksdagen utan närmare, sakligt ställningstagande avslår förslagen i motionerna 2003/04:MJ210 (m), 2003/04:MJ228 (mp), 2003/04:MJ370 (m) yrkande 7, 2003/04:MJ474 (c) yrkande 5, 2004/05:MJ258 (s), 2004/05:MJ420 (s), 2004/05:MJ425 (fp) och 2004/05:N393 (kd) yrkande 15.

Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m. Jämför reservationerna 9 (kd, c) och 10 (v).

Motionerna

Motion 2003/04:MJ315 (kd) innehåller förslag om att regelverket bör ses över så att eventuella hinder för kommuner och länsstyrelser att sänka de årliga prövnings- och tillsynsavgifterna för miljöcertifierade företag kan undanröjas. Motionärerna hänvisar till två domar angående nedsättning av avgift.

I motion 2003/04:MJ341 (v) förespråkas nya direktiv för utvärdering av miljöledningssystemen.

Förslaget i motion 2003/04:MJ370 (m) yrkande 8 tar sikte på behovet av en förändrad tillsynsverksamhet. Enligt motionärerna bör en huvudregel för avgiftsuttaget vara att avgift inte skall utgå för den näringsidkare som vid kontroll fullföljt sina åligganden så att det inte finns något att anmärka.

Enligt motion 2003/04:MJ388 (m) som avser kemikalietillsynen enligt miljöbalken bör större flexibilitet iaktas vid påförande av miljö sanktionsavgift.

Motion 2003/04:MJ476 (m) yrkande 5 innehåller förslag om att miljömyndigheter i första hand skall vara rådgivande. Bland annat förespråkas mindre byråkrati och snabbare tillståndsbeslut samt avkriminalisering av enklare förseelser. Vidare anføres att kraven på miljökonsekvensutredningar inte är anpassade till regionala skillnader och att sanktionsavgifternas storlek inte står i proportion till förseelserna.

Enligt motionerna 2003/04:N248 (m) yrkande 2 och 2004/05:N305 (m) yrkande 6 bör riksdagen begära att regeringen lägger fram förslag till ändring av miljöbalken så att respekten för äganderätten säkras. Bland annat uppmärksammas frågor om krav på skriftlig beskrivning av företags miljöledningssystem och på miljökonsekvensbeskrivningar samt miljö sanktionsavgifter.

Motion 2004/05:MJ348 (m) innehåller förslag om att se över systemet med miljö sanktionsavgifter där en konsekvensanalys enligt proportionalitetsprincipen är nödvändig.

I motion 2004/05:MJ400 (m) vänder sig motionären mot avgiftsnivån och vill även införa större möjligheter att avstå från att ta ut avgifter.

Slutligen innehåller motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 46 förslag om att tillsynsmyndigheterna bör acceptera de miljöredovisningar som krävs för certifiering enligt ISO 14001 och EMAS.

Utskottets ställningstagande

Enligt förordningen (1998:940) om *avgifter* för prövning och tillsyn enligt miljöbalken får en miljödomstol eller förvaltningsmyndighet i det enskilda fallet, med hänsyn till prövningens omfattning, tillsynsbehovet eller annan särskild omständighet, sätta ned eller efterskänka en avgift som har beslutats med stöd av samma förordning. De myndigheter som enligt förordningen (1998:900) om tillsyn enligt miljöbalken har ett centralt ansvar för tillsynsvägledning får på samma grunder och inom sina ansvarsområden meddela föreskrifter om nedsättning eller efterskänkning av avgift.

Miljöbalkskommittén har i sitt betänkande, Miljöbalken under utveckling, ett principbetänkande (SOU 2002:50), bedömt att införandet av *miljöledningssystem* knappast leder till ett minskat behov av resurser för myndigheternas tillsyn. Om tillsynsavgiften skall fördelas utgående från vilka myndighetsresurser som tas i anspråk finns det alltså för närvarande inte någon anledning att tillämpa lägre avgifter för verksamheter med miljöledningssystem.

De domar från Svea hovrätt, Miljööverdomstolen, som nämns i en av motionerna, 2003/04:MJ315 (kd), tydliggör i viss utsträckning förutsättningarna för nedsättning av tillsynsavgiften. Domstolen anförde i den senaste av de två domarna (den 24 april 2003 i mål nr M 2426-01) att utgångspunkten är att myndigheternas kostnader för sin tillsyns- och prövningsverksamhet enligt miljöbalken skall täckas av avgifter (se prop. 1997/98:45 del 1, s. 516). En viss schablonisering vid utformningen av avgiftsförordningen har ansetts vara nödvändig (a. prop. del 2, s. 288). Avgiften skall täcka både direkta och indirekta kostnader. Detta innebär att avgiften omfattar poster som inte är direkt knutna till prövningen eller tillsynen i det enskilda fallet. För nedsättning av avgiften med hänsyn till det individuella tillsynsbehovet bör det krävas att tillsynsbehovet väsentligt avviker från vad som är normalt i branschen. Att ett företag är anslutet till EMAS, certifierat enligt ISO 14001 eller kvalitetssäkrat enligt andra liknande system medför inte i sig att tillsynsbehovet kan antas vara mindre eller att avgiften skall sättas ned (jfr SOU 2002:50 s. 210). I det aktuella fallet hade länsstyrelsen uppgett att den under år 2000 av resursskäl inte har utövat någon tillsyn över bolagets anläggning som svarar mot den debiterade avgiften, men att länsstyrelsen under år 1999 genomfört en omfattande tillståndsprövning. Med hänsyn till att avgiften för prövning och tillsyn grundas på en viss schablonisering ansåg domstolen att det inte kan krävas att avgiften varje år skall svara mot myndighetens kostnader för prövning och tillsyn i det enskilda fallet det året. På sikt måste dock avgifterna stå i rimlig proportion till de

kostnader som myndigheten har. Den omständigheten att en myndighet under flera år inte utövar någon tillsyn över en verksamhet bör därför enligt domstolen kunna utgöra en sådan särskild omständighet som kan läggas till grund för en nedsättning av avgiften. I förvarande fall hade länsstyrelsen under år 1999 tillståndsprövat bolagets verksamhet och torde därvid (enligt domstolens bedömning) ha åsamkats kostnader som överstiger avgiften för prövning och tillsyn. Den omständigheten att länsstyrelsen under det därpå följande året, år 2000, inte utfört ett tillsynsarbete som bedöms motsvara det belopp som har debiterats utgjorde därför enligt domstolen inte skäl för nedsättning av avgiften.

I september 2003 infördes en *åtalprövningsregel* i miljöbalken (prop. 2002/03:54). Denna regel (29 kap. 11 § tredje stycket MB) medför att när miljö sanktionsavgift kan åläggas och gärningen inte kan förväntas föranleda annan påföljd än böter, får åtal väckas endast om det är påkallat från allmän synpunkt. Regeln leder till att många av de mindre allvarliga överträdelser som tidigare omfattades av miljö sanktionsavgift inte förs till åtal. Ärenden om t.ex. för sent inlämnade miljörapporter och sådana ärenden om underlåtna anmälningar där underlåtenheten inte medfört någon risk för hälso- och miljöskyddet kan skrivas av på grund av att åtal inte är påkallat från allmän synpunkt. Enligt vad utskottet har erfarit har Regeringskansliet inte fått några indikationer på att ytterligare förändringar efterfrågas i denna del.

I direktiven till Miljöbalkskommittén har angetts att kommittén skall hämta in myndigheters, organisationers och enskildas erfarenheter av hur *tillsynen* fungerar och de allmänna hänsynsreglernas roll i sammanhanget. Verksamheter som är registrerade enligt EU:s system för miljöstyrning och miljörevision, EMAS, bedriver en aktiv och offentlig intern miljöstyrning och miljörevision. Kommittén skall närmare följa upp hur tillsynsarbetet enligt miljöbalken över miljöfarlig verksamhet kommer att påverkas av att verksamheter är anslutna till EMAS eller Internationella Standardiseringsorganisationens system ISO 14001. Förhållanden som skall undersökas är vilken långsiktig inverkan på tillsynsbehovet och tillsynsavgiften som detta kan medföra och vilka samordningsmöjligheter mellan å ena sidan tillsyn och å andra sidan miljöledningssystemen EMAS och ISO 14001 som föreligger. I detta ingår även en redovisning av de ekonomiska konsekvenserna för tillsynsarbetet av ett förändrat tillsynsbehov.

I principbetänkandet Miljöbalken under utveckling (SOU 2002:50 s. 206) konstaterar kommittén att det finns förutsättningar att samordna *tillsynsarbetet* och arbetet med miljöledningssystem. Det är framför allt verksamhetsutövarna som har de möjligheterna eftersom det bara är verksamhetsutövaren själv som har full insyn i både miljöledningssystemet och den myndighetsstyrda tillsynen. Myndigheter har bara insyn i miljöledningssystemet i de delar som verksamhetsutövaren bestämmer eller, när det gäller EMAS, i den offentliga miljöredovisningen. Det finns inget som hindrar att verksamhetsutövaren väljer att för sitt kontrollprogram föreslå samma mät-

metoder, tidsperioder och andra uppföljningsrutiner som förutsätts för miljöledningssystemet. Möjligheterna till detta slag av samordning av arbetet understryks också i Naturvårdsverkets handböcker om egenkontroll och operativ tillsyn. Både miljöledningssystem och myndighetstillsyn utformas individuellt beroende på förutsättningarna och behoven i det enskilda fallet. Kommittén har inte funnit att det finns behov av några nya generella regler för egenkontroll eller myndighetstillsyn i syfte att nå ökad samordning.

Miljöbalkskommitténs delbetänkande Miljöbalkens sanktionssystem och hänsynsregler (SOU 2004:37) har remitterats och en proposition planeras till hösten 2005. Propositionen kan antas komma att innehålla lagförslag avseende framför allt straff, *miljösanktionsavgifter* och allmänna hänsynsregler.

Samtliga motionsförslag är i en eller annan form föremål för beredning, och utskottet vill inte föregripa kommande ställningstaganden. Utskottet avstyrker därför förslagen i motionerna 2003/04: MJ315 (kd), 2003/04: MJ341 (v), 2003/04: MJ370 (m) yrkande 8, 2003/04: MJ388 (m), 2003/04: MJ476 (m) yrkande 5, 2003/04: N248 (m) yrkande 2, 2004/05: MJ348 (m), 2004/05: MJ400 (m), 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 46 och 2004/05: N305 (m) yrkande 6.

Tillståndspliktens omfattning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om tillståndspliktens omfattning.

Motionerna

Motion 2004/05: MJ346 (kd) innehåller förslag om en översyn av miljöbalken vad gäller kraven på prövning av transportverksamheter. Motionären anser att miljödomstolarna bör ges möjlighet att pröva transportverksamheter som sådana, inte enbart infrastrukturen för dessa. I motion 2004/05: MJ528 (kd) yrkande 4 lämnas förslag om att definitionen av miljöfarlig verksamhet bör utökas till att även omfatta vissa typer av tjänsteverksamhet (ej preciserat vilka).

Utskottets ställningstagande

Beträffande vilka verksamheter som är tillståndspliktiga enligt MB finns det skäl att inledningsvis peka på att det i 9 kap. 1 § MB ges en legaldefinition av miljöfarlig verksamhet. Med miljöfarlig verksamhet avses enligt denna definition bl.a. vissa utsläpp och föroreningar samt användning av mark, byggnader eller anläggningar på ett sätt som kan medföra olägenhet för omgivningen genom buller, skakningar, ljus, joniserande eller icke-joni-

serande strålning eller annat liknande. Bestämmelserna i 9 kap. 6–8 §§ MB innehåller bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tillstånds- och anmälningsplikt för miljöfarlig verksamhet och om prövningsmyndigheter. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen utfärdat förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, vari bl.a. anges i vilken omfattning som miljöfarliga verksamheter m.m. är tillståndspliktiga enligt MB. Förordningen är för närvarande föremål för en genomgripande översyn. Regeringsbeslut i frågan är planerat till någon gång under 2005.

Angående prövning av vissa transporter (förslag i motion MJ346) finns det skäl att något uppmärksamma Högsta domstolens dom i Mål nr T 2223-03 meddelad i Stockholm den 21 juni 2004. Högsta domstolen ansåg bl.a. att det [med dagens lagstiftning] inte är rimligt att kräva att den som har ansökt om tillstånd till miljöfarlig verksamhet i tillståndsärendet skall redovisa och ansvara för miljökonsekvenserna för långväga transporter när dessa rör sig på stort avstånd från anläggningarna i fråga och där endast utgör en liten del av den totala trafiken och olägenheterna från denna. Miljöbalkens reglering och lagmotiven till denna ger enligt Högsta domstolen inte heller stöd för att det normalt skulle vara påkallat att meddela sådana villkor i ett tillståndsbeslut för en miljöfarlig verksamhet som skulle innebära ett slags indirekt reglering av transportsektorn, t.ex. särskilda avgaskrav på lastbilar och fartyg. I den mån hänsyn till hälsa och miljö kräver att åtgärder vidtas inom transportsektorn finns det enligt domstolen möjlighet att rikta sådana anspråk mot bl.a. väghållare, fordonstillverkare, drivmedelsproducenter och fordonsägare.

Utskottet vill inte föregripa beredningen inom Regeringskansliet och finner inte tillräckliga skäl för att nu ställa sig bakom förslagen i kd-motionerna 2004/05: MJ346 och 2004/05: MJ528 yrkande 4 och avstyrker dem därför.

Miljökvalitetsnormer m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om miljökvalitetsnormer m.m. Jämför särskilt yttrande 2 (v).

Motionerna

I motion 2004/05: MJ391 (v) yrkande 1 lämnas förslag om att Miljöbalkskommittén bör få tilläggsdirektiv för att utreda hur uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna skall förhålla sig till annan form av lagstiftning – i syfte att dels klara miljökvalitetsnormerna, dels underlätta för länsstyrelser och kommuner vid handläggning av planeringsärenden. Motion 2004/05:

MJ393 (v) innehåller förslag om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till distinkt definition av begreppet långsiktigt hållbar utveckling.

Utskottets ställningstagande

I regeringens skrivelse 2003/04:129 En svensk strategi för hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig redogör regeringen för sin vision om en hållbar utveckling och dess utgångspunkter. Hållbar utveckling anges vara ett övergripande mål för regeringens politik. Det anses innebära att alla politiska beslut skall utformas på ett sätt som beaktar de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna i ett längre tidsperspektiv. I skrivelsen framgår att miljömålen ”beskriver den kvalitet och det tillstånd för Sveriges miljö och dess natur- och kulturreсурser som är hållbara på lång sikt och preciserar därigenom kraven på den ekologiska dimensionen för att hållbar utveckling skall kunna uppnås”. I strategin finns också målen för en hållbar ekonomisk tillväxt och konkurrenskraft, social sammanhållning, välfärd och trygghet m.m. Utveckling inom samtliga dessa områden måste gå hand i hand och inte ske på bekostnad av varandra. Regeringen avser att revidera strategin under 2006. En särskild utredare har tillkallats med uppdrag att precisera begreppet hållbar konsumtion när det gäller hushållen samt att föreslå en handlingsplan med åtgärder för hur en ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar konsumtion skall uppnås (Kommittédirektiv 2004:37). Uppdraget som gått till Stefan Edman kommer enligt vad utskottet har erfarenhet att redovisas den 7 juni 2005.

Samtidigt med miljökvalitetsnormerna infördes åtgärdsprogram som ett instrument för att uppfylla dessa. Ett sådant program skall tas fram så snart det visar sig att en miljökvalitetsnorm inte uppfylls och innehålla de åtgärder som behöver vidtas för att normen skall kunna uppfyllas. Åtgärdsprogram riktar sig till kommuner och myndigheter som skall vidta de åtgärder som följer av programmet. Åtgärdsprogram ger inga nya befogenheter utan skall genomföras med de verktyg som kommuner och myndigheter har till sitt förfogande.

En särskild utredare (Utredningen om åtgärdsprogram, M 2004:05, se dir. 2004:170) skall analysera åtgärdsprogrammets förutsättningar att uppfylla miljökvalitetsnormer på olika områden och se över möjligheterna att göra sådana program bättre och mer effektiva. Utredaren skall lämna förslag på författningsändringar i den mån sådana behövs. Uppdraget skall redovisas till regeringen senast den 31 oktober 2005. En utgångspunkt för analysen och översynen skall vara de nyligen genomförda förändringarna i miljöbalken av bestämmelserna om miljökvalitetsnormer, vilka innebär ett utökat tillämpningsområde för sådana normer. Åtgärdsprogram skall vara det huvudsakliga redskapet för att uppfylla miljökvalitetsnormerna, varför särskild vikt bör läggas vid att bestämmelserna om programmen är tydliga och enhetliga. Utredaren skall vidare bl.a. klarlägga förhållandet mellan åtgärdsprogram och kommunala översiktsplaner, detaljplaner och områdesbestäm-

melser och överväga om en starkare koppling mellan dessa instrument kan medföra sådana effektivitetsvinster att det motiverar förändringar av det nuvarande regelverket.

Miljöbalkskommittén redovisar i sitt betänkande Alternativ för miljöbalkens provningsorganisation (SOU 2004:38) att man avser att fortsätta det utredningsarbete som påbörjats beträffande regelsystemet för miljökvalitetsnormer. I ett tidigare delbetänkande (SOU 2002:107) har man lämnat vissa principförslag om förhållandet mellan provningen av enskilda verksamheter och miljökvalitetsnormer. Man avser att arbeta vidare med denna fråga och även undersöka om det finns anledning till ytterligare förändringar i miljöbalken för att underlätta arbetet med miljökvalitetsnormer. Remissvaren på Miljöbalkskommitténs betänkande Alternativ för miljöbalkens provningsorganisation (SOU 2004:38) bereds inom Regeringskansliet och kan enligt därifrån inhämtade uppgifter mynna ut i tilläggsdirektiv till kommittén eller i särskilda utredningsdirektiv. I kommitténs uppdrag ingår att överväga och redovisa vilka lagstiftningsåtgärder som behövs för att uppnå en så effektiv och smidig samordning som möjligt mellan plan- och bygglagen och miljöbalken m.fl. lagar.

Även PBL-kommittén har behandlat frågor om miljökvalitetsnormer. Kommittén har bl.a. anført att det är angeläget med närmare utredningar om framför allt hur miljökvalitetsnormer skall kunna genomföras i praktiken och vilken betydelse som normerna därvid skall ha vid beslutsfattande enligt både MB och PBL.

Utskottet konstaterar att de frågor som uppmärksammats i motionerna är föremål för beredning. Syftet med motionerna får härigenom anses vara uppfyllt. Utskottet avstyrker förslagen i v-motionerna 2004/05:MJ391 yrkande 1 och 2004/05:MJ393.

Vissa produktfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om vissa produktfrågor. Jämför reservation 11 (kd).

Motionen

Motion 2004/05:MJ528 (kd) yrkande 6 innehåller förslag om att det bör utredas vilka möjligheter som finns att tydligare lyfta fram produktfrågorna i samband med miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndsansökningar, tillsyn för miljöfarlig verksamhet samt miljörapporter.

Utskottets ställningstagande

Från Regeringskansliet har utskottet inhämtat att regeringen bedriver ett arbete med att utveckla en integrerad produktpolitik på EU-nivå. Målet för politiken anges vara att minska den negativa belastningen på miljön och människors hälsa som produktionen och konsumtionen av varor och tjänster ger upphov till. Politiken omfattar såväl varor som tjänster. Kommissionen har tillsatt formella arbetsgrupper, där Sverige genom Naturvårdsverket ingår i en grupp som skall ta fram en strategi för produktinformation. Den nationella strategin för hållbar utveckling är föremål för revidering. Hållbar konsumtion och produktion uppges komma att bli en viktig del i strategin.

Naturvårdsverket har ett uppdrag att se över de viktigaste produktrelaterade verktygen, bl.a. lagstiftning/tillsyn, miljömärkning och miljöledning. Uppdraget skall redovisas våren 2006.

Utskottet som inte vill föregripa kommande överväganden med anledning av Naturvårdsverkets uppdrag avstyrker förslaget i motion 2004/05: MJ528 (kd) yrkande 6.

Tillsyn över enskilda avlopp

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om tillsyn över enskilda avlopp. Jämför reservation 12 (fp, mp).

Motionen

I motion 2004/05: MJ371 (mp, fp) yrkande 21 förespråkas en utredning av möjligheterna att stärka de lokala tillsynsmyndigheternas arbete med enskilda avlopp. Motionärerna anser att lagstiftningen är effektiv mot den här typen av punktutsläpp. Men de anser att tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att hitta alla avlopp och utfärda förelägganden mot fastighetsägarna. Långsiktigt anser de att verksamheten skulle kunna vara självfinansierande eftersom miljö- och hälsoskyddsnämnderna kan ta ut avgifter för att utfärda tillstånd till avlopp. Men innan avgifterna kan tas ut krävs ett omfattande inventerings- och förberedelsearbete.

Utskottets ställningstagande

Motionen behandlar tillsynsmyndigheternas resurser, vilket framför allt är en budgetfråga. Det förtjänas att i detta sammanhang påpeka att Naturvårdsverket i regleringsbrevet för 2004 bl.a. fick i uppdrag att utarbeta allmänna råd om enskilda avlopp. Denna del av uppdraget skulle ha redovisats senast den 1 april 2005. Verket skall i detta sammanhang även belysa behovet av

sådana regeländringar som verket inte får besluta om. Naturvårdsverkets redovisning har ännu inte inkommit till Regeringskansliet. Verket har begärt anstånd med ingivandet av sin redovisning.

Utskottet vill inte föregripa de kommande övervägandena och avstyrker motion 2004/05: MJ371 (mp, fp) yrkande 21.

Naturgas

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om naturgas. Jämför reservation 13 (v, mp).

Motionen

Förslaget i motion 2004/05: N307 (mp) yrkande 2 innebär att regeringens prövning enligt MB och enligt naturgaslagen av ansökningar om nya ledningar skall ta full hänsyn till konsekvenserna för klimatpolitiken. Motionärerna anför att ett ja eller nej till en mellansvensk ledning handlar om ja eller nej till ett utsläpp på ända upp till en miljard ton koldioxid, varför det klimatstrategiska målet att halvera utsläppen av växthusgaser till år 2050 blir i det närmaste omöjligt.

Utskottets ställningstagande

Enligt 1 § naturgaslagen (2000:599) får en naturgasledning inte byggas eller användas utan tillstånd (koncession) av regeringen. Åtgärder för att bereda plats för en naturgasledning, såsom sprängning, schaktning, skogsavverkning, markberedning eller liknande åtgärder, får inte vidtas innan koncession har meddelats. Vid prövning av frågor om meddelande av koncession skall enligt 6 § bestämmelserna i 2–4 kap., 5 kap. 3 § och 16 kap. 5 § MB tillämpas. En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om koncession. När det gäller förfarandet, kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag gäller 6 kap. MB. Vad som där sägs om tillståndsmyndighet skall gälla regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Genom naturgaslagen har riksdagen gett regeringen uppgiften att ta ställning till frågor om koncession och gett riktlinjer för bl.a. hur miljökonsekvenser skall beaktas. Enligt utskottets mening bör det inte göras ändringar i detta. Förslaget i motion 2004/05: N307 (mp) yrkande 2 avstyrks därför.

Skyddet för vissa områden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om skyddet för vissa områden. Jämför reservation 14 (m).

Motionerna

I motion 2004/05:MJ337 (m) yrkande 4 finns ett förslag om en översyn av regelverket kring markanvändning. Motionären anser att skyddsbestämmelser utgör stora begränsningar för markanvändning och utkomstmöjligheter.

Motion 2004/05:MJ434 (mp) yrkande 29 innehåller förslag om att naturvårdslagstiftningen skall tillämpas så att inga skyddsvärda områden faller utanför på grund av sin storlek. Motionärerna anför att skyddsvärda områden i storleksordningen 5–20 ha i praktiken står helt utan skydd, eftersom de oftast faller utanför gränserna för biotopskyddsinstitutet respektive naturreservatsskyddet.

Utskottets ställningstagande

Biotopskyddsbestämmelser infördes i naturvårdslagen 1992 för att förenkla processen för att skydda små områden. Naturvårdsverket redovisade i december 2003 till regeringen ett uppdrag att i samverkan med Skogsstyrelsen analysera och redovisa i vilken mån regelverket eller den praxis som har utvecklats vid tillämpningen av de olika skyddsinstrumenten naturreservat, biotopskydd och naturvårdsavtal utgör ett hinder för ett effektivt genomförande av ett långsiktigt skydd av skogsmark.

Regeringen anför i proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag att bestämmelserna har visat sig vara effektiva och framgångsrika, men kan behöva utvidgas för att möjliggöra att fler hotade miljöer och arter inkluderas och att det uppställda delmålet nås. Regeringen pekar på att Naturvårdsverket har föreslagit vissa utökningar i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken (Biotopskydd för vattenanknutna biotoper, rapport 5262, dnr M2003/23/Na). Förslaget innebär bl.a. att också kommunerna får bemyndigande att tillämpa biotopskyddsbestämmelserna för att skydda små bäckfåror. Naturvårdsverket föreslår vidare att miljöbalken ändras så att ansvarig myndighet får möjlighet att utfärda dispenser. Förslaget har remissbehandlats och bereds inom Regeringskansliet och regeringen avser att återkomma i denna fråga.

Utskottet vill inte föregripa kommande övervägande och avstyrker motionerna 2004/05:MJ337 (m) yrkande 4 och 2004/05:MJ434 (mp) yrkande 29.

Frågor om nationalparker och naturreservat m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om

- vissa frågor om naturreservat m.m.,
- mark för reservatsbildning, jämför reservation 15 (kd),
- naturskyddsförrättning, jämför särskilt yttrande 5 (kd) och
- förvaltning av naturreservat, jämför reservationerna 16 (m, fp, kd, c) och 17 (mp).

Vissa frågor om naturreservat m.m.

Motionerna

I motion 2003/04: MJ248 (s) föreslås att resurser för inköp av mark till naturreservat i viss utsträckning skall kunna tas i anspråk för ökade administrationskostnader med direkt samband med dessa.

Motion 2004/05: MJ524 (c) yrkande 2 innehåller förslag om att berörd markägare vid planering av naturreservat tidigt skall involveras i planeringsprocessen. Enligt förslaget i motionens yrkande 3 skall markägare som berörs av planerade naturreservat i första hand erbjudas omarronderingsmöjligheter. Slutligen innehåller yrkande 4 förslag om att, i samband med nya naturreservat i ett område, konsekvensanalyser för berörda markägare skall göras.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2004/05: MJU3 redovisade utskottet att man inhämtat att Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län har inventerat statens skogar och pekat ut områden med höga naturvärden. Med anledning av att frågan är kontroversiell har Naturvårdsverket, Länsstyrelsen i Norrbotten och Sveaskog AB haft samråd om hur dessa skogar skall hanteras i framtiden. Samrådet om prioritering av vilka marker som skall skyddas och lämpliga former för skyddet inleddes i början av april 2004. Sedan dess har arbetsgruppen haft flera möten och även gjort gemensamma skogsbesök. Utgångspunkten har varit det av riksdagen beslutade arealmålet om 320 000 hektar reservat på produktiv skogsmark i Sverige. Sveaskog har i Norrbotten ca 1 500 000 hektar produktiv skogsmark. Av dessa har 126 000 hektar vid inventeringen visat sig ha höga naturvärden. Dessa arealer har i arbetet delats upp i två grupper, dels de som bör bli naturreservat, ca 30 000 hektar, dels de som kan hanteras enligt Sveaskogs miljöpolicy, ca 33 000 hektar. I den senare gruppen utgörs 24 000 hektar av beslutade ekoparker. Det gemensamma arbetet med att kategorisera de återstående 63 000 hektaren fortsätter under hösten. Parterna enades i mitten av juni 2004 om principerna för förvaltningen. Enligt samrådsprinciperna kommer betydande arealer att hanteras i enlighet med Sveaskogs miljöpolicy medan andra stora

områden föreslås bli naturreservat. Kategoriseringen av återstående områden kommer att ske i enlighet med den strategi för långsiktigt skydd av skogsmark som Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen håller på att ta fram. Arbetsgruppen kommer att sortera och gruppera de aktuella skogarna i fyra grupper så att klarhet skapas om den vidare hanteringen i olika kategorier, dvs. skogar som bör bli reservat utifrån ett nationellt perspektiv, skogar som blir eko-parker, skogar som ges ett frivilligt skydd eller sköts med särskilda hänsyn och skogar som kan brukas med generella hänsyn. Utskottet har även erfarit att Naturvårdsverket och Sveaskog träffat avtal om hur och när, inklusive på vilka villkor, Sveaskog skall ställa bytesmark till förfogande i samband med reservatsbildning.

Enligt utskottets mening föreligger inte tillräckliga skäl för att ställa sig bakom motionsförslagen. Därmed avstyrks förslagen i motionerna 2003/04: MJ248 (s) och 2004/05: MJ524 (c) yrkandena 2–4.

Mark för reservatsbildning

Motionen

I motion 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 36 lämnas förslag om att staten inte skall betala ersättning för avsättningar på statens mark. Motionärerna anser att om stora områden skall undantas från traditionellt skogsbruk bör detta i första hand ske på statens mark så att den privata äganderätten bevaras och skogsägarens utkomstmöjligheter inte försämras.

Utskottets ställningstagande

Liknande förslag behandlades av utskottet i betänkande 2004/05: MJU3. Bland annat med hänvisning till den till våren 2005 aviserade propositionen om miljö kvalitetsmålen ansåg utskottets majoritet att de aktuella motionsförslagen inte skulle föranleda något särskilt uttalande från riksdagens sida. Mot detta reserverade sig ledamöterna från m, fp, kd, c, mp i en gemensam reservation (res. 89). De ansåg att en större andel av avsättningarna bör ske genom frivilliga åtaganden och att skyddsformen naturvårdsavtal, där staten och markägaren tar ett gemensamt ansvar för naturvården, bör utnyttjas i betydligt större utsträckning än i dag. De föreslog att detta skulle ges regeringen till känna. Vid omröstningen i kammaren kom reservationen att vinna.

I proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag anför regeringen nu att man mot bakgrund av att riksdagen tillkännagivit att man anser att en större andel av avsättningarna bör ske genom frivilliga åtaganden och att naturvårdsavtal bör utnyttjas i betydligt större utsträckning än i dag anser att det behövs en översyn av hur de olika naturvårdsverktygen bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålet Levande skogar. Översynen bör även inkludera skogsbrukets frivilliga avsättningar av skyddsvärd produktiv skogsmark. Det är viktigt att de olika befintliga verktygen (naturreservat, biotopskyddsområden och naturvårdsavtal) och att deras

långsiktiga kostnadseffektivitet värderas i ett samhällsekonomiskt perspektiv. Underlag för en sådan översyn finns även i rapporten Regelverk och praxis. Regeringen avser att initiera en sådan utvärdering och återkomma till riksdagen i denna fråga.

Utskottet vill inte föregripa de kommande övervägandena och avstyrker därför förslaget i motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 36.

Naturskyddsförrättning

Motionen

I motion 2004/05:MJ272 (kd) föreslås att lagregler om naturskyddsförrättning bör införas så att hanteringen av naturreservatsbildning kan ske enklare, snabbare och till lägre kostnad än vad nuvarande regler ger möjlighet till.

Utskottets ställningstagande

Utskottet redovisade i betänkande 2003/04:MJU16 att Lantmäteriverket och Naturvårdsverket den 29 november 2000 inkom med en gemensam rapport innehållande förslag till en ny lag om naturskyddsförrättning. Syftet med förslaget är enligt rapporten att genom en lantmäteriförrättning lösa frågor om ersättning och inlösen i anslutning till beslut om naturreservat, kulturresevat, biotopskyddsområde och vattenskyddsområde. Enligt förslaget skall lagen om naturskyddsförrättning utgöra ett alternativt förfarande till de nu gällande bestämmelserna om ersättning och inlösen i 31 kap. MB. I rapporten föreslås även vissa ändringar i MB samt att anläggningslagen (1973:1149) ändras i syfte att jämställa kulturresevat med naturreservat.

Enligt vad utskottet nu har erfarit från Regeringskansliet har förslaget till lag om naturskyddsförrättning vid remissbehandlingen blivit kritiserat då ett genomförande innebär att det skulle tillskapas två alternativa förfaranden där olika instanser, fastighetsdomstol respektive miljödomstol, kommer att pröva ett eventuellt överklagande samt då det saknas en analys av vilken konkret effekt förslaget kan medföra för genomförandetiderna vid inrättande av områdesskydd. I rapporten anför Naturvårdsverket och Lantmäteriverket att det nu gällande förfarandet fungerar bra i normalfallet.

Regeringen har mot denna bakgrund lagt ärendet ad acta. Regeringen avser dock att inom ramen för arbetet med Lantmäteriverkets rapport 2002:9 Översyn av anläggningslagen återkomma med ett förslag om att i anläggningslagen jämställa kulturresevat med naturreservat.

Enligt utskottets mening bör förslaget i motion 2004/05:MJ272 (kd) avslås.

Förvaltning av naturreservat

Motionerna

Enligt förslaget i motion 2004/05:MJ434 (mp) yrkande 30 bör skötselplaner för naturreservat ses över och vid behov revideras varje tioårsperiod. I motion 2004/05:N11 (c, m, fp, kd) yrkande 7 lämnas förslag om att markägare och turistföretagare bör kunna få utöva lokal förvaltning av naturreservat.

Utskottets ställningstagande

I 3 § förordning (1998:1252) om områdesskydd m.m. har lagts fast att i varje beslut om natur- eller kulturresevat skall ingå en skötselplan. Enligt 22 § samma förordning får länsstyrelsen eller kommunen besluta att en annan myndighet, juridisk person eller markägare som har förutsättningar för att ha ett sådant ansvar skall förvalta ett naturreservat, kulturresevat, naturminne eller djur- och växtskyddsområde. Länsstyrelsen eller kommunen får återkalla ett sådant förordnande som den själv har meddelat.

Enligt vad utskottet har erfarit är det enligt den styrning som regeringen utövar en stående myndighetsuppgift att kontinuerligt se över befintliga skötselplaner, inom ramen för de resurser som myndigheterna förfogar över. Anslaget Åtgärder för biologisk mångfald (34:3) har under den senaste 10-årsperioden (1996–2006) ökat från ca 190 miljoner kronor till beräknade ca 1,9 miljarder kronor för 2006. Som en följd av detta har under åren 1999 till 2003 fördelningen av medel för skötsel av naturområden (inkluderar arbete med skötselplaner) från Naturvårdsverket till länsstyrelserna ökat från ca 65 miljoner kronor till närmare 132 miljoner kronor.

Utskottet som konstaterar att gällande regler bl.a. ger kommuner och länsstyrelser möjligheter att delegera förvaltningsansvaret finner inte tillräckliga skäl för att gå motionärerna till mötes och avstyrker förslagen i motionerna 2004/05:MJ434 (mp) yrkande 30 och 2004/05:N11 (c, m, fp, kd) yrkande 7.

Vissa ersättningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om vissa ersättningsfrågor. Jämför reservationerna 18 (m) och 19 (kd).

Motionerna

Motion 2003/04:MJ215 (m) yrkande 2 innehåller förslag om att reservatsbildningar skall ersättas till marknadsvärde. Enligt 2004/05:MJ220 (c) bör ersättningsrätten för berörda i vattenskyddsområden tydliggöras. Enligt motionären råder oklarhet om möjligheterna till ersättning. I motion 2004/05:

MJ498 (kd) yrkande 34 lämnas förslag om att ändring av miljöbalken som innebär att det i miljöbalken skall stadgas att ersättning till markägare skall kunna utgå i sådana fall där utebliven ersättning skulle framstå som klart stötande. Slutligen innebär förslaget i motion 2004/05:MJ524 (c) yrkande 1 att äganderätten skall stärkas genom att ersättningen vid tvångsvisa ianspråktaganden skall motsvara marknadsvärdet.

Utskottets ställningstagande

När det gäller vattenskyddsområden vill utskottet inledningsvis peka på att länsstyrelsen eller kommunen enligt 7 kap. 21 § MB får förklara ett område som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt. I samma kapitel 22 § anges att länsstyrelsen eller kommunen skall meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter som behövs för att tillgodose syftet med vattenskyddsområde. Syftet med inrättande av vattenskyddsområden brukar ofta anges vara att ge garantier för att råvattnet efter ett normalt reningsförfarande skall kunna användas för sitt ändamål. Framför allt är det fråga om dricksvattenproduktion. I skyddsföreskrifter kan förbud meddelas mot exempelvis hantering av petroleumprodukter och andra kemikalier, spridning av gödsel, spridning av bekämpningsmedel, infiltration av hushållspillvatten och kommunalt dagvatten, industriell verksamhet, transport av farligt gods, anläggande av vägar, bebyggelse, grävning, täktverksamhet, bad, båtfordon och fiske. Vidare kan länsstyrelse och kommun ålägga en markägare att upplåta mark för stängsel och skyltar som behövs för att tillgodose syftet med vattenskyddsområdet. Fastighetsägaren har rätt till ersättning på grund av beslut som innebär att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras t.ex. genom föreskrifter enligt 7 kap. 22 § om åtgärder och inskränkningar som rör vattenskyddsområden.

Reglerna om ersättning i samband med ianspråktagande för vattenskyddsområden motsvarar vad som allmänt sett gäller inom miljöbalkens område (se 31 kap. 4 § MB). Utskottet har vid flera tillfällen (se bl.a. betänkande 2003/04:MJU16) redovisat att utskottet och riksdagen i samband med 1991 års miljöpolitiska proposition uttalade sig om principerna för ansvaret vid bevarandet av skyddsvärda områden m.m. (1990/91:JoU30 s. 255). Regeringen kom därefter att hänvisa till dessa principer i motiven till miljöbalken (prop. 1997/98:45, bet. 1997/98:JoU20). Uttalandet innebär i korthet att ansvaret för att säkerställa den biologiska mångfalden inte får begränsas till att bli en fråga om statens ekonomiska resurser för intrångs- och inlösnersättningar. En princip, parallellt med Polluter Pays Principle, borde utformas där förvaltande av naturen och den biologiska mångfalden blir ett normalt inslag i verksamheten och som inte förutsätter statliga bidrag. Utskottet ansåg att alla har ett ansvar för att bevara biologisk mångfald och att också det ekonomiska ansvaret bör delas av alla. Med detta synsätt förordades enligt utskottet alltså regler, enligt vilka samhället till en viss grad

kompenaserar markägare och andra rättighetsinnehavare, som grundas på bl.a. naturvårdsskäl. Miljöbalken kom i enlighet med uttalandena att i kort-het innebära att rätt till ersättning föreligger vid beslut om nationalpark, naturreservat, kulturresevat, biotopskyddsområde, vattenskyddsområde samt föreläggande och förbud enligt den s.k. samrådsparagrafen (12 kap. 6 §). Innebär ett sådant beslut att mark tas i anspråk eller att pågående markanvändning inom berörd del av en fastighet avsevärt försvåras betalas ersättning för intrånget. Ersättning betalas också vid vissa undersökningar och vid föreläggande om stängselgenombrott m.m. En eventuell ersättning skall emellertid alltid minskas med ett belopp som motsvarar vad fastig-hetsägaren är skyldig att tåla utan ersättning.

Utskottet finner inte skäl att frångå dessa bedömningar och avstyrker förslagen i motionerna 2003/04: MJ215 (m) yrkande 2, 2004/05: MJ220 (c), 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 34 och 2004/05: MJ524 (c) yrkande 1.

Lokal förvaltning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om lokal förvaltning m.m. Jämför reservation 20 (m).

Motionerna

Motion 2004/05: MJ337 (m) yrkande 1 innehåller förslag om försök med lokalt inflytande. Förslaget gäller användningen av statlig mark och vatten. I motionens yrkande 3 anser motionärerna bl.a. att ett system med lokal förvaltning bör kunna prövas för småviltjakt, fiske och skotertrafik.

Enligt förslaget i motion 2004/05: MJ454 (s) bör riksdagen besluta att ändra terrängkörningslagen (TKL, lag 1996:1551) så att stycket i 2 § som nu lyder: "För områden som avses i 1 § andra stycket får regeringen föreskriva att sådana föreskrifter eller beslut om undantag får meddelas om det finns synnerliga skäl." ändras så att slutet av meningen lyder "om det finns särskilda eller synnerliga skäl". Den fråga som motionärerna avser är körning (på snö) utanför allmän skoterled inom de 16 regleringsområdena.

Utskottets ställningstagande

Utskottet har från Regeringskansliet erfarit att regeringen under år 2003 har gett Naturvårdsverket återrporteringskrav att redovisa insatser, resultat och lägesbeskrivning beträffande arbetet med att utveckla och pröva nya metoder för bättre lokal delaktighet i arbetet med skydd och vård av skyddade områden. Motsvarande gäller (enligt återrporteringskrav som lämnats under 2004) stärkandet av dialogen med medborgarna och uppnåendet av god delaktighet vid utvecklandet av naturvårdens arbetsformer. Regeringen (Miljö- och Näringsdepartementen) har under år 2004 arrangerat en

tankesmedja i Överkalix med tema hur naturresursförvaltning och naturvård å ena sidan och lokal utveckling och turism å andra sidan kan utvecklas till att ömsesidigt stödja varandra. Regeringen avser att fortsätta att följa upp myndigheternas arbete samt att driva på dessa i syfte att verkställa den politik som redovisas i skrivelsen En samlad naturvårdspolitik. Vidare avser regeringen att fortsätta att försöka följa de processer och projekt på området som pågår i olika delar av landet.

Regeringen gav i regleringsbrev för 2004 länsstyrelserna i fjällänen i uppdrag att titta bl.a. på möjligheten att avgiftsfinansiera ledsystemen. Länsstyrelserna redovisade uppdraget till regeringen den 31 december 2004 och det bereds nu i Regeringskansliet.

Naturvårdsverket har tagit fram nya allmänna råd för terrängkörning, vilka gavs ut i januari 2005. Eftersom allmänna råd inte är bindande har man i Regeringskansliet påbörjat en översyn av terrängkörningslagstiftningen för att se vilka ändringar som behöver göras i det nuvarande regelverket för att uppnå delmålen 1 (om skador på mark och vegetation) och 2 (om buller) för miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. I det sammanhanget avser regeringen att komplettera terrängkörningsförordningen med ett krav om terrängkörningsplaner.

Mot bakgrund av det pågående arbetet på området och med avvaktan på den fortsatta beredningen avstyrker utskottet de förslag som lämnats i motionerna 2004/05:MJ337 (m) yrkandena 1 och 3 och 2004/05:MJ454 (s).

Lokalisering av myndigheter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om lokalisering av myndigheter.

Motionerna

I motion 2004/05:MJ453 (s) lämnas förslag om lokalisering till Umeå av kansliet för den organisation som skall ersätta ESO. Enligt motion 2004/05: MJ465 (s) bör Naturvårdsverket utlokaliseras från Stockholm. Motion 2004/05: MJ492 (fp) innehåller ett förslag som förespråkar ett marint forskningsinstitut i Simrishamn.

Utskottets ställningstagande

Angående det förstnämnda förslaget pågår det beredning inom Regeringskansliet.

Utskottet finner skäl att här liksom i betänkande 2002/03: MJU15 hänvisa till de gällande principerna för beslut om utlokalisering av statliga myndigheter. Utgångspunkten är att riksdagen kan förvänta sig att regeringen underställer ärenden om lokalisering av statlig verksamhet som är av

större vikt eller på annat sätt av principiellt intresse för riksdagens bedömning och beslut. Självklart föreligger alltid möjligheten för utskott och riksdag att göra bedömningen att det inte finns skäl att ta ställning i ett lokaliseringsärende.

Utskottet är inte berett att nu föreslå riksdagen några åtgärder med anledning av motionerna 2004/05:MJ453 (s), 2004/05:MJ465 (s) och 2004/05: MJ492 (fp).

Miljöövervakning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om miljöövervakning. Jämför reservation 21 (kd).

Motionen

Motion 2003/04:MJ357 (kd) innehåller förslag om att Hjälmarens, i likhet med Väneren, Vättern och Mälaren, bör omfattas av det nationella ansvaret för miljöövervakning.

Utskottets ställningstagande

Inom Naturvårdsverket pågår en översyn av hela miljöövervakningen som bl.a. är föranledd av genomförandet av EU:s vattendirektiv. Ett förslag till nya principer för miljöövervakningen på vattenområdet skall vara klart i slutet av år 2005 och ett färdigt övervakningsprogram skall lämnas till EU ett år senare. En frågeställning som skall analyseras och tas ställning till inom ramen för denna översyn är vad som skall omfattas av det nationella ansvaret för miljöövervakning.

Utskottet finner inte tillräckliga skäl för att nu gå motionärerna bakom motion 2003/04:MJ357 (kd) till mötes.

Miljömärkning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om miljömärkning. Jämför särskilt yttrande 4 (kd).

Motionen

I motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 15 krävs att regeringen lägger fram förslag om hur ekonomiska styrmedel kan användas i syfte att öka andelen miljömärkta arbetsmaskiner och motorer.

Utskottets ställningstagande

Naturvårdsverket har på regeringens uppdrag redovisat de ekonomiska styrmedel som tillämpas i Sverige i dag samt lämnat en bedömning av deras miljöstyrande effekt. Rapporten Ekonomiska styrmedel inom miljöområdet – en sammanställning lämnades i juni 2003 (dnr M2003/2152/Hm).

Regeringen redovisar nu i proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag att man avser att tillsätta en utredning för att ta ett samlat grepp om ekonomiska styrmedel på miljöområdet. Syftet skall vara att göra en grundläggande analys och utvärdering av ekonomiska miljöstyrmedel sett med ett helhetsperspektiv. Utgångspunkten skall vara en samhällsekonomiskt effektiv miljöstyrning. Utredningen skall vid behov föreslå ekonomiska styrmedel som kan bidra till att så kostnadseffektivt som möjligt medverka till att uppnå miljö kvalitetsmålen och sammanhängande delmål. När det gäller elcertifikatssystemet har en utvärdering av systemet redan skett och regeringen anser att systemet bör förlängas. Utredningen kommer inte att innehålla förslag till förändringar av elcertifikatssystemet, men en analys av hur olika ekonomiska styrmedel fungerar delvis parallellt med andra styrmedel på energiområdet behövs enligt regeringen.

Utskottet finner att beredningen bör avvaktas och avstyrker förslaget i motion 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 15.

Transport av farligt avfall

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om transport av farligt avfall. Jämför reservation 22 (m, fp, kd, c).

Motionen

I motion 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 40 lämnas förslag om ändring av 15 kap. 10 § MB så att kommunernas möjlighet att besluta om ensamrätt på transport av farligt avfall upphävs.

Utskottets ställningstagande

Kommunernas rätt att föreskriva att transport samt återvinning eller bortskaffande av farligt avfall skall ske genom kommunens försorg, det s.k. kommunala monopolet, regleras i 15 kap. 10 § MB och i 15 § avfallsförordningen (2001:1063).

I Kretsloppspropositionen (prop. 2002/03:117) anförde regeringen att den möjlighet som kommunerna har att genom ett utökat ansvar för transport, återvinning och bortskaffande av farligt avfall skaffa sig ensamrätt till avfallshanteringen bör upphöra. En förutsättning angavs dock vara att det finns ett system som tillförsäkrar en god kontroll över flöden av farligt avfall.

I december 2003 beslutade regeringen att uppdra åt Naturvårdsverket att i samråd med Konkurrensverket utreda om det befintliga regelverket för omhändertagande av farligt avfall är ändamålsenligt eller om nya åtgärder behöver vidtas för att tillförsäkra en från miljösynpunkt god kontroll över flöden av farligt avfall samt föreslå vilka förändringar som i så fall behövs. Regeringens målsättning med en översyn är att kommunernas möjlighet att skaffa sig ensamrätt till hanteringen av farligt avfall bör upphöra i enlighet med vad som anförts i kretsloppspropositionen.

Naturvårdsverket redovisade sitt uppdrag i september 2004. Verket tog inte ställning till om "monopolet" för farligt avfall skall kvarstå eller om det skall tas bort. Naturvårdsverket konstaterar att regelverket i miljöbalken innehåller de bestämmelser om hantering, ansvarsfördelning och kontroll av farligt avfall som behövs för att få ett system som möjliggör en från miljösynpunkt god kontroll av hur farligt avfall tas om hand. Det som däremot kan förbättras är att tillämpningen av regelverket kan bli effektivare. Naturvårdsverket konstaterar vidare bl.a. att för att stärka tillsynen bör en miljö sanktionsavgift för underlåtenhet att föra anteckningar eller att upprätta årlig förteckning över mottaget farligt avfall övervägas. Frågan bereds vidare av Naturvårdsverket i regeringsuppdrag om översyn av bilaga till Förordningen om miljö sanktionsavgifter (1998:950).

Utskottet har erfarit att Naturvårdsverkets rapport Det kommunala monopolet för farligt avfall (redovisningen av det uppdrag som gavs i september 2004) tillsammans med rapporten Marknaden för avfallshantering (som utgör redovisning av ett annat uppdrag) för närvarande bereds inom Regeringskansliet.

Även utskottet anser att den möjlighet som kommunerna har att genom ett utökat ansvar för transport, återvinning och bortskaffande av farligt avfall skaffa sig ensamrätt till avfallshanteringen bör upphöra. Utskottet delar vidare regeringens uppfattning att en förutsättning för ett avskaffande dock är att det finns ett system som tillförsäkrar en god kontroll över flöden av farligt avfall.

Utskottet vill inte föregripa de kommande övervägandena och avstyrker det i motion 2004/05: MJ498 (kd) yrkande 40 intagna förslaget.

Havsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om havsfrågor. Jämför reservation 23 (fp, kd, mp).

Motionerna

I motion 2004/05:MJ369 (fp) yrkande 10 lämnas förslag om att ge miljömyndigheterna det övergripande ansvaret för förvaltningen av havets resurser. Motion 2004/05:MJ371 (mp, fp) yrkande 2 innehåller förslag om tydligare ansvar för Östersjöfrågor. Bland annat efterlyses ett tydligare ministeransvar för frågorna.

Utskottets ställningstagande

Enligt 1 kap. 6 § regeringsformen (RF) är regeringens uppgift att styra riket. I 7 kap. 1 § RF anges bl.a. att för beredning av regeringsärenden skall finnas ett kansli i vilket ingår departement för skilda verksamhetsgrenar och att regeringen fördelar ärendena mellan departementen. Det ankommer således på regeringen att såväl fastställa politikområden som ange deras utformning och innehåll.

Verksförordningen (1995:1322) ger regeringen rätt att utfärda föreskrifter för myndigheter under regeringens verksamhetsområde. För Naturvårdsverkets del gäller förordningen (2001:1096) med instruktion för Naturvårdsverket. Det ankommer således på regeringen att i instruktionen ange de uppgifter som den anser lämpligen bör ankomma på verket.

Havsmiljökommissionen har i sitt betänkande Havet – tid för en ny strategi (SOU 2003:72) föreslagit att Naturvårdsverket bör få ett övergripande ansvar för havsmiljön. Havsmiljökommissionens betänkande bereds i Regeringskansliet som ett led i arbetet med att ta fram en havsmiljöstrategi. Regeringen avser att under våren 2005 lägga fram en nationell havsmiljöstrategi till riksdagen där Havsmiljökommissionens förslag behandlas.

Utskottet vill inte föregripa kommande överväganden och avstyrker förslagen i motionerna 2004/05:MJ369 (fp) yrkande 10 och 2004/05:MJ371 (mp, fp) yrkande 2.

Vattenförsörjning m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslagen om vattenförsörjning m.m. Jämför reservation 24 (kd, mp).

Motionerna

I motion 2003/04:MJ400 (kd) yrkande 3 finns förslag om att grushushållningsplaner måste upprättas såväl på regional nivå som på nationell nivå. Enligt motionären är två tredjedelar av grundvattnet beroende av grusåsar.

Enligt förslaget i motion 2004/05:MJ366 (c) yrkande 1 bör en ordentlig miljöundersökning genomföras för att säkerställa framtida vattenförsörjning i kommunerna runt Vättern.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2002/03: MJU15 ansåg utskottet bl.a. för att inte föregripa arbetet med genomförandet av ramdirektivet för vatten att ett liknande förslag angående grushållningsplaner skulle avstyrkas. Med anledning av direktivet har det numera i 5 kap. 11 § första stycket MB införts en bestämmelse om att en länsstyrelse i varje vattendistrikt skall vara vattenmyndighet med ansvar för förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i distriktet. För varje sådan myndighet skall det finnas en särskild *vattendelegation* med uppgift att fatta beslut inom myndighetens ansvarsområde. Delegationen får överlåta åt länsstyrelsen att utarbeta *förslag* till miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram, förvaltningsplaner och miljöövervakningsprogram samt genomföra åtgärdsprogram och miljöövervakning, ansvara för samordningen inom delområden och fatta beslut i frågor om förvaltningen av kvaliteten på vattenmiljön i övrigt. Vattendelegationen får dock inte överlåta åt länsstyrelsen att *fatta beslut* om miljökvalitetsnormer, åtgärdsprogram och förvaltningsplaner (se 37 c § förordning [2002:864] med länsstyrelseinstruktion).

Enligt 2 § lag (1970:244) om allmänna vatten- och avloppsanläggningar skall kommun sörja för eller tillse att allmän va-anläggning kommer tillstånd bl.a. om det med hänsyn till hälsoskyddet, vattenförsörjning och avlopp behöver ordnas i ett större sammanhang. Länsstyrelsen kan förelägga kommunen att fullgöra sina skyldigheter.

Angående en motion som förespråkade en kartläggning av kommunernas investeringar i va-nätet, varvid bl.a. framhölls att det fanns ett stort behov av underhåll, förnyelse och förbättringar framhöll bostadsutskottet i betänkande 1999/2000: BOU07 att det var fråga om verksamheter på det kommunala planet och ansåg att det inte fanns tillräckliga skäl för riksdagen att ta de initiativ som motionärerna önskade.

Enligt miljö- och jordbruksutskottets uppfattning får gällande regler anses innebära att ansvaret för frågorna har fördelats på ett sätt som innebär att det finns goda förutsättningar för att i förekommande fall lösa de problem som motionärerna pekar på. Det framstår inte heller som lämpligt att utskottet i denna fråga, som till stora delar handlar om vilket ansvar som kommunerna tar för vattenförsörjningssituationen, skulle ingripa på något sätt. Utskottet avstyrker därför förslagen i motionerna 2003/04: MJ400 (kd) yrkande 3 och 2004/05: MJ366 (c) yrkande 1.

Kalkningsverksamhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om kalkningsverksamhet. Jämför reservation 25 (kd).

Motionen

Motion 2004/05:MJ411 (c) yrkande 3 innehåller förslag om att riksdagen som sin mening skall ge regeringen till känna den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör. Motionärerna anför bl.a. att kalkning av mark, sjöar och vattendrag troligtvis är den miljövårdsåtgärd som fått störst betydelse för återställning av förstörda ekosystem.

Utskottets ställningstagande

Regeringen har tidigare aviserat att frågor om kalkning m.m. skulle komma att behandlas i samband med regeringens redovisning till riksdagen under år 2005 av den fördjupade utvärderingen av miljömålen.

I betänkande 2004/05:MJU1 föreslog utskottet i avvaktan på den kommande propositionen om miljö kvalitetsmålen att vissa motioner på området skulle avstyrkas.

Regeringen redovisar nu i proposition 2004/05:150 Svenska miljömål – ett gemensamt uppdrag som sin uppfattning att kalkningsverksamheten behöver anpassas till en förändrad geografisk belastningssituation. Naturvårdsverket skall därför ges i uppdrag att utarbeta nya riktlinjer för kalkningsverksamheten för sjöar och vattendrag.

Utskottet finner mot denna bakgrund inte anledning att för sin del ta något initiativ i frågan och avstyrker det i motion 2004/05:MJ411 (c) yrkande 3 intagna förslaget.

Statsbidrag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om statsbidrag. Jämför reservation 26 (kd).

Motionen

I motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 1 finns ett förslag om att se över möjligheterna att anpassa de olika former av statsbidrag som ges till kommunerna så att de samlat ger mest miljönytta.

Utskottets ställningstagande

Boverket har i uppdrag att i samverkan med Energimyndigheten och Naturvårdsverket analysera och konkretisera de åtgärdsförslag som rör en ändrad lagstiftning vid ny- och ombyggnation samt införande av ekonomiska incitament som Miljövårdsberedningen presenterat i en rapport om energieffektivisering i bebyggelsen. Uppdraget skall resultera i konkreta åtgärdsförslag och redovisas senast den 8 september 2005.

Naturvårdsverket fick i regleringsbrevet 2005 i uppdrag att lämna förslag på hur juridiska, ekonomiska och informativa styrmedel och verktyg kan göras mer effektiva genom kombinationer av styrmedel som kompletterar varandra och genom att motverkande effekter undviks. Arbetet skall fokuseras på styrmedel och verktyg som syftar till att förändra konsumtions- och produktionsmönster. Uppdraget skall utföras i samråd med andra berörda myndigheter och redovisas senast den 30 juni 2006. Naturvårdsverket fick i uppdrag i 2004 års regleringsbrev att ta fram en strategi för hur arbetet med metodutveckling av ekonomiska konsekvensanalyser inom miljöområdet skall bedrivas i fortsättningen. Uppdraget redovisades i juli 2004 (NV rapport 5398) och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Utskottet vill inte föregripa den pågående beredningen och avstyrker förslaget i motion 2004/05:MJ498 (kd) yrkande 1.

MHO-data

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om MHO-data.

Motionen

I motion 2004/05:MJ483 (c) finns ett förslag om att SMHI skall ges i uppdrag att utan kostnad, via Internet, tillhandahålla sådana observationer och MHO-data som är av betydelse för befolkningen i dess beslut om skydd mot väderrelaterade skador.

Utskottets ställningstagande

SMHI:s verksamhet regleras i förordningen (1996:280) med instruktion för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut. Institutet skall kostnadsfritt tillhandahålla grundläggande väderobservationer. Dessa finns bl.a. utlagda på SMHI:s hemsida. För specialprognoser kan myndigheten ta ut avgift som skall täcka kostnader i verksamheten. Denna uppdragsverksamhet och affärsverksamhet finansieras med dessa avgifter. Affärsverksamheten bedrivs på kommersiella villkor på en helt eller delvis konkurrensutsatt marknad. På Institutets hemsida anges ett flertal olika vädertjänster på affärsmässig basis. En sådan, Bizmet Agri, erbjuder och levererar branschpassad väderinformation för bl.a. Sverige. Målgruppen för detta besluts- och modellunderlag är enskilda jordbrukare, serviceorganisationer, institutioner (växtrådgivning m.m.), skogsbruk och torvproducenter. Den branschpassade väderinformationen innehåller både uppmätta väderdata och prognoser i olika former, allt från närmaste timmen upp till 10 dygn.

Utskottet har från Regeringskansliet erfarit att SMHI för närvarande arbetar intensivt med att förbättra informationen på Internet med t.ex. radarbilder, data från automatstationer och annan aktuell information till

allmänheten. SMHI är ålagd att med basverksamheten som grund bedriva affärsverksamhet. Detta hindrar givetvis inte att SMHI lägger ut sina varningar på Internet. Detta sker enligt från Regeringskansliet inhämtade uppgifter redan i dag vid varje tillfälle, oavsett vilken typ av varningar det rör. Kraftiga regn och därmed höga flöden har varit vanligare de senaste åren och Internet ger en möjlighet att snabbt få ut information till allmänheten. Det uppges inte alltid vara helt enkelt att göra bedömningar och vidta åtgärder genom att själva titta på radarbilder och kurvor för någon punkt i närbeläget vattendrag. Det finns heller inte mätningar överallt och den lilla bäcken intill det stora uppmätta vattendraget kan uppvisa väldigt olika förlopp.

Enligt vad utskottet vidare har erfarit från Regeringskansliet är räddningstjänsterna SMHI:s viktigaste kanal för beslutsfattande i fråga om att skydda liv och egendom och SMHI räknar med att även i fortsättningen förse dem med all tillgänglig information och stöd för att de skall kunna göra det bästa möjliga i svåra situationer som t.ex. översvämningar.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte tillräckliga skäl för att gå mot motionärerna bakom motion 2004/05: MJ483 (c) till mötes.

Flygförbud

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget angående vissa flygförbud. Jämför reservation 27 (m).

Motionen

I motion 2004/05: MJ337 (m) yrkande 2 finns ett förslag som motsätter sig flygförbud i fjällen. Motionären anför att ett förslag om flygförbud i fjällområdet som tagits fram av Naturvårdsverket och Luftfartsverket är ytterligare ett sätt att omöjliggöra företagsamhet och tillväxt.

Utskottets ställningstagande

Luftfartsverket och Naturvårdsverket har till regeringen lämnat skrivelsen Förslag till förändringar i lagstiftningen vad avser flygverksamheten i fjällområdet (dnr M2003/2995/Na). Skrivelsen är en komplettering till de förslag om att minska buller från flygverksamheten som togs upp i propositionen Svenska miljömål – Delmål och åtgärdsstrategier (prop. 2000/01:130) under delmål 2 till Storslagen fjällmiljö. Verken föreslår ändring i terrängkörningsförfordningen så att regeringen beslutar om förbud mot start och landning med flygfarkoster i regleringsområdena A och B, och länsstyrelserna ges möjlighet att ge dispens eller meddela undantag för vissa områden. Även reglerna om överflygning på låg höjd med hänsyn till naturvårdsintresset behöver förtydligas, enligt verken.

Regeringen redovisar nu i proposition 2004/05:150 Svenska miljömål som sin avsikt att noga följa utvecklingen när det gäller buller från luftfart i de områden som omfattas av delmål 2 (om buller) till Storslagen fjällmiljö. Regeringen avser att införa en skyldighet för flygoperatörerna att beträffande dessa områden redovisa uppgifter om den flygverksamhet som där sker: exempelvis om antalet starter och landningar, start- och landningsplatser samt färdväg. Rapporteringsskyldigheten vidtas i syfte att klarlägga vilka flygverksamheter som sker i dessa områden och därmed få en bättre bild av bullersituationen och utvecklingen beträffande denna. Vägledande för hur rapporteringen skall utformas är enkelhet och att företagen i möjligaste mån skall kunna använda redan existerande information om antal flygningar t.ex. i företagets bokföring. Ett flertal, elektroniska eller på andra sätt, möjligheter för rapportering skall därmed övervägas i syfte att inte i onödan öka företagets administrativa kostnader. Om det visar sig att behov föreligger avser regeringen att senast 2007 återkomma med ytterligare åtgärder för att delmål 2 skall kunna uppnås.

Mot den angivna bakgrunden finner utskottet inte skäl för att gå motionärerna till mötes. Utskottet avstyrker därför det i motion 2004/05: MJ337 (m) yrkande 2 intagna förslaget.

Vissa rovdjursfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om vissa rovdjursfrågor. Jämför reservation 28 (v).

Motionen

Motion 2003/04: MJ235 (v) yrkande 5 innehåller förslag om att regeringen bör se över om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att förändra beslutsprocesser kring rovdjursfrågor så att berörda parter (bl.a. de människor som lever nära djuren) involveras.

Utskottets ställningstagande

I betänkande 2003/04: MJU18 redovisade utskottet bl.a. att Naturvårdsverket i en framställan till regeringen den 15 september 2003 (dnr 104-4970-03 Nf) föreslagit en rad ändringar i jaktförordningen för att underlätta och effektivisera förvaltningen av de stora rovdjuren. Framställan innehåller bl.a. förslag som gäller länsstyrelsernas beslutanderätt. När länsstyrelserna beslutar om skyddsjakt med stöd av 27 § jaktförordningen får länsstyrelserna varken besluta om att jakten får ske under hela dygnet eller med hjälp av belysning. Detta hinder för länsstyrelserna att i vissa fall besluta om behövliga undantag för att underlätta skyddsjakt på björn och lo är enligt Naturvårdsverket inte ändamålsenligt och bör tas bort. I 27 § regleras

skyddsjakt på enskilda initiativ, dvs. det förutsätter att en ansökan om skyddsjakt inkommit till länsstyrelsen för att länsstyrelsen skall få besluta om skyddsjakt. Enligt Naturvårdsverket är det inte ovanligt att ansökan är felaktig eftersom frågan om skyddsjakt ofta väcks av någon organisation som inte är behörig att ansöka i förvaltningslagens (1986:223) mening. Detta innebär i vissa fall att länsstyrelsen måste avvakta en fullständig ansökan trots att det kan stå klart att skyddsjakt är nödvändig och att frågan bör hanteras skyndsamt. Länsstyrelserna har genom sina rovdjursansvariga god inblick i den aktuella rovdjurssituationen och har därför ofta tidigt all relevant information i en situation med allvarlig skada. Länsstyrelserna bör ha de möjligheter att motverka skador av björn och lodjur som 7 § jaktlagen medger. Enligt Naturvårdsverket bör därför de berörda länsstyrelserna även kunna besluta om begränsad skyddsjakt på björn och lodjur på myndighets initiativ.

Utskottet har nu erfarit att Naturvårdsverkets framställda fortfarande bereds i Regeringskansliet. I avvaktan på att beredningen avslutas och överväganden görs är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd med anledning av motion 2003/04: MJ235 (v) yrkande 5.

Åtgärdsprogram

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör avslå motionsförslaget om åtgärdsprogram. Jämför reservation 29 (v).

Motionen

Motion 2004/05: MJ391 (v) yrkande 2 innehåller förslag om att de åtgärdsprogram som tagits fram för att klara miljökvalitetsnormerna i Stockholm och Göteborg med avseende på kväveoxid och partiklar snarast skall verkställas så att de fastställda tidsgränserna inte överskrids.

Utskottets ställningstagande

I förordning (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft anges miljökvalitetsnormer och tidsgränser för när normerna skall vara uppfyllda.

Regeringen har den 9 december 2004 fastställt åtgärdsprogram för Stockholm och Göteborg avseende kvävedioxid och partiklar (PM 10) respektive kvävedioxid. Åtgärdsprogrammen syftar till att uppfylla miljökvalitetsnormerna.

Det åtgärdsprogram som fastställts för Stockholms län medför enligt regeringens bedömning att normen för kvävedioxid med stor sannolikhet kommer att överskridas respektive att förutsättningar för att normen för partiklar (PM 10) skall kunna klaras finns först några år efter tidsgränsens

utgång. Regeringen uppdrog därför åt Länsstyrelsen i Stockholms län att upprätta förslag till kompletterande åtgärdsprogram för att miljö kvalitetsnormerna skall kunna uppfyllas inom länet.

Regeringen har vidare konstaterat en risk för att de åtgärder som Länsstyrelsen i Västra Götalands län föreslog inte i tillräcklig omfattning ger effekt på halten kvävedioxid i Göteborgsregionen så att normen kan klaras inom tidsgränsen. Regeringen uppdrog därför åt Länsstyrelsen i Västra Götalands län att upprätta förslag till kompletterande åtgärdsprogram för att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid skall kunna uppfyllas i Göteborgsregionen.

De i åtgärdsprogrammen föreslagna åtgärder skall enligt regeringens beslut vara klara den 31 december 2005. Förslagen till kompletterande åtgärdsprogram skall enligt samma beslut också vara klara vid denna tidpunkt.

Mot denna bakgrund finner utskottet inte tillräckliga skäl för att ställa sig bakom förslaget i motion 2004/05: MJ391 (v) yrkande 2 varför det bör avslås.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. En effektivare miljöprövning, punkt 1 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen samt antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken med de ändringarna att i slutet av 6 kap. 5 § första stycket läggs till ”På begäran av den som skall upprätta en miljökonsekvensbeskrivning skall länsstyrelsen lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning. Beskedet hindrar inte länsstyrelsen att senare kräva kompletterande redovisning.” och i samma paragrafs andra stycket direkt före sista meningen läggs till ”Beslutet skall fattas inom sex veckor från inlämnandet av ansökan, om inte länsstyrelsen beslutar annat.”,
2. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
3. lag om ändring i lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
5. lag om ändring i väglagen (1971:948),
6. lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
7. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
9. lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
10. lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
11. lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken,
12. lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ23 yrkandena 1 och 3–7, bifaller delvis proposition 2004/05:129 och avslår motion 2004/05:MJ23 yrkande 2.

Ställningstagande

Miljöbalkskommittén lade redan 2003 fram sitt delbetänkande om enklare miljöprövning. Först nu har regeringen samlat sig till att komma med förslag som grundas på betänkandet.

Kommitténs förslag innebär att miljöprövningen förenklas och underlättas i skedet från första myndighetskontakt till beslut i första instans. Motivet var att dagens regelverk medför långa handläggningstider och omfattande byråkrati vid tillståndsgivning. Förseningarna i arbetet med att ta fram förslagen kan därför ha inneburit bl.a. att investeringar som medfört bättre miljö och bättre samhällsekonomi uteblivit.

Det är emellertid tillfredsställande att kunna konstatera att regeringens förslag till stora delar följer betänkandet.

På några punkter har vi en annan uppfattning än regeringen och föreslår därför dels ändringar i förhållande till regeringens lagförslag, dels att regeringen, i andra frågor, efter sedvanlig beredning återkommer med förslag till riksdagen.

Angående lagtexten har vi följande synpunkter. Synpunkterna innebär krav på riksdagsbeslut angående lagtexten.

I frågan om *länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan* föreslog Miljöbalkskommittén att länsstyrelsen skall ha en tidsgräns för beslut om en verksamhet har betydande miljöpåverkan. Regeringen har valt att inte följa kommitténs förslag. Enligt vår mening borde ett beslut kunna lämnas inom en inte alltför lång tid. Kommittén har i sitt betänkande föreslagit en tidsgräns på sex veckor. Delvis relevanta invändningar har kommit från remissinstanserna. Värt att ta fasta på är att det måste klargöras under vilka förutsättningar länsstyrelsen skall få förlänga tiden till dess beslut slutgiltigt fattas. Enligt vår mening är en tidsgräns på sex veckor från inlämnande av ansökan till beslut rimlig. Länsstyrelsen skall under denna tidsperiod ges möjlighet till förlängning av tiden om kompletteringar måste inhämtas. Överskrids tidsgränsen skall den sökande ha rätt till skadestånd. Skadeståndet skall ökas med tidsutdräkten. Vi anser att riksdagen skall besluta att länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan skall fattas inom sex veckor från inlämnande av ansökan.

Kommittén föreslog angående *bättre beslutsunderlag tidigt i processen* att länsstyrelserna på förhand skall lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Regeringen föreslår i stället att länsstyrelserna under samrådet skall verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs. Förändringen innebär att i stället för att verksamhetsutövare från början får klart för sig vad som gäller för en miljökonsekvensbeskrivning blir det ett flytande rättsläge, där länsstyrelsen under processens gång kan tillföra krav eller bedöma tidigare ställda krav som obehövliga. Ingetdera är bra. Nya krav medför att tiden till beslut förlängs och ökade kostnader på grund av tidsutdräkten i sig men också att nya underlag måste tas fram. Bortsett från

andra krav som uppfyllts betyder det att tid och pengar lagts ned till ingen nytta. I en rättsstat är ett grundläggande krav att man vet vad som gäller för ett godkännande när processen påbörjas. Vi anser att 6 kap. 5 § miljöbalken skall utformas i enlighet med vad vi nu har angett angående krav på länsstyrelserna att på förhand lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder.

Enligt Miljöbalkskommittén bör en verksamhetsutövare bl.a. i frågor om *samråd* frivilligt kunna betrakta sin verksamhet såsom om den har betydande miljöpåverkan. Därmed skulle länsstyrelsen inte behöva fatta beslut om detta. Regeringen har inte lämnat ett sådant förslag. Vi avstår från att gå vidare med motionsförslaget i denna del (yrkande 2) eftersom frågan först behöver utredas ytterligare.

I övrigt har vi följande synpunkter som innebär att vi vill att regeringen skall ta fram nödvändiga förslag m.m.

Angående *innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.* anser vi att de svenska kraven på miljökonsekvensbeskrivningar med fördel skulle kunna harmoniseras med MKB-direktivet. Stora besparingar i prövningsprocessen för såväl företag som myndigheter skulle därigenom kunna åstadkommas. Det svenska prövningssystemet bör också anpassas till IPPC-direktivet och helst omformas från att vara produktionsrelaterat till att vara utsläppsrelaterat. På så sätt underlättas övergången till nya miljöverktyg som handel med utsläppsrätter och miljökvalitetsnormer. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i de delar som vi nu har angett.

I frågan om *bättre beslutsunderlag tidigt i processen* ansåg kommittén även att kungörelse i målet eller ärendet i sig skall innebära att länsstyrelsen godkänt att underlaget för ansökan uppfyller miljöbalkens krav. Regeringen har valt att inte gå på kommitténs linje utan vill behålla dagens regler vilka innebär att krav på kompletteringar av underlaget kan komma att ställas också sent i processen. Detta är ägnat att skapa osäkerhet både vad gäller innehåll och tidsutdräkt. Det var just dessa problem kommittén avsåg att lösa. Synpunkter som kommer in under samrådstiden kommer givetvis att kunna beaktas trots denna förändring. Vi anser därför att kommitténs förslag bör genomföras. Regeringen bör återkomma med förslag i frågan.

Regeringen har angående *täkter* valt att föreslå att även fortsättningsvis särbehandla prövningen av tillstånd för täktverksamhet. Kommittén föreslog att dessa särbestämmelser skulle tas bort och ersättas av de allmänna hänsynsregler som gäller för övrig miljöstörande verksamhet. Någon begränsning liknande den för täkter finns inte för någon annan verksamhet. Det måste vara en allmän princip för lagstiftning att ha så få specialregler som möjligt. Därför är det principiellt riktigt att som utredningen gör föreslå enhetliga regler. Det är dock viktigt att inte stora natur- och miljövärden påverkas av en förändring av lagstiftningen. Vi anser det därför svårt att ta ställning till förslaget om att ta bort särbehandlingen av täkter innan förändringarna i de allmänna hänsynsreglerna och en ny regel om biologisk

mångfald presenterats. Vi kräver därför att regeringen återkommer med förslag till förändring av reglerna kring *täkter* i samband med den proposition som bör vara en följd av Miljöbalkskommitténs slutbetänkande.

Propositionen medför oklarhet om vad som skall gälla för husbehovstäkter. Enligt texten i propositionen skall även fortsättningsvis *husbehovstäkter* delas in i anmälningspliktiga och inte anmälningspliktiga. Kommittén föreslår i princip samma lösning men anför också att täkter skall tas med i listorna över tillstånds- och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter. Förordningen måste därför ändras så att det klart framgår att husbehovstäkter även fortsättningsvis i princip tillåts. Vi kräver därför också att regeringen ser till att *förordningsändringar* i enlighet med detta träder i kraft samtidigt som ändringarna i miljöbalken.

Vårt ställningstagande innebär att vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen samt anta regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken med de ändringarna att i slutet av 6 kap. 5 § första stycket läggs till: "På begäran av den som skall upprätta en miljökonsekvensbeskrivning skall länsstyrelsen lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning. Beskedet hindrar inte länsstyrelsen att senare kräva kompletterande redovisning.", i samma paragrafs andra stycke direkt före sista meningen läggs till: "Beslutet skall fattas inom sex veckor från inlämnandet av ansökan, om inte länsstyrelsen beslutar annat." i övriga delar antar vi regeringens lagförslag.

Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ23 yrkandena 1 och 3–7, bifaller delvis proposition 2004/05:129 och avslår motion 2004/05: MJ23 yrkande 2.

2. Strandskydd, punkt 2 (m, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ382, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9 och 2004/05: Bo302 yrkande 14 och avslår motionerna 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: Bo254 yrkande

6, 2004/05:MJ255, 2004/05:MJ377, 2004/05:MJ384, 2004/05:MJ415, 2004/05:MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05:MJ493, 2004/05:MJ517, 2004/05:N409 yrkande 14 och 2004/05:Bo307 yrkande 7.

Ställningstagande

Vi vill öka möjligheterna att bättre utnyttja strandnära områden för bebyggelse i de delar av Sverige som både är glest bebyggda och har långa sjö- och kuststräckor. Dagens lagstiftning innebär att det finns ett generellt förbud mot att bygga intill 100 meter från hav, sjö eller vattendrag. Länsstyrelsen kan utvidga denna gräns till 300 meter, och dispens ges endast i undantagsfall. Mot bakgrund av att Sverige är rikt utrustat med stränder längs åar, sjöar och hav ter sig detta regelsystem omotiverat. Totalt finns 92 409 sjöar större än ett hektar i Sverige. Lagstiftningen försvårar också bevarandet av en levande skärgård. Förbudet mot strandnära bebyggelse medför svårigheter att utveckla boende och annan verksamhet. Problemen har även gällt för stora delar av glesbygden. Ökad möjlighet till bebyggelse i strandnära områden skulle skapa bättre förutsättningar för att hålla landskapet levande. Ett ökat befolkningsunderlag skulle också ge bättre förutsättningar för handel och offentlig service.

Vår uppfattning är att det behövs en lagstiftning som skyddar känslig fauna och flora och garanterar tillgång till bad- och friluftsliv i befolkningstäta områden. För att skydda dessa värdefulla miljöer skall möjligheten att t.ex. peka ut områden av riksintresse finnas. Utgångspunkten för lagstiftningen bör dock vara den motsatta mot i dag. Det innebär att det bör finnas en generell rätt att bebygga sin mark nära stränder och vattendrag. Dock skall en kommun kunna begränsa denna rätt genom detaljplan om detta är motiverat av hänsyn till känsligt djur- och växtliv eller allmänhetens tillgång till bad- och friluftsliv.

Detta skulle stärka det kommunala självstyret och möjliggöra för kommunerna att skapa attraktiva boendemiljöer.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:MJ201, 2003/04:MJ281, 2003/04:MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04:MJ378, 2003/04:MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04:MJ404 yrkande 12, 2003/04:N344 yrkande 3, 2003/04:Bo257 yrkande 9, 2003/04:Bo258 yrkande 12, 2003/04:Bo260 yrkande 2, 2003/04:Bo263 yrkande 29, 2004/05:MJ202, 2004/05:MJ213, 2004/05:MJ269, 2004/05:MJ275, 2004/05:MJ382, 2004/05:N397 yrkande 11, 2004/05:Bo275 yrkande 5, 2004/05:Bo301 yrkande 9 och 2004/05:Bo302 yrkande 14 och avslår motionerna 2003/04:MJ214, 2003/04:MJ223, 2003/04:MJ277, 2003/04:MJ296, 2003/04:MJ305, 2003/04:MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04:MJ465, 2003/04:MJ468, 2003/04:Bo254 yrkande 6, 2004/05:MJ255, 2004/05:MJ377, 2004/05:MJ384, 2004/05:MJ415, 2004/05:MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05:MJ493, 2004/05:MJ517, 2004/05:N409 yrkande 14 och 2004/05:Bo307 yrkande 7.

3. Strandskydd, punkt 2 (fp)

av Lennart Fremling (fp) och Sverker Thorén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Bo254 yrkande 6 och 2004/05:Bo307 yrkande 7 och avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ384, 2004/05: MJ415, 2004/05: MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05: MJ493, 2004/05: MJ517, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: N409 yrkande 14, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9 och 2004/05: Bo302 yrkande 14.

Ställningstagande

Jag anser att det bör införas ett lokalt anpassat strandskydd. Strandskyddet har varit och är mycket viktigt för att bevara unika naturvärden och behålla den allmänna tillgängligheten längs våra kuster, sjöar och vattendrag. Det finns redan nu områden med utökat strandskydd, men vi vill ta ytterligare ett steg där strandskyddet anpassas lokalt efter tillgång till stränder och exploateringsstryck inom området. Inom områden med stora strandområden och lågt exploateringsstryck, vilket gäller inom stora delar av Sverige, skall en mer generell dispens kunna ges för byggande närmare stränder, utan att för den skull äventyra naturvärden och privatisering av själva strandremsan. Inom områden med stort exploateringsstryck kan det däremot vara befogat med striktare tillämpning av strandskyddet än vad fallet är i dag.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04:Bo254 yrkande 6 och 2004/05:Bo307 yrkande 7 och avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ384, 2004/05: MJ415, 2004/05:

MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05:MJ493, 2004/05:MJ517, 2004/05:N397 yrkande 11, 2004/05:N409 yrkande 14, 2004/05:Bo275 yrkande 5, 2004/05:Bo301 yrkande 9 och 2004/05:Bo302 yrkande 14.

4. Strandskydd, punkt 2 (v, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3 och 2004/05: MJ384 samt avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo254 yrkande 6, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ415, 2004/05: MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05: MJ493, 2004/05: MJ517, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: N409 yrkande 14, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9, 2004/05: Bo302 yrkande 14 och 2004/05: Bo307 yrkande 7.

Ställningstagande

Tanken bakom strandskyddsbestämmelserna var att dispenser skulle ges mycket restriktivt och föregås av en seriös prövning av påverkan på det rörliga friluftslivet och eventuell inkräktan på allemansrätten och på växt- och djurlivet.

Problemet är att dispenser från kommuner och länsstyrelser ökar i en takt som Naturvårdsverket inte hinner med. Det får konsekvenser som inte är överblickbara.

Därför bör det krävas ”synnerliga skäl” för att få dispens från skyddet och inte ”särskilda skäl” som gäller i dag. Det kanske kan förhindra att allt fler stränder privatiseras och att ännu flera arter skall få sin livsmiljö förstörd. Strandskydd och områden av riksintresse måste värnas nu mot vidare exploatering, annars försvinner oersättliga värden i Storstockholmsområdet och övriga delar av landet.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3 och 2004/05: MJ384 samt avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2,

2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo254 yrkande 6, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ415, 2004/05: MJ489 yrkandena 1–3, 2004/05: MJ493, 2004/05: MJ517, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: N409 yrkande 14, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9, 2004/05: Bo302 yrkande 14 och 2004/05: Bo307 yrkande 7.

5. Strandskydd, punkt 2 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ489 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo254 yrkande 6, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ384, 2004/05: MJ415, 2004/05: MJ489 yrkandena 2 och 3, 2004/05: MJ493, 2004/05: MJ517, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: N409 yrkande 14, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9, 2004/05: Bo302 yrkande 14 och 2004/05: Bo307 yrkande 7.

Ställningstagande

Jag anser att strandnära bebyggelse som en huvudregel vara förbjuden. Syftet är att värna viktiga naturintressen från exploatering. Samtidigt är det viktigt att värna den kommunala självstyrelsen.

Det bör därför finnas möjligheter för kommunerna att medge strandnära bebyggelse där inte värdefulla naturintressen eller andra allmänna intressen kolliderar med önskemålen att bebygga strandnära.

De nu gällande reglerna är skrivna för befolkningstäta områden med högt exploateringsstryck, medan de passar sämre i glesbygd där ibland antalet sjöar och vattendrag är lika stort som antalet innevånare. Naturligtvis är det så att byggnationer ej skall tillåtas där risk för översvämningar finns som kan skada egendom. Men det torde finnas åtskilliga mil av strandnära mark

där sådan risk inte föreligger. Avvägningen mellan bevarandebidraget och utvecklingsbidraget bör i större utsträckning än i dag överlätas till de kommuner och medborgare som berörs.

Kommunala bedömningar kan bli mer flexibla utifrån regionala och lokala behov och förutsättningar. Jag anser att det är ett omyndigförklarende av kommunerna att se strandskyddet som ett statligt intresse. Eftersom kommunerna har ansvar för planering och byggande måste man ges full rätt att besluta även om strandskydd. Strandskyddet bör komma in i kommunernas översiktsplanering. Kommunen bör t.ex. i arbetet med översiktsplan ta ställning till var dispenser kan lämnas. Kommunen kan också i sitt beslut om översiktsplan ange om det på vissa strandavsnitt bör tas fram en fördjupad översiktsplan eller detaljplan innan dispenser kan lämnas.

Jag föreslår därför att rätten att medge undantag från strandskyddsbestämmelserna överförs till kommunerna och att länsstyrelserna erhåller överprövningsrätt. Naturvårdsverkets rätt att överklaga strandskyddsärenden bör däremot tas bort.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ489 yrkande 1 och avslår motionerna 2003/04: MJ201, 2003/04: MJ214, 2003/04: MJ223, 2003/04: MJ277, 2003/04: MJ281, 2003/04: MJ296, 2003/04: MJ305, 2003/04: MJ336 yrkandena 1–3, 2003/04: MJ353 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ378, 2003/04: MJ397 yrkandena 1 och 2, 2003/04: MJ404 yrkande 12, 2003/04: MJ465, 2003/04: MJ468, 2003/04: N344 yrkande 3, 2003/04: Bo254 yrkande 6, 2003/04: Bo257 yrkande 9, 2003/04: Bo258 yrkande 12, 2003/04: Bo260 yrkande 2, 2003/04: Bo263 yrkande 29, 2004/05: MJ202, 2004/05: MJ213, 2004/05: MJ255, 2004/05: MJ269, 2004/05: MJ275, 2004/05: MJ377, 2004/05: MJ382, 2004/05: MJ384, 2004/05: MJ415, 2004/05: MJ489 yrkandena 2 och 3, 2004/05: MJ493, 2004/05: MJ517, 2004/05: N397 yrkande 11, 2004/05: N409 yrkande 14, 2004/05: Bo275 yrkande 5, 2004/05: Bo301 yrkande 9, 2004/05: Bo302 yrkande 14 och 2004/05: Bo307 yrkande 7.

6. Allemansrätt, punkt 3 (m, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Sven Gunnar Persson (kd), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ404 yrkande 13, 2003/04: MJ412 yrkande 10, 2003/04: MJ435 yrkande 5, 2003/04: MJ476 yrkandena 2 och 6, 2003/04: N347 yrkande 11 och 2004/05: N412 yrkande 11 och avslår motionerna 2003/04: MJ261, 2003/04: MJ287 yrkande 4 och 2003/04: MJ376 yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Allemansrätten är ursprungligen en sedvanerätt med mycket långa anor. Innebörden är att man har rätt att fritt färdas och vistas på annans mark utan att skada vare sig mark eller växtlighet. Traditionellt ingår övernattningsenstaka nätter i tält. Rätten innebär också rätt att plocka bär och svamp på annans mark samt ved för uppvärmning och matlagning under färden. Färd med fordon eller aktiviteter i grupp omfattas inte av allemansrätten.

Allemansrätten är en viktig del av det svenska förhållningssättet och den vill vi slå vakt om. Inte desto mindre fordras det att den nyttjas med varsamhet och respekt av alla utövare.

Skräckexempel på missbruk har från tid till annan uppdagats där arrangörer av naturupplevelser exploaterat enskildas mark utan tillåtelse. Under de senaste åren har vi sett en snabbt ökad efterfrågan på vildmarksäventyr som forsränning, kanoting, bergsklättring, mountainbiking och överlevnads-kurser. Dagens aktiva människor kräver allt större och häftigare utmaningar för att tillfredsställa sitt behov av omväxling och rekreation. Stressade storstadsbor och utländska turister vill ut i naturen, ofta till avlägsna mål med snabb transport. I en rasande fart skall äventyret konsumeras, och det mesta är på något sätt tillrättalagt av arrangören. Arrangemangen upprepas också på samma plats, vilket innebär att slitaget ökar.

Det är viktigt att vildmarksturismen inte utövas så att den kommer i konflikt med naturskydd och allemansrätt. Tillstånd av markägaren skall alltid inhämtas om dennes mark tas i anspråk för organiserade gruppaktiviteter eller när det sker i kommersiellt syfte.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ404 yrkande 13, 2003/04: MJ412 yrkande 10, 2003/04: MJ435 yrkande 5, 2003/04: MJ476 yrkandena 2 och 6, 2003/04: N347 yrkande 11 och 2004/05: N412 yrkande 11 och avslår motionerna 2003/04: MJ261, 2003/04: MJ287 yrkande 4 och 2003/04: MJ376 yrkandena 2 och 3.

7. Allemansrätt, punkt 3 (fp)

av Lennart Fremling (fp) och Sverker Thorén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad som anføres i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ376 yrkande 3 och avslår motionerna 2003/04: MJ261, 2003/04: MJ287 yrkande 4, 2003/04: MJ376 yrkande 2, 2003/04: MJ404 yrkande 13, 2003/04: MJ412 yrkande 10, 2003/04: MJ435 yrkande 5, 2003/04: MJ476 yrkandena 2 och 6, 2003/04: N347 yrkande 11 och 2004/05: N412 yrkande 11.

Ställningstagande

Tillgängligheten till flera viktiga naturområden begränsas av Försvarsmaktens aktiviteter. Ett exempel är det s.k. Robotfältet i Husie stadsdel i Malmö. Fältet, som är Malmös till ytan största sammanhängande naturområde, är fortfarande omgivet av stängsel. Detta trots att regementet Lv 4 sedan decennier är försvunnet från staden. Även om övningsfältet emellanåt används av hemvärnet borde det kunna göras tillgängligt för allmänheten under större delen av året.

En liknande problematik finns beträffande andra militära övningsområden i Skåne. Mest iögonfallande är kanske Ravlunda skjutfält, beläget intill nationalparken Stenshuvud på Österlen. Även på andra håll i landet har naturvännerna efterfrågan på större tillgänglighet till militära övningsområden accentuerats.

Försvarsmakten och Fortifikationsverket bör därför ges i uppdrag att samverka med kommuner och länsstyrelser kring hur militära övningsområden bättre kan disponeras också för naturskydds- och rekreationsintressen.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ376 yrkande 3 och avslår motionerna 2003/04: MJ261, 2003/04: MJ287 yrkande 4, 2003/04: MJ376 yrkande 2, 2003/04: MJ404 yrkande 13, 2003/04: MJ412 yrkande 10, 2003/04: MJ435 yrkande 5, 2003/04: MJ476 yrkandena 2 och 6, 2003/04: N347 yrkande 11 och 2004/05: N412 yrkande 11.

8. Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m., punkt 4 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ228 och avslår motionerna 2003/04: MJ210, 2003/04: MJ370 yrkande 7, 2003/04: MJ474 yrkande 5, 2004/05: MJ258, 2004/05: MJ420, 2004/05: MJ425 och 2004/05: N393 yrkande 15.

Ställningstagande

På många ställen i landet finns stora områden med kraftigt förorenad jord. Efter fabriksnedläggelse m.m. behöver ofta jord tas om hand och renas. Förorenade massor innebär ett stort miljöproblem genom alla gifter, som är lagrade i jorden. En stor permanent jordreningsanläggning innebär långa och miljöstörande transporter med last av kraftigt förorenad jord samt avgasutsläpp. Den ökade trafikbelastningen med tunga fordon ökar ytterligare på den miljöbelastning, som redan jordreningsanläggningen åstadkommer.

Miljöprövningsprocessen före tillståndsgivningen är i stort sett densamma om man avser att behandla förorenade jordmassor på platsen, där de ligger, eller om man skapar en jordreningsanläggning dit den förorenade jorden fraktas och efter rening fraktas bort igen. Ur miljösynpunkt är det klart bästa alternativet att behandla förorenad jord på plats med hjälp av mobil reningsteknik. För att styra utvecklingen i denna riktning måste tillståndsgivningen för jordrening på plats underlättas.

Miljöprövningen är en tids- och resurskrävande procedur för verksamhetsutövaren, som därför hellre väljer den enklaste vägen, genom att söka tillstånd vid ett tillfälle för en jordreningsanläggning. Därför bör en förenkla miljöprövning skapas för tillfälligt tillstånd att rena förorenad jord på plats.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ228 och avslår motionerna 2003/04: MJ210, 2003/04: MJ370 yrkande 7, 2003/04: MJ474 yrkande 5, 2004/05: MJ258, 2004/05: MJ420, 2004/05: MJ425 och 2004/05: N393 yrkande 15.

9. Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m., punkt 5 (kd, c) av Sven Gunnar Persson (kd) och Jan Andersson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ315 och 2004/05: MJ498 yrkande 46 och avslår motionerna 2003/04: MJ341, 2003/04: MJ370 yrkande 8, 2003/04: MJ388, 2003/04: MJ476 yrkande 5, 2003/04: N248 yrkande 2, 2004/05: MJ348, 2004/05: MJ400 och 2004/05: N305 yrkande 6.

Ställningstagande

Ett exempel på en mycket viktig frivillig åtgärd i miljöarbetet är införandet av miljöledningssystem hos företag och andra organisationer. Många organisationers miljöledningssystem har också kontrollerats av externa revisorer enligt en viss kravspecifikation. Denna kontroll kallas också för certifiering och kan användas som en konkurrensfördel eller vara ett krav hos vissa upphandlare. Exempel på miljöledningssystem som kan certifieras är de internationellt erkända standarderna ISO 14001 och EMAS. En certifiering enligt dessa standarder är dock relativt kostsam, även om avgiften varierar med företagets storlek. Därför är det mest kapitalstarka företag som certifierats enligt dessa system. Det är oftast lättare att hitta bra miljölösningar i större företag, men det vore intressant att också få ett mått på miljöarbetet i mindre företag. I dag arbetar många små och medelstora före-

tag med miljöledningssystem utan att detta registreras. Den stora kostnaden för certifiering blir ett hinder för registrering men alltså inte för ett konsekvent miljöarbete. I regeringens gröna nyckeltal ingår antalet ISO- och EMAS-registrerade företag. Jag anser dock att även företag som arbetar enligt enklare miljöledningssystem, som inte certifierats, bör tas med då de gröna nyckeltalen beräknas.

Kraven för certifiering är strängare än lagens krav på verksamheten. Men de miljöredovisningar som krävs för certifiering godkänns ofta inte av de myndigheter som har ansvar för att lagen efterlevs. Detta medför dubbelarbete för företagen, som både måste skriva en miljöredovisning för att erhålla miljöcertifiering och en ny miljöredovisning till myndigheterna. Jag föreslår därför att de miljöredovisningar som krävs för certifiering enligt ISO 14001 och EMAS också skall godtas av de myndigheter som övervakar att företaget uppfyller lagstiftningens miljökrav.

För att premiera företag som är miljöcertifierade har vissa kommuner, exempelvis Sandviken, sänkt den kommunala tillsynsavgiften för de företag som är miljöcertifierade. Detta har uppskattats av företagen och har skapat ekonomiska incitament för företagen att certifiera sin verksamhet.

Nu har Miljööverdomstolen i två domar (M2426-01 och M8798-00) prövat frågan om myndigheterna – i de här fallen länsstyrelser – haft rätt att sänka de årliga prövnings- och tillsynsavgifterna. Domarna innebär att myndigheternas kostnader skall täckas av dessa avgifter och att nedsatt avgift endast får tas ut om det individuella tillsynsbehovet ”väsentligt avviker” från det som är normalt i branschen. Dessa domar kommer sannolikt att åberopas för att inte sänka tillsynsavgifterna för miljöcertifierade verksamheter. Det är olyckligt, eftersom det i praktiken undanröjer det enda politiska incitamentet som i dag finns för att premiera miljöledningssystem. Det är enligt min mening angeläget att kommuner och länsstyrelser inte är förhindrade att sätta ned avgiften för att premiera miljöcertifierade företag. Regeringen bör se över regelverket och återkomma till riksdagen med förslag som undanröjer eventuella hinder.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2003/04: MJ315 och 2004/05: MJ498 yrkande 46 och avslår motionerna 2003/04: MJ341, 2003/04: MJ370 yrkande 8, 2003/04: MJ388, 2003/04: MJ476 yrkande 5, 2003/04: N248 yrkande 2, 2004/05: MJ348, 2004/05: MJ400 och 2004/05: N305 yrkande 6.

10. Miljöledningssystem, tillsyn, avgifter m.m., punkt 5 (v)

av Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ341 och avslår motionerna 2003/04: MJ315, 2003/04: MJ370 yrkande 8, 2003/04: MJ388, 2003/04: MJ476 yrkande 5, 2003/04: N248 yrkande 2, 2004/05: MJ348, 2004/05: MJ400, 2004/05: MJ498 yrkande 46 och 2004/05: N305 yrkande 6.

Ställningstagande

Bland myndigheter och verksamhetsutövare finns en stor enighet om att miljöledningssystem innebär fördelar vid tillsynsarbetet.

Konsulter och revisorer har dock haft en tendens att fokusera mer på enskilda förslag än sammanhang och helhet. Det viktiga har varit att få de enskilda kraven dokumenterade. Uppmaningen till verksamheten har därför varit att dokumentera. Detta har gällt såväl inom kvalitets- som miljöområdet. Det allvarliga här är att det är få som i stället har tagit utgångspunkt i en kritisk granskning av vad man gör och hur man gör det, dvs. fokuserat på processerna och deras samverkan.

I vissa miljöledningssystem syns tydliga brister. Inventering av direkta miljöaspekter som förbrukning av papper, pennor, spolningar på toaletten m.m. prioriteras före den påverkan som sker i förvaltningarnas eller företagens dagliga verksamhet och den miljöpåverkan de där utövar direkt eller indirekt.

Miljöledningssystem är viktiga verktyg för både myndigheter och företag. Men det är viktigt att utvärdera och lära av misstagen och inte bara se till revisorernas eller tillsynsmyndigheternas behov.

Det är viktigt att utreda hur väl målen i miljöledningssystemen är satta i relation till miljöbalken. Det finns också ett behov av att utvärdera effekten som miljöledningssystem haft inom den offentliga sektorn och hur medlen skall hanteras.

Jag anser att regeringen bör ge direktiv för utvärdering av miljöledningssystem till berörda myndigheter enligt reservationens intentioner.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ341 och avslår motionerna 2003/04: MJ315, 2003/04: MJ370 yrkande 8, 2003/04: MJ388, 2003/04: MJ476 yrkande 5, 2003/04: N248 yrkande 2, 2004/05: MJ348, 2004/05: MJ400, 2004/05: MJ498 yrkande 46 och 2004/05: N305 yrkande 6.

11. Vissa produktfrågor, punkt 8 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ528 yrkande 6.

Ställningstagande

Det är endast EU som för andra varor än förpackningar får meddela föreskrifter om varornas sammansättning. Detta talar starkt för att IPP bör utvecklas på EU-nivån. Det är viktigt att regleringar av exempelvis varors sammansättning görs på europeisk nivå. Annars kan det innebära ett felaktigt ingrepp i företagets produktutveckling och ett hot mot industrins konkurrenskraft. Jag vill därför betona att denna typ av miljöanpassning ska ske på europeisk nivå.

Men även miljöbalkens regler omfattar produkter i de fall de kan orsaka miljöpåverkan av betydelse. Miljöbalken ger möjligheter att integrera produktfrågor inom ramen för t.ex. miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndprocesser, tillstånd och miljörapporter. Samtidigt finns en osäkerhet om var gränserna för miljöbalken går. Det bör utredas vilka möjligheter som finns att tydligare lyfta fram produktfrågorna i samband med miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndsansökningar, tillsyn för miljöfarlig verksamhet samt miljörapporter.

Riksdagen bör tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ528 yrkande 6.

12. Tillsyn över enskilda avlopp, punkt 9 (fp, mp)

av Åsa Domeij (mp), Lennart Fremling (fp) och Sverker Thorén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ371 yrkande 21.

Ställningstagande

För Östersjön innebär bristfälliga enskilda avlopp en belastning med när-saltutsläpp. För att komma till rätta med detta krävs att tillsynen fungerar.

Egentligen har vi en fungerande lagstiftning i miljöbalken. Den är effektiv mot den här typen av punktutsläpp. Problemet är att tillsynsmyndigheterna inte har tillräckliga resurser för att hitta alla avlopp och utfärda förelägganden mot fastighetsägarna.

På lång sikt skulle verksamheten kunna vara självfinansierande eftersom miljö- och hälsoskyddsnämnderna kan ta ut avgifter för att utfärda tillstånd till avlopp. Men innan avgifterna kan tas ut krävs ett omfattande inventerings- och förberedelsearbete. En möjlig väg kanske skulle kunna vara

någon typ av startstöd till myndigheterna för att komma i gång. Vi föreslår att möjligheterna att stärka de lokala tillsynsmyndigheternas arbete med enskilda avlopp utreds.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ371 yrkande 21.

13. Naturgas, punkt 10 (v, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N307 yrkande 2.

Ställningstagande

Nu är frågan om utbyggnad av fossilgas åter aktuell. Om dessa planer förverkligas kommer koldioxidutsläppen att öka så mycket att Sverige måste överge de klimatpolitiska mål som riksdagen beslutat om.

Sydkraft med flera söker nu koncession för en utbyggnad av fossilgasnätet i flera etapper till Örebro och Oxelösund med syftet att senare också nå Stockholm och övriga Mälardalen samt Bergslagen, eventuellt också genom tillförsel från Nordnorge genom norra Sverige. Om en stor utbyggnad förverkligas, innebär detta att de svenska klimatgasutsläppen kommer att öka dramatiskt. ”I vår visionära framtid uppgår naturgastillförseln till 100 TWh per år och svarar för tjugo procent av primärenergistillförseln”, heter det i Svenska Gasföreningens Vision, affärsidé, mål, strategi. En terawattimme ger vid förbränningen upphov till 203 400 ton koldioxid, oräknat utsläpp vid utvinning, rening och transport av gasen och metanutsläpp hos användare. Detta skulle innebära en bruttoökning av koldioxidutsläppen med 18 miljoner ton eller ca 25 % mer än 1990 års utsläpp, som enligt riksdagsbeslut 2002 skall minskas med 4 %, eller tre miljoner ton, till 2010. Då framstår det klart att en mellansvensk gasledning omöjliggör klimatmålet, även om det inte blir 100 utan ”bara” 40–50 TWh gas.

Kostnaderna för gasledningen är stora och förutsätter därför en stor ökning av förbrukningen att fördela kostnaden på. Gasindustrin måste därför förutsätta en stor ökning av förbrukningen och därmed av utsläppen.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N307 yrkande 2.

14. Skyddet för vissa områden, punkt 11 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ337 yrkande 4 och avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 29.

Ställningstagande

Sverige behöver en politik för ekonomisk tillväxt. Dessutom behöver Norrland en politik för befolkningsmässig tillväxt. Vattenkraften, gruvnäringen och skogsindustrin tillsammans med offentlig sektor står för en stor del av sysselsättningen, men det räcker inte.

Norrland behöver nya företag och nya jobb. Ett lokalt företagande ökar tillväxt och engagemang. Turismen är den bransch i Norrland som växer snabbast och som successivt kan växa till en ny basnäring. Möjligheterna finns att utveckla fjällen och landsbygden.

Det som nu behövs är att kreativa människor får förtroende och förutsättningar att utveckla denna oas som Norrland är. Det behövs också en översyn av det rigorösa regelverk som reglerar markanvändningen. Ändring av befintliga lagar, översyn av miljöbalken och dess tillämpning samt en uppluckring av strandskyddsbestämmelserna torde vara nödvändigt att genomföra.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ337 yrkande 4 och avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 29.

15. Mark för reservatsbildning, punkt 13 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 36.

Ställningstagande

Staten behöver en komplett och anpassad strategi för markavsättningarna och för hur olika miljövärden bäst kan bevaras. Utan det kan inte rättssäkerhet råda. Utan det går det inte heller att få en bred förståelse för miljöpolitiken. Nya arbetsmodeller för områden med många naturvärden behöver utvecklas.

Det är angeläget att även skyddet av mark har en mångfald och att det finns en statlig öppenhet för att arbeta med kombinationer av hänsyn, avtal, biotopskydd och reservat. De statliga ersättningsmedlen bör prioriteras till naturvårdsavtal i högre grad än nu. Avtalen har nära nog kommit bort i myndigheternas hantering av markavsättningar. Om stora områden skall undantas från traditionellt skogsbruk bör detta i första hand ske på statens mark så att den privata äganderätten bevaras och skogsägarens utkomstmöjligheter inte försämras. Vidare måste myndigheterna använda sig av statens mark för markbyten.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 36.

16. Förvaltning av naturreservat, punkt 15 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N11 yrkande 7 och avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 30.

Ställningstagande

Det finns i Sverige stora, och växande, områden med naturreservat, eller på annat sätt skyddad mark. Områdena har skyddats för att de anses speciella och unika i sin karaktär. Oavsett vad man anser om reservatens utbredningstakt finns det ett värde i att fler skall kunna ta del av skyddad skogsmark.

Regeringen har dock inte avsatt tillräckligt med medel för att sköta all den mark som köpts in. Marken förlorar därför ofta det skyddsvärde som den hade vid köptillfället. Eftersom staten inte klarar sin uppgift borde i stället markägare och turistföretagare få utöva lokal förvaltning av naturreservat.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:N11 yrkande 7 och avslår motion 2004/05:MJ434 yrkande 30.

17. Förvaltning av naturreservat, punkt 15 (mp)

av Åsa Domeij (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ434 yrkande 30 och avslår motion 2004/05: N11 yrkande 7.

Ställningstagande

En skötselplan är en strategi för hur ett reservat skall skötas för att naturvärdena skall bestå. Men naturen är föränderlig liksom rönen om hur den fungerar. Jag anser därför att skötselplaner för naturreservat skall ses över och vid behov revideras varje tioårsperiod. Regeringen bör verka för att så sker.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ434 yrkande 30 och avslår motion 2004/05: N11 yrkande 7.

18. Vissa ersättningsfrågor, punkt 16 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ215 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05: MJ220, 2004/05: MJ498 yrkande 34 och 2004/05: MJ524 yrkande 1.

Ställningstagande

Takten på utbyggnaden av nya naturreservat runtom i Sverige har under senare år ökats av regeringen. Det sker i ett lovvärt syfte – att säkra den biologiska mångfalden – men tyvärr drabbas alltför ofta enskilda markägare. De förlorar rätten att bruka sin egen mark som, i många fall, har hört till familjen i generationer.

Om nu ändå mark skall exproprieras, på grund av särskilt unikt naturvärde som inte står att finna någon annanstans i hela Sverige, skall den ersättas med sitt marknadsvärde.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ215 yrkande 2 och avslår motionerna 2004/05:MJ220, 2004/05:MJ498 yrkande 34 och 2004/05:MJ524 yrkande 1.

19. Vissa ersättningsfrågor, punkt 16 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 34 och avslår motionerna 2003/04:MJ215 yrkande 2, 2004/05:MJ220 och 2004/05:MJ524 yrkande 1.

Ställningstagande

Miljöbalken bör kompletteras med en bestämmelse som ger rätt till ersättning för inskränkningar i pågående markanvändning när angelägna enskilda intressen står på spel och en utebliven ersättning skulle vara uppenbart stötande. I första hand torde ersättning bli aktuell när det gäller innehavare av installationer i rinnande vattendrag, men ersättning till jord- och skogsbrukare bör inte uteslutas.

Jag anser att regeringen bör återkomma med förslag till ändring av miljöbalken som innebär att det i miljöbalken stadgas att ersättning till markägare skall kunna utgå i sådana fall där utebliven ersättning skulle framstå som klart stötande.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ498 yrkande 34 och avslår motionerna 2003/04:MJ215 yrkande 2, 2004/05:MJ220 och 2004/05:MJ524 yrkande 1.

20. Lokal förvaltning m.m., punkt 17 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ337 yrkandena 1 och 3 samt avslår motion 2004/05:MJ454.

Ställningstagande

Lokal naturresursförvaltning är inget nytt fenomen. Förvaltningsformen har funnits sedan lång tid tillbaka. Före 1800-talets mitt utgjorde byalaget en grund för hur de omgivande naturresurserna skulle förvaltas lokalt. I dag finner vi lokala naturresursförvaltningar i form av fiske- och viltvårdsområden, allmänningar, samebyar och samfälligheter m.m.

Internationellt har förändringar mot ökat lokalt deltagande och lokal naturresursförvaltning gått långt, och utvecklingen av former för att stödja dessa processer har pågått sedan tidigt 1990-tal bl.a. genom internationellt svenskt utvecklingssamarbete. Intresset för att organisera sig lokalt kring naturresurserna ökar också i Sverige. Bland annat i Västerbottens län pågår lokala utvecklingsarbeten, på Holmön, i Ammarnäs och i Umnäs, i syfte att finna nya lokalt anpassade naturförvaltningsformer för marker som ägs och förvaltas av statliga myndigheter och företag. En anpassning av regelverket och ett större lokalt inflytande över resurserna skulle utan att hota den långsiktiga hållbarheten kunna innebära en absolut nödvändig förbättring av överlevnadsmöjligheterna. Lokalbefolkningen i partnerskap med näringsliv och kommuner har alla förutsättningar att skapa en hållbar tillväxt, både ekonomiskt och befolkningsmässigt.

Småviltsjakt, fiske, reglering av skotertrafik samt tillsyn och skötsel av statens ledssystem är aktiviteter som kan och bör ligga på en lokal förvaltningsnivå. I förlängningen kan även statens skogar ingå i en lokal förvaltning.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ337 yrkan- dena 1 och 3 samt avslår motion 2004/05: MJ454.

21. Miljöövervakning, punkt 19 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ357.

Ställningstagande

Landets fjärde största sjö Hjälmarén ingår i flera sammanhang i det nationella begreppet "de fyra stora sjöarna". Den har stor betydelse i flera avseenden: omfattande dricksvattensintressen, riksintresse för yrkesfisket, stort intresse för friluftslivet och stor inverkan på vattenkvaliteten i Mälaren. Fram till någon gång i början av 1990-talet omfattades alla de fyra stora sjöarna av ett nationellt ansvar för miljöövervakningen. Därefter lyftes Hjälmarén bort från det nationella ansvaret med motiveringen att det fanns ett

vattenvårdsförbund som svarade för samordnad recipientkontroll. I dag finns vattenvårdsförbund även i de övriga tre stora sjöarna. Den samordnade recipientkontrollen ersätter inte hela den vattenrelaterade miljöövervakningen. Eftersom recipientkontrollen finansieras av företag och kommuner som påverkar vattenmiljön genom utsläpp från punktkällor måste kontrollen också begränsas till sådana parametrar som påverkas av medlemmarnas verksamheter. I en sjö som Hjälmarén finns dock ett stort behov av att göra andra studier av miljöförhållanden som inte påverkas av de större punkttutsläppen i tillrinningsområdet. Hjälmarén bör därför, i likhet med Väneren, Vättern och Mälaren, omfattas av det nationella ansvaret för miljöövervakning.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ357.

22. Transport av farligt avfall, punkt 21 (m, fp, kd, c)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m), Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd), Sverker Thorén (fp), Jan Andersson (c) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ498 yrkande 40.

Ställningstagande

Kommunernas möjlighet att besluta om kommunalt monopol på hanteringen av farligt avfall bör avskaffas. En god kontroll över flöden av farligt avfall kan tillförsäkras även på andra sätt än genom kommunala monopol. Regeringen har i proposition 2002/03:117 Ett samhälle med giftfria och resurssnåla kretslopp uttalat att det kommunala transportmonopolet skall tas bort. Vi anser att regeringen snarast bör sätta dessa planer i verket och återkomma till riksdagen med ett förslag om ändring av 15 kap. 10 § miljöbalken.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ498 yrkande 40.

23. Havsfrågor, punkt 22 (fp, kd, mp)

av Åsa Domeij (mp), Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd) och Sverker Thorén (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ369 yrkande 10 och 2004/05:MJ371 yrkande 2.

Ställningstagande

Läget i Östersjön och Nordsjön skiljer sig från vattnen kring länder där individuella fiskekvoter införts, som de vid Norge, Island och Nya Zeeland. Emedan dessa tre länder har stora egna fiskevatten förvaltas fiskevattnen i Nordsjön och Östersjön till största delen av flera länder gemensamt. En förutsättning för ett system med individuella fiskerättigheter är att äganderätten är skyddad av en överordnad myndighet. Fiskerikontrollen måste med andra ord fungera väl. I dag saknas ett fungerande kontrollsystem i de vatten där svenskt fiske bedrivs. Det är således nödvändigt att förbättra fiskekontrollen. Det skulle minska problemen i dagens system och förbättra förutsättningarna för ett rättighetsbaserat system.

Vi anser att det går att möta hoten mot haven och den speciellt utsatta Östersjön. EU:s utvidgning innebär en avgörande förändring och en helt ny möjlighet till förvaltning av Östersjön. Havet bör bli pilotområde för en helt ny förvaltningsstrategi.

Syftet med att göra Östersjön till ett internationellt pilotprojekt är att bygga upp ett så starkt och heltäckande skydd av Östersjöns marina miljö att fungerande ekosystem kan återskapas och långsiktigt uthållig utveckling garanteras. Systemet måste ges juridisk kraft och samordnade skyddsåtgärder och sanktioner. Detta arbete menar vi skall drivas inom ramen för EU-samarbetet. Östersjöregionens målsättning skall vara att bli internationellt ledande när det gäller tillämpningen av globala marina överenskomelser.

Det tar tid att nå internationella samstämmiga beslut. Därför måste Sverige agera nu och göra vad vi kan för att förbättra den akuta situationen i Östersjön och Västerhavet genom att ta fram en egen marin strategi. En viktig del i detta arbete är att ge miljömyndigheterna det övergripande ansvaret för förvaltningen av havets resurser. Det skulle möjliggöra ett helhetsgrepp som är nödvändigt om ekosystemansatsen skall kunna bli verklighet.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2004/05:MJ369 yrkande 10 och 2004/05:MJ371 yrkande 2.

24. Vattenförsörjning m.m., punkt 23 (kd, mp)

av Åsa Domeij (mp) och Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ400 yrkande 3 och avslår motion 2004/05:MJ366 yrkande 1.

Ställningstagande

Vatten är det viktigaste livsmedlet. Tillgången är riklig i Sverige. Det finns även gott om råvatten. Vattentäkterna är dock fortfarande dåligt skyddade.

Många kommuner har inte vederhäftiga vattenförsörjningsplaner. Två tredjedelar av vårt grundvatten är beroende av grusåsar. För att säkerställa vattentillgången måste därför grushushållningsplaner upprättas, regionalt och nationellt. Regeringen bör ta de initiativ som krävs för detta.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04:MJ400 yrkande 3 och avslår motion 2004/05:MJ366 yrkande 1.

25. Kalkningsverksamhet, punkt 24 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05:MJ411 yrkande 3.

Ställningstagande

Få av anslagen till miljövard, om ens något, har gett så många positiva effekter som kalkning av sjöar och vattendrag. Kalksten är ett i högsta grad naturligt och livsviktigt ämne, vilket förbrukats i mark och vatten av den antropogena förurning. Forskning och långvarig erfarenhet visar att biologisk mångfald i mark och vatten återhämtar sig utan negativa effekter om kalkningarna utförs på rätt sätt.

Kalkningens ekonomiska effekter är synnerligen goda. Flera var för sig oberoende utredningar, såväl i Sverige som i Norge, visar att samhället får 2–9 kr tillbaka för varje satsad kalkkrona – främst genom ekoturismen som är en av våra snabbast växande branscher, inte minst i glesbygdsområden med en i övrigt svag arbetsmarknad.

Inte minst betyder kalkningsverksamheten så oerhört mycket för vår livskvalitet. Levande sjöar och vattendrag utgör den kanske viktigaste källan i den förebyggande hälso- och sjukvården. Ny forskning, nationellt och internationellt, visar att dessa miljöer utgör de mest värdefulla för vårt behov av rekreation och avkoppling. Särskilt tydligt blir detta i tider med stigande arbetslöshet, stress och utbrändhet. Behovet av levande skogar, sjöar och vattendrag ligger djupt förankrat i den svenska folksjälens. Kalkningsverksamheten utgör en viktig del för att bevara dessa värden för vår och nästa generation.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ411 yrkande 3.

26. Statsbidrag, punkt 25 (kd)

av Sven Gunnar Persson (kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ498 yrkande 1.

Ställningstagande

Ett stort antal beslut har genom åren fattats inom såväl privat som offentlig sektor utan att konsekvenserna för miljön beaktats tillräckligt. En nödvändig förutsättning för att miljökvalitetsmålen skall kunna nås är att de beslut som fattas på olika nivåer i samhället föregås av analyser av de konsekvenser besluten kan få för möjligheterna att nå miljökvalitetsmålen. Satsningar i paket med olika kombinationer av styrmedel som kompletterar varandra har visat sig vara särskilt effektiva. Till exempel har utsläppen av ämnen som påverkar ozonskiktet minskat med stöd av både ekonomiska, juridiska och informativa styrmedel. Även marknadens krav och innovationer har drivit på utvecklingen. Bättre samordning av plan- och bygglagen och miljöbalkens prövningssystem skulle bidra till att förbättra den fysiska planeringens roll som miljöverktyg.

Regeringen bör se över möjligheterna att anpassa de olika former av statsbidrag som ges till kommunerna så att de samlat ger mest nytta i arbetet med att uppnå miljökvalitetsmålen. Det är särskilt angeläget att beakta de problem som små kommuner kan ha.

Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ498 yrkande 1.

27. Flygförbud, punkt 27 (m)

av Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Bengt-Anders Johansson (m).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 27 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ337 yrkande 2.

Ställningstagande

I dagsläget är det nationella naturansvar som vilar över Norrland och fjällområdet en börda som i mångt och mycket lägger "en död hand" över regionen. Problembilden är särskilt påtaglig inom fjällområdena. Där brottas människor och företag i en ständig kamp mot de statliga förvaltningsmyndigheterna. Enorma fjällområden är avsatta som naturreservat och nationalparker. Därutöver tillkommer allehanda politiska mål om både storlagen fjällmiljö och bullerfria områden. Nya förslag tillkommer med jämna mellanrum. Nu senast har Naturvårdsverket och Luftfartsverket kommit med förslag om flygförbud i fjällområdet. För näringslivet är detta förslag ytterligare ett sätt att omöjliggöra företagsamhet och tillväxt.

I ett internationellt perspektiv har naturreservat och nationalparker varit säljbara destinationer och blivit stora ekonomiska tillgångar för länder och regioner. I Sverige däremot präglas politiken av en påtaglig naturkonservering. Om natur- och miljöpolitiken enbart skall koncentreras på ett bevarandekoncept blir fjällområdet visserligen en bullerfri vildmark, men till vilket pris? Enligt vår mening är Naturvårdsverkets förslag ytterligare ett steg på naturkonserveringens stig. Förslaget bör inte genomföras.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ337 yrkande 2.

28. Vissa rovdjursfrågor, punkt 28 (v)

av Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 28 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ235 yrkande 5.

Ställningstagande

I rovdjursområden är rädslan stor samtidigt som den allmänna inställningen till rovdjur i Sverige är mycket positiv. Detta är en ekvation som inte riktigt går ihop.

Problemet handlar troligtvis inte så mycket om fakta utan om frustrationen över att inte kunna påverka sin situation. Maktlöshet är en anledning till att känslor som rädsla och hat kan väckas. Ett viktigt steg i arbetet med att förändra människors inställning till rovdjur är därför att involvera de människor som lever nära rovdjur i processen. Ett annat viktigt steg är att kunna se rovdjur som inte bara någonting som orsakar skada utan också som någonting som kan vara en resurs. Rovdjursturismen är inte på något sätt stor i Sverige, men här bör finnas en stor potential för utveckling. Naturvårdsverket, länsstyrelser och miljö- och rovdjursorganisationer jobbar med dessa frågor, men det krävs ännu starkare och mer riktade insatser för att involvera berörda parter. Jag anser att regeringen bör se över om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att förändra beslutsprocesser kring rovdjursfrågor till att involvera berörda parter.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2003/04: MJ235 yrkande 5.

29. Åtgärdsprogram, punkt 29 (v)

av Kjell-Erik Karlsson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 29 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ391 yrkande 2.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen borde ha hanterat frågan om åtgärdsprogram för de två regionerna på ett väsentligt snabbare sätt. Nu går det att konstatera att med regeringens tidsplan kommer de tidsgränser som regeringen (i förordningsform) själv satt upp för såväl kvävedioxid som partiklar (PM 10) att passeras med stora marginaler.

Riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2004/05: MJ391 yrkande 2.

Särskilda yttranden

1. Vissa frågor om miljöbalken och företagen m.m., punkt 4 (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Kristdemokraterna anser att miljöbalken bättre måste anpassas till de små företagens situation. Miljöbalkens regelmängd bör bantas. Straffsatser och sanktionsavgifter måste bättre ta hänsyn till företagets storlek och graden av miljöfarlighet. Balken skall vara inriktad på beivrandet av miljöbrott i stället för pappersexercis. Då blir lagen hanterlig för ansvariga myndigheter och begriplig och förutsägbar för berörda företagare.

Ett arbete pågår inom Miljöbalkskommittén i den riktning som motionsförslagen anger. Kristdemokraterna arbetar aktivt i utredningen för att med bibehållna eller förstärkta miljöambitioner förbättra situationen främst för de mindre företagen. I avvaktan på att Miljöbalkskommittén slutför sitt arbete och regeringen presenterar en proposition inom området avstår jag nu från att yrka bifall till motionens förslag.

2. Miljökvalitetsnormer m.m., punkt 7 (v)

Kjell-Erik Karlsson (v) anför:

Jag har under denna punkt avstått från att reservera mig till förmån för motionerna 2004/05:MJ391 yrkande 1 samt 2004/05:MJ393.

Jag anser att myndigheter och kommuner bör ha ansvar för och skall bidra till att miljökvalitetsnormerna klaras.

Det borde på ett bättre sätt klarläggas att myndigheter och kommuner skall vara aktiva i arbetet för att miljökvalitetsnormerna klaras. Med ett tydligt ansvar tror jag också att man är mer benägen att påbörja arbetet redan i förebyggande syfte.

Miljöbalkskommittén kommer snart med sitt slutbetänkande varför jag avstår från att reservera mig till förmån för motion 2004/05:MJ391 yrkande 1.

Det är viktigt att begreppet ”Långsiktigt hållbar utveckling” får en definition. Nu används begreppet ”Hållbar utveckling” flitigt i många olika sammanhang. Det är förstäligt för ingen vill naturligtvis stå för en ohållbar utveckling! Men det finns i det politiska livet tyvärr ingen nu gällande distinkt definition som vanligtvis förknippas med hållbar utveckling.

Miljöomställningen bör stå i fokus för att inte ytterligare äventyra kommande generationers levnadsmöjligheter. För att klara detta bör man även precisera begreppet ”Hållbar konsumtion” samt hur den skall uppnås. I kommittédirektiv 2004:37 framgår det att betänkandet med Edman som

utredare skall redovisas senast den 31 maj 2005. Därmed inväntar jag vad utredaren presenterar och avstår från att reservera mig till förmån för motion 2004/05: MJ393.

3. Naturskyddsförrättning, punkt 14 (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

Riksdagen har antagit miljö kvalitetsmålet *Levande skogar*. Det innebär att skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion skall skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljö värden och sociala värden värnas. Inriktningen är att miljö kvalitetsmålet skall nås inom en generation. Miljö kvalitetsmålet kommer troligen inte att uppnås till år 2020. Delmål 1 är att ytterligare 900 000 ha skyddsvärd skogsmark skall undantas från skogsproduktion till år 2010. Skogsbrukets frivilliga avsättningar av skogsmark har ökat kraftigt de senaste åren och utgör i dag ca 1 miljon ha. Det är samma storleksordning som den skog som ges ett lagligt skydd inom nationalparker, naturreservat och biotopskyddsområden. Proceduren när det gäller att lösa frågor om markåtkomst och ersättningar behöver förenklas och snabbas upp utan att efterge kraven på hög rättssäkerhet.

Nya lagregler om naturskyddsförrättning bör övervägas så att hanteringen av naturreservatsbildning kan ske enklare, snabbare och till lägre kostnad än vad nuvarande regler ger möjlighet till. Det förslag som Naturvårdsverket och Lantmäteriverket gemensamt lagt fram har mött viss kritik. Jag menar dock att frågan bör hållas levande genom ytterligare övervägande och genom hänsynstagande till remissinstansernas synpunkter för att kunna utgöra ett instrument i strategin för det fortsatta arbetet med att formellt skydda värdefull skogsmark.

4. Miljömärkning, punkt 20 (kd)

Sven Gunnar Persson (kd) anför:

I Sverige är det SIS Miljömärkning AB som arbetar med att miljömärka (Svanenmärkning) olika produkter. SIS har, sedan år 1997, kriterier och licenser för gräsklippare. Kriterier finns också för arbetsmaskiner för park och trädgård samt utombordsmotorer.

Kristdemokraterna har under flera år föreslagit att regeringen snarast bör återkomma till riksdagen med förslag till hur ekonomiska styrmedel kan användas i syfte att öka andelen miljömärkta arbetsmaskiner och motorer. En lösning skulle t.ex. kunna vara en momssänkning av miljömärkta gräsklippare och andra arbetsmaskiner samt båtmotorer. Visar det sig att en frivillig övergång till miljövänligare motorer inte går snabbt nog, bör ett förbud mot motorer som inte klarar uppsatta kriterier för emissioner övervägas.

Ett införande av en skrotningspremie för äldre båtmotorer och gräsklippare skulle vara en effektiv miljöförbättrande åtgärd som på kort tid miljömässigt skulle löna sig.

Kristdemokraterna krävde under föregående riksmöte att en utredning skulle tillsättas i syfte att minska mängden icke miljömärkta arbetsmaskiner och båtmotorer. Då det i regeringens miljömålsproposition 2004/05: 150 aviseras en utredning om ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken förutsätter jag att de frågeställningar som aktualiseras ovan kommer att behandlas i den aviserade utredningen. Jag avstår därför från att nu yrka bifall till motionens förslag i denna del.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2004/05:129 En effektivare miljöprövning:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i miljöbalken,
2. lag om ändring i luftfartslagen (1957:297),
3. lag om ändring i lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m.m.,
4. lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
5. lag om ändring i väglagen (1971:948),
6. lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn,
7. lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter,
8. lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10),
9. lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg,
10. lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,
11. lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken,
12. lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Följdmotion

2004/05: MJ23 av Lars Lindblad m.fl. (m, fp, kd, c):

1. Riksdagen beslutar att länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan skall fattas inom sex veckor från inlämnande av ansökan i enlighet med vad i motionen anförts.
2. Riksdagen beslutar att verksamhetsutövare frivilligt bör kunna bedöma att verksamhet har betydande miljöpåverkan och snabbare kunna inleda samrådsprocessen i enlighet med vad i motionen anförts.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om harmonisering av miljökonsekvensbeskrivningen i Sverige och MKB-direktivet samt en anpassning av prövningssystemet till IPPC-direktivet.
4. Riksdagen beslutar att 6 kap. 5 § miljöbalken skall förändras i enlighet med Miljöbalkskommitténs förslag.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att kungörande av ansökan skall innebära att tillståndsmyndigheten bedömt att ansökningshandlingarna uppfyller miljöbalkens krav.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om prövning av täkter.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om ikraftträdande av förordning där villkoren för husbehovstäkter klargörs.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2003

2003/04: MJ201 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om strandskyddslagen.

2003/04: MJ210 av Tobias Billström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en översyn av miljöbalken.

2003/04: MJ214 av Carina Hägg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av en skärpning av lagen om strandskydd.

2003/04: MJ215 av Cecilia Widegren (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att reservatsbildningar skall ersättas till marknadsvärde.

2003/04: MJ223 av Tobias Krantz och Anna Grönlund (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att beslut om strandskydd skall decentraliseras till kommunal nivå.

2003/04: MJ228 av Barbro Feltzing (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att förenklad miljöprövning skapas för tillfälligt tillstånd att rena förorenad jord på plats.

2003/04: MJ235 av Sven-Erik Sjöstrand m.fl. (v):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen bör se över om ytterligare åtgärder behöver vidtas för att förändra beslutsprocesser kring rovdjursfrågor till att involvera berörda parter.

2003/04: MJ248 av Inger Lundberg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om att resurser för inköp av mark till naturreservat i viss utsträckning kan tas i anspråk för ökade administrationskostnader med direkt samband med dessa.

2003/04: MJ261 av Kenneth Johansson och Lena Ek (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om utredning om gränsdragning mellan normalt utnyttjande av allemansrätten och kommersiellt utnyttjande av densamma.

2003/04: MJ277 av Lars Wegendal m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om dispensreglerna inom strandskyddet.

2003/04: MJ281 av Claes Västerteg (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om förändringar i strandskyddet.

2003/04: MJ287 av Annika Qarlsson och Birgitta Carlsson (båda c):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om kommersiellt missbruk av allemansrätten.

2003/04: MJ296 av Per Erik Granström m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om en modernisering av strandskyddsbestämmelserna.

2003/04: MJ305 av Runar Patriksson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om beslutsnivån för strandskydd vid byggnadsärenden.

2003/04: MJ315 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anföras om att regelverket får ses över så att eventuella hinder för kommuner och länsstyrelser att sänka de årliga prövnings- och tillsynsavgifterna för miljöcertifierade företag kan undanröjas.

2003/04: MJ336 av Kjell-Erik Karlsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att regeringen snarast skall verka för att förslagen som Naturvårdsverket presenterat rörande förtydligande av strandskyddet genomförs så långt som möjligt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att det skall föreligga synnerliga skäl för att länsstyrelserna skall ge dispens från strandskyddsbestämmelserna.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att beslutsunderlagen för att ge dispens skall vara fullständiga när det gäller särskilda skäl och effekter på miljön.

2003/04: MJ341 av Sven-Erik Sjöstrand m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om utformningen av direktiv för utvärdering av miljöledningssystemen.

2003/04: MJ353 av Birgitta Sellén (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att skogslänen skall få lättnader i strandskyddet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna bör få ansvaret för utformningen av strandskyddet.

2003/04: MJ357 av Sven Gunnar Persson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Hjälmarens, i likhet med Väneren, Vättern och Mälaren, bör omfattas av det nationella ansvaret för miljöövervakning.

2003/04: MJ370 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av att förändra miljöbalken så att den kan bli ett effektivt verktyg i miljöarbetet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en förändrad tillsynsverksamhet.

2003/04: MJ376 av Allan Widman m.fl. (fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad tillgänglighet till allemansrättsliga områden genom s.k. beträdor.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ökad tillgänglighet för allmänheten till militära övningsområden i Skåne.

2003/04: MJ378 av Kenneth Johansson och Birgitta Carlsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att kommunerna ges ansvaret för utformningen av strandskyddet.

2003/04: MJ388 av Björn Hamilton (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kemikalietillsyn enligt miljöbalken.

2003/04: MJ397 av Bengt-Anders Johansson (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att se över reglerna för strandskyddet och möjliggöra strandnära bebyggelse.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta strandskyddet hanteras regionalt och lokalt.

2003/04: MJ400 av Alf Svensson m.fl. (kd):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om grushushållningsplaner.

2003/04: MJ404 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om strandskyddet.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om allemansrätten.

2003/04: MJ412 av Jan Andersson m.fl. (c):

10. Riksdagen begär att regeringen tar initiativ till åtgärder för att förhindra missbruk av allemansrätten i kommersiellt bruk och i stället skapa möjlighet för markägaren och det lokala näringslivet att utveckla verksamheten efter de lokala förutsättningarna.

2003/04: MJ435 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommersiell verksamhet på annans mark.

2003/04: MJ465 av Marie Granlund (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om strandskyddets betydelse för allemansrätten.

2003/04: MJ468 av Per-Olof Svensson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om differentierat strandskydd.

2003/04: MJ474 av Maud Olofsson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett tilläggsdirektiv till Miljöbalkskommittén.

2003/04: MJ476 av Cristina Husmark Pehrsson m.fl. (m):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om äganderätten.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljöbalkslagstiftningen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om kommersiella friluftaktiviteter på privat mark.

2003/04: N248 av Bo Lundgren m.fl. (m):

2. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av miljöbalken i enlighet med vad som anförs i motionen (avsnitt 5.1.2)

2003/04: N344 av Catharina Elmsäter-Svärd m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen vad i motionen anförs om ändringar i strandskyddslagen.

2003/04: N347 av Lars Lindén m.fl. (kd):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av allemansrättens utformning när det gäller kommersiell verksamhet på enskilda mark.

2003/04: Bo254 av Nina Lundström m.fl. (fp):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett lokalt anpassat strandskydd.

2003/04: Bo257 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra reglerna för strandskydd.

2003/04: Bo258 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

12. Riksdagen beslutar om ändring av lagstiftningen för strandskyddet i enlighet med vad som anförs i motionen.

2003/04: Bo260 av Dan Kihlström m.fl. (kd):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rätten att medge undantag från strandskyddsbestämmelserna överförs till kommunerna och att länsstyrelserna erhåller prövningsrätt.

2003/04:Bo263 av Rigmor Stenmark m.fl. (c):

29. Riksdagen beslutar att överföra ansvaret för strandskydd till kommunerna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2004

2004/05: MJ202 av Rolf Gunnarsson (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om strandskyddslagarna.

2004/05: MJ213 av Sofia Larsen (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändringar i strandskyddet.

2004/05: MJ220 av Lars-Ivar Ericson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tydliggöra ersättningsrätten för berörda i vattenskyddsområden.

2004/05: MJ255 av Carina Hägg m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en skärpning av lagen om strandskydd.

2004/05: MJ258 av Niclas Lindberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om ändring av miljöbalken avseende överflyttning av viss uppgift från miljödomstol till länsstyrelse.

2004/05: MJ269 av Ola Sundell (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om strandskyddet.

2004/05: MJ272 av Ragnwi Marcelind (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att lagregler om naturskyddsförrättning bör införas så att hanteringen av naturreservatbildning kan ske enklare, snabbare och till lägre kostnad än vad nuvarande regler ger möjlighet till.

2004/05: MJ275 av Anna Lindgren och Yvonne Andersson (m, kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring av strandskyddslagen.

2004/05: MJ337 av Anders Sjölund (m):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av försök med lokalt inflytande.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om flygförbud i fjällen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts specifikt om småviltjakt, fiske och skotertrafik.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en översyn av regelverket kring markanvändning.

2004/05: MJ346 av Mikael Oscarsson (kd):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en översyn av miljöbalken vad gäller kraven på prövning av transportverksamheter.

2004/05: MJ348 av Ulf Sjösten och Anita Sidén (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om vikten av att se över systemet med miljö sanktionsavgifter där en konsekvensanalys enligt proportionalitetsprincipen är nödvändig.

2004/05: MJ366 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att en ordentlig miljöundersökning bör genomföras för att säkerställa framtida vattenförsörjning i kommunerna runt Vättern.

2004/05: MJ369 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att ge miljömyndigheterna det övergripande ansvaret för förvaltningen av havets resurser.

2004/05: MJ371 av Åsa Domeij och Sverker Thorén (mp, fp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om tydligare ansvar för Östersjöfrågor.
21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om en utredning av möjligheterna att stärka de lokala tillsynsmyndigheternas arbete med enskilda avlopp.

2004/05: MJ377 av Runar Patriksson (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförts om beslutsnivån för strandskydd samt övriga byggnadsärenden.

2004/05: MJ382 av Åsa Torstensson och Eskil Erlandsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ändring i strandskyddslagstiftningen som syftar till att strandskyddet skall utformas på kommunal nivå.

2004/05: MJ384 av Helena Hillar Rosenqvist (mp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att dispenser från strandskyddsbestämmelserna endast får ske om det finns synnerliga skäl.

2004/05: MJ391 av Kjell-Erik Karlsson m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Miljöbalkskommittén bör få tilläggsdirektiv för att utreda hur uppfyllandet av miljökvalitetsnormerna skall förhålla sig till annan form av lagstiftning – i syfte att dels klara miljökvalitetsnormerna, dels underlätta för länsstyrelser och kommuner vid handläggning av planeringsärenden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att de åtgärdsprogram som tagits fram för att klara miljökvalitetsnormerna i Stockholm och Göteborg med avseende på kväveoxid och partiklar snarast verkställs så att de fastställda tidsgränserna inte överskrids.

2004/05: MJ393 av Karin Svensson Smith (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett förslag till distinkt definition av begreppet långsiktigt hållbar utveckling.

2004/05: MJ400 av Tomas Högström (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om miljöstraffsavgifter.

2004/05: MJ411 av Birgitta Carlsson m.fl. (c):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om den stora samhällsnytta som kalkningsverksamheten utgör.

2004/05: MJ415 av Kristina Zakrisson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om strandskydd.

2004/05: MJ420 av Anders Karlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av enhetligare tolkning och tillämpning av miljöbalken.

2004/05: MJ425 av Anna Grönlund Krantz (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av fullföljt förändringsarbete av miljöbalken.

2004/05: MJ434 av Åsa Domeij m.fl. (mp):

29. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att naturvårdslagstiftningen skall tillämpas så att inga skyddsvärda områden faller utanför på grund av sin storlek.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om aktuella skötselplaner för naturreservat.

2004/05: MJ453 av Sören Wibe och Lars Lilja (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om lokaliseringen av kansliet för den organisation som skall ersätta ESO, och som skall syssla med miljöstudier.

2004/05: MJ454 av Sören Wibe m.fl. (s):

Riksdagen beslutar att terrängkörningslagen (TKL, lag 1996:1551) ändras så att stycket i 2 § som nu lyder: ”För områden som avses i 1 § andra stycket får regeringen föreskriva att sådana föreskrifter eller beslut om undantag får meddelas om det finns synnerliga skäl.” ändras så att slutet av meningen lyder ”om det finns särskilda eller synnerliga skäl”.

2004/05: MJ465 av Sören Wibe och Britta Rådström (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Naturvårdsverket skall utlokaliseras från Stockholm.

2004/05: MJ483 av Jörgen Johansson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att SMHI skall ges i uppdrag att utan kostnad, via Internet, tillhandahålla sådana observationer och MHO-data som är av betydelse för befolkningen i dess beslut om skydd mot väderrelaterade skador.

2004/05: MJ489 av Ragnwi Marcelind m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att rätten att medge undantag från strandskyddsbestämmelserna överförs till kommunerna och att länsstyrelserna erhåller prövningsrätt.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att strandskyddet bör komma in i kommunernas översiktsplanering.

3. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring i lagstiftningen så att Naturvårdsverkets överprövande grund i strandskyddsärenden tas bort.

2004/05: MJ492 av Christer Nylander (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att verka för ett marint forskningsinstitut i Simrishamn.

2004/05: MJ493 av Tobias Krantz och Anna Grönlund Krantz (båda fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att beslut om strandskydd skall decentraliseras till kommunal nivå.

2004/05: MJ498 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att se över möjligheterna att anpassa de olika former av statsbidrag som ges till kommunerna så att de samlat ger mest miljönytta.
15. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag om hur ekonomiska styrmedel kan användas i syfte att öka andelen miljömärkta arbetsmaskiner och motorer.
34. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av miljöbalken som innebär att det i miljöbalken stadgas att ersättning till markägare skall kunna utgå i sådana fall där utebliven ersättning skulle framstå som klart stötande.
36. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att staten inte skall betala ersättning för avsättningar på statens mark.
40. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av 15 kap. 10 § miljöbalken så att kommunernas möjlighet att besluta om ensamrätt på transport av farligt avfall upphävs.
46. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att tillsynsmyndigheterna bör acceptera de miljöredovisningar som krävs för certifiering enligt ISO14001 och EMAS.

2004/05: MJ517 av Rune Berglund m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om modernisering av strandskyddsbestämmelserna.

2004/05: MJ524 av Viviann Gerdin och Kenneth Johansson (båda c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att stärka äganderätten genom rätten till ersättning i enlighet med marknadsvärdet.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att vid planering av naturreservat skall berörd markägare tidigt involveras i planeringsprocessen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att markägare som berörs av planerade naturreservat i första hand skall erbjudas omarronderingsmöjligheter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att konsekvensanalyser för berörda markägare av det nya naturreservatet i området skall göras inklusive ersättningsfrågor för ingrepp i äganderätten.

2004/05: MJ528 av Sven Gunnar Persson m.fl. (kd):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att definitionen av miljöfarlig verksamhet bör utökas till att även omfatta vissa typer av tjänsteverksamhet.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att det bör utredas vilka möjligheter som finns att tydligare lyfta fram produktfrågorna i samband med miljökonsekvensbeskrivningar, tillståndsansökningar, tillsyn för miljöfarlig verksamhet samt miljörapporter.

2004/05: N305 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

6. Riksdagen begär att regeringen lägger fram förslag till ändring av miljöbalken i enlighet med vad som anförts i motionen (avsnitt 5.2.1.1).

2004/05: N307 av Peter Eriksson m.fl. (mp):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att regeringens prövning enligt miljöbalken och enligt naturgaslagen av ansökningar om nya ledningar skall ta full hänsyn till konsekvenserna för klimatpolitiken.

2004/05: N393 av Göran Hägglund m.fl. (kd):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om att miljöbalken måste anpassas utifrån de små företagens situation.

2004/05: N397 av Anne-Marie Pålsson m.fl. (m):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om strandskyddet.

2004/05: N409 av Martin Andreasson m.fl. (fp):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om strandskyddsbestämmelser.

2004/05:N412 av Mikael Oscarsson m.fl. (kd):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av allemansrättens utformning när det gäller kommersiell verksamhet på enskilda mark.

2004/05:Bo275 av Margareta Andersson m.fl. (c):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att överföra prövningen av strandnära byggnader till kommunerna.

2004/05:Bo301 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att förenkla reglerna för strandskydd.

2004/05:Bo302 av Marietta de Pourbaix-Lundin m.fl. (m):

14. Riksdagen beslutar om ändring av lagstiftningen för strandskyddet i enlighet med vad som anförs i motionen.

2004/05:Bo307 av Lars Tysklind m.fl. (fp):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ett lokalt anpassat strandskydd.

Följdmotion med anledning av proposition 2004/05:56 En politik för en långsiktigt konkurrenskraftig svensk turistnäring

2004/05:N11 av Åsa Torstensson m.fl. (c,m,fp,kd):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att markägare och turistföretagare bör kunna få utöva lokal förvaltning av naturreservat.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i miljöbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om miljöbalken

dels att 12 kap. 1–5 §§ skall upphöra att gälla,

dels att rubriken närmast före 12 kap. 1 § skall utgå,

dels att 4 kap. 3 och 4 §§, 6 kap. 4, 5, 7, 9 och 10 §§, 9 kap. 6 §, 11 kap. 8, 9 och 12 §§, 16 kap. 2 §, 17 kap. 1 och 6 §§, 19 kap. 3 §, 22 kap. 1 §, 24 kap. 3, 5, 7 och 15 §§ samt 26 kap. 9 § skall ha följande lydelse,

dels att rubriken till 12 kap. skall lyda ”Jordbruk och annan verksamhet”,

dels att det i balken skall införas sex nya paragrafer, 6 kap. 4 a §, 9 kap. 6 a §, 11 kap. 9 a och 9 b §§, 17 kap. 4 a § samt 26 kap. 21 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

3 §

Inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland från Simpevarp till Arkösund och i Ångermanland från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde samt på Öland får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1–11 och 17 inte komma till stånd.

Inom kustområdena och skärgårdarna i Bohuslän från gränsen mot Norge till Brofjorden, i Småland och Östergötland från Simpevarp till Arkösund och i Ångermanland från Storfjärden vid Ångermanälvens mynning till Skagsudde samt på Öland får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 och 4 a § 1–11 inte komma till stånd.

4 §

Inom kustområdena och skärgårdarna från Brofjorden till Simpevarp och från Arkösund till Forsmark, utmed Gotlands kust, på Östergarn och Storsudret på Gotland samt på Fårö får fritidsbebyggelse komma till stånd endast i form av kompletteringar till befintlig bebyggelse. Om det finns särskilda skäl får dock annan fritidsbebyggelse komma till stånd, företrädesvis sådan som tillgodoser det rörliga friluftslivets behov eller avser enkla fritidshus i närheten av de stora tätortsregionerna.

Inom områden som avses i första stycket får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1–7 och 10–11 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som *skall provas enligt angivna lagrum*.

Inom områden som avses i första stycket får anläggningar som avses i 17 kap. 1 § 1 samt 4 a § 1–6, 9 och 10 komma till stånd endast på platser där det redan finns anläggningar som *omfattas av bestämmelserna i 17 kap. 1 och 4 a §§*.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***6 kap.****4 §**

Alla som avser att bedriva verksamhet eller vidta någon åtgärd som kräver tillstånd eller beslut om tillåtlighet enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken skall *tidig* samråda med länsstyrelsen. *De* skall även samråda med enskilda som kan antas bli särskilt berörda och göra det i god tid och i behövlig omfattning innan de gör en ansökan om tillstånd och upprättar den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 1 §. Före samrådet skall den som avser att bedriva verksamheten till länsstyrelsen och enskilda som särskilt berörs lämna uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan.

Vad som sägs i första stycket gäller också för ärenden för vilka en miljökonsekvensbeskrivning krävs enligt 1 § andra stycket.

Efter samrådet skall länsstyrelsen besluta om verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet får inte överklagas. Innan beslut fattas skall yttrande i frågan begäras in från tillsynsmyndigheten i de fall denna inte är länsstyrelsen.

Regeringen får föreskriva om vilka slags verksamheter och åtgärder som alltid kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kräver tillstånd eller beslut om tillåtlighet enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken skall samråda med länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Om en verksamhet eller åtgärd till följd av föreskrifter som meddelats med stöd av 4 a § eller till följd av länsstyrelsens beslut enligt 5 § andra stycket skall antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall samråd ske även med övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda.

Samrådet skall genomföras i god tid och i behövlig omfattning innan en ansökan om tillstånd görs och den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 1 § upprättas. Samrådet skall avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning.

Före samrådet skall den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden lämna uppgifter om den planerade verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan. Uppgifterna skall lämnas till länsstyrelsen, tillsynsmyndigheten och de enskilda som särskilt berörs.

Vad som sägs i första–tredje styckena gäller också ärenden för vilka en miljökonsekvensbeskrivning krävs enligt 1 § andra stycket.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**4 a §*

Regeringen får meddela föreskrifter om att vissa slags verksamheter och åtgärder skall antas medföra en betydande miljöpåverkan.

5 §

Om länsstyrelsen enligt 4 § beslutar att verksamheten eller åtgärden kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall ett förfarande med miljökonsekvensbedömning genomföras. Vid ett sådant förfarande skall den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden samråda med övriga statliga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda. Samrådet skall avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt innehåll och utformning av miljökonsekvensbeskrivningen.

Länsstyrelsen skall under samrådet enligt 4 § verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs för tillståndsprövningen.

Om länsstyrelsen finner att en verksamhet eller åtgärd inte omfattas av föreskrifter som meddelats med stöd av 4 a §, skall länsstyrelsen under samrådet pröva om verksamheten eller åtgärden ändå skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen skall besluta i frågan sedan den som avser att bedriva verksamheten eller vidta åtgärden gett tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet att yttra sig. Beslutet får inte överklagas särskilt.

7 §¹

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §, däribland

1. en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,

2. en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar skall undvikas, minskas eller avhjälpas, t.ex. hur det skall undvi-

Miljökonsekvensbeskrivningen skall, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning, innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla syftet enligt 3 §.

Om verksamheten eller åtgärden till följd av föreskrifter som meddelats med stöd av 4 a § eller till följd av länsstyrelsens beslut enligt 5 § andra stycket skall antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall miljökonsekvensbeskrivningen alltid innehålla

¹ Senaste lydelse 2002:175.

Nuvarande lydelse

kas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds,

3. de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,

4. en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–4.

I ett beslut enligt 4 § tredje stycket om att betydande miljöpåverkan kan antas får länsstyrelsen ställa krav på att även andra jämförbara sätt att nå samma syfte skall redovisas när alternativa utformningar som avses i första stycket 4 redovisas.

För verksamheter eller åtgärder som inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan skall en miljökonsekvensbeskrivning innehålla vad som anges i första stycket, i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning.

För verksamheter eller åtgärder som kan antas påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 skall en miljökonsekvensbeskrivning alltid innehålla de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§. Om miljökonsekvensbeskrivningen har upprättats enbart för en prövning enligt 7 kap. 28 b och 29 §§, behöver beskrivningen endast innehålla de uppgifter som behövs för den prövningen.

Av 22 kap. 1 § första stycket 6 framgår att en ansökan om tillstånd att anlägga, driva eller ändra verksamheter skall innehålla en säkerhetsrapport i de fall det finns

Föreslagen lydelse

1. en beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning,

2. en beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar skall undvikas, minskas eller avhjälpas, t.ex. hur det skall undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. överträds,

3. de uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra,

4. en redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd, och

5. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–4.

När en miljökonsekvensbeskrivning skall redovisa alternativa utformningar enligt andra stycket 4 får länsstyrelsen, inom ramen för samrådsförfarandet, ställa krav på att även andra jämförbara sätt att nå samma syfte skall redovisas.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

skyldighet att upprätta en sådan enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

9 §²

Den myndighet som skall pröva en ansökan i ett mål eller ett ärende där det krävs en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd skall genom ett särskilt beslut eller i samband med avgörandet av målet eller ärendet ta ställning till om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i detta kapitel. Ett sådant ställningstagande får inte överklagas särskilt utan endast i samband med att avgörandet i målet eller ärendet överklagas.

Vid prövningen av ansökan skall myndigheten beakta innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och resultatet av samråd och yttranden enligt 4–6 och 8 §§.

Vid prövningen av ansökan skall myndigheten beakta innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen och resultatet av samråd och yttranden enligt 4, 6 och 8 §§.

10 §³

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd samt förfarandet *med en miljökonsekvensbedömning* skall bekostas av den som gjort en ansökan som avses i 1 § eller i annat fall är skyldig att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen.

En miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd samt förfarandet *när miljökonsekvensbeskrivningen tas fram* skall bekostas av den som gjort en ansökan som avses i 1 § eller i annat fall är skyldig att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen.

9 kap.

6 §⁴

Regeringen får föreskriva att det skall vara förbjudet att utan tillstånd eller innan anmälan har gjorts

1. anlägga eller driva vissa slag av fabriker, andra inrättningar eller annan miljöfarlig verksamhet,
2. släppa ut avloppsvatten i mark, vattenområde eller grundvatten,
3. släppa ut eller lägga upp fast avfall eller andra fasta ämnen, om detta kan leda till att mark, vattenområde eller grundvatten kan förorenas, eller
4. bedriva sådan miljöfarlig verksamhet som avses i 1–3, om den ändras med avseende på tillverkningsprocess, reningsförfarande eller på något annat sätt.

² Senaste lydelse 2004:606.

³ Senaste lydelse 2004:606.

⁴ Senaste lydelse 2002:175.

Nuvarande lydelse

Även om tillståndsplikt enligt första stycket inte har föreskrivits får tillsynsmyndigheten i enskilda fall förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd, om verksamheten medför risk för betydande föroreningar eller andra betydande olägenheter för människors hälsa eller miljön.

Den som bedriver eller avser att bedriva miljöfarlig verksamhet får ansöka om tillstånd till verksamheten enligt denna balk även om det inte krävs tillstånd.

Föreslagen lydelse

En anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

6 a §

Vid prövningen av en ansökan om tillstånd till täkt skall behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt som kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller i övrigt hänsynskrävande.

Vid prövning av en ansökan om tillstånd till täkt av matjord skall behovet av brukningsbar jordbruksmark beaktas.

Tillstånd till täkt får lämnas endast om det ställs säkerhet för de villkor som skall gälla för tillståndet. Om det finns särskilda skäl får länsstyrelsen befria den sökande från kravet på säkerhet.

11 kap.**8 §**

Den som vill bedriva en vattenverksamhet som kan skada fisket är skyldig att utan ersättning vidta och för framtiden underhålla behövliga anordningar för fiskens framkomst eller fiskets bestånd, släppa fram vatten för ändamålet

Den som vill bedriva en vattenverksamhet som kan skada fisket är skyldig att utan ersättning vidta och för framtiden underhålla behövliga anordningar för fiskens framkomst eller fiskets bestånd, släppa fram vatten för ändamålet

Nuvarande lydelse

samt iaktta de villkor i övrigt som på grund av verksamheten kan behövas till skydd för fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller i angränsande vattenområde. Om nyttan av en ifrågasatt anordning eller ett villkor inte skäligen kan anses motsvara den kostnad som verksamhetsutövaren därigenom skulle förorsakas, kan verksamhetsutövaren befrias från en sådan skyldighet.

Vad som i denna paragraf sägs om fisk skall gälla även vattenlevande blötdjur och vattenlevande kräftdjur.

Bestämmelser om särskilda fiskeavgifter som får bestämmas i stället för att det meddelas villkor enligt första stycket finns i 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Föreslagen lydelse

samt iaktta de villkor *eller förelägganden* i övrigt som på grund av verksamheten kan behövas till skydd för fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller i angränsande vattenområde. Om nyttan av en ifrågasatt anordning eller ett villkor *eller ett föreläggande* inte skäligen kan anses motsvara den kostnad som verksamhetsutövaren därigenom skulle förorsakas, kan verksamhetsutövaren befrias från en sådan skyldighet.

fisk skall gälla även vattenlevande

Bestämmelser om särskilda fiskeavgifter som får bestämmas i stället för att det meddelas villkor *eller förelägganden* enligt första stycket finns i 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

9 §⁵

För vattenverksamhet krävs det tillstånd enligt denna balk, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel. *Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte skall prövas av miljödomstolen enligt 7 kap. 19 och 20 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.*

Den som vill bedriva vattenverksamhet får ansöka om tillstånd även om det inte krävs tillstånd för verksamheten.

Bestämmelser om skyldighet att begära prövning innan en anläggning för bortledande av grundvatten tas ur bruk finns i 22 §.

Oavsett vad som följer av 11–15, 19 och 23 §§, kan det för en viss verksamhet eller åtgärd krävas tillstånd enligt 7 kap. 28 a §.

För vattenverksamhet krävs det tillstånd enligt denna balk, om inte något annat följer av bestämmelserna i detta kapitel.

⁵ Senaste lydelse 2002:175.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse**9 a §*

Regeringen får meddela föreskrifter om att det för vissa vattenverksamheter i stället för tillstånd skall krävas att verksamheterna har anmälts innan de påbörjas.

Även om anmälningsskyldighet har föreskrivits får tillsynsmyndigheten, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, i det enskilda fallet förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd.

9 b §

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet prövas av miljödomstolen. Ansökan om tillstånd till markavvattning prövas dock av länsstyrelsen, om den inte skall prövas av miljödomstolen enligt 7 kap. 19 eller 20 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Anmälan om vattenverksamhet skall, enligt föreskrifter som meddelas av regeringen, göras till generalläkaren, länsstyrelsen eller kommunen.

En anmälningsskyldig vattenverksamhet får påbörjas tidigast åtta veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat.

12 §

Tillstånd enligt denna balk behövs inte, om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Tillstånd enligt denna balk eller anmälan enligt 9 a § behövs inte, om det är uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena.

Av 13 § följer att första stycket inte gäller markavvattning eller, i den utsträckning regeringen föreskriver det, andra åtgärder för avvattning av mark.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse***16 kap.****2 §⁶**

Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, får lämnas för begränsad tid. Regeringen får meddela ytterligare föreskrifter om sådan tidsbegränsning.

Tillstånd, godkännande eller dispens enligt balken eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av balken, får förenas med villkor.

Vid ändring av en miljöfarlig verksamhet får tillståndet begränsas till att enbart avse ändringen (ändringstillstånd).

För verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:656) om utsläpp av koldioxid får dock inte beslutas villkor om begränsning av koldioxidutsläpp eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

För verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter får dock inte beslutas villkor om begränsning av koldioxidutsläpp eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

Bestämmelser om vilka mål som är ansökningsmål finns i 21 kap. 1 § och bestämmelser om vad en ansökan i ett ansökningsmål skall innehålla finns i 22 kap. 1 §. Regeringen får meddela föreskrifter om vad en ansökan i ett ärende skall innehålla.

17 kap.**1 §**

Regeringen skall pröva tillåtligheten av nya verksamheter av följande slag:

1. järn- och stålverk, metallverk och ferrolegeringsverk,
2. massafabriker och pappersbruk,
3. fabriker för raffinering av råolja eller för tung petrokemisk produktion,
4. fabriker för framställning av baskemikalier eller gödselmedel,
5. cementfabriker,
6. anläggningar för kärnteknisk verksamhet som prövas av regeringen enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt

Regeringen skall pröva tillåtligheten av nya verksamheter av följande slag:

1. anläggningar för kärnteknisk verksamhet som prövas av regeringen enligt lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle,
2. motorvägar och motortrafikleder samt andra vägar med minst fyra körfält och en sträckning av minst tio kilometer,
3. järnvägar avsedda för fjärrtrafik och anläggande av nytt spår på

⁶ Senaste lydelse 2004:667.

Nuvarande lydelse

material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle,

7. förbränningsanläggningar, om anläggningen har en tillförd effekt om minst 200 megawatt,

8. gruppstationer för vindkraft med tre eller flera vindkraftsaggregat med en sammanlagd uteffekt av minst tio megawatt,

9. anläggningar för lagring av minst 50 miljoner normalkubikmeter naturgas,

10. anläggningar för behandling av farligt avfall, om huvuddelen av det avfall som avses bli behandlat i anläggningen kommer från andra inrättningar och mer än 10 000 ton farligt avfall årligen förbränns eller på annat sätt återvinns eller bortskaffas vid anläggningen,

11. anläggningar för att utvinna ämnen eller material inom de områden som anges i 4 kap. 5 §,

12. vattenkraftverk som är avsedda för en installerad generator-effekt av minst 20 megawatt,

13. vattenregleringar varigenom skall utnyttjas ett vattenmagasin av minst 100 miljoner kubikmeter under året eller tio miljoner kubikmeter under veckan,

14. vattenöverledningar eller andra vattenbortledningar från vattendrag eller sjöar med en normal oreglerad lågvattenföring av minst tio kubikmeter i sekunden i bortledningspunkten respektive utloppet, om därigenom en sådan mängd vatten tas i anspråk att vattenföringen understiger fyra femtedelar av den normala oreglerade lågvattenföringen,

15. grundvattentäkter för tillgodogörande av en större vattenmängd än 10 000 kubikmeter om dygnet, om inte minst nio tiondelar av det uttagna vattnet återförs till grundvattenmagasinet,

Föreslagen lydelse

en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärrtrafik, och

4. allmänna farleder.

Nuvarande lydelse

16. andra vattenregleringar, vattenöverledningar och vattenbortledningar än som har angetts förut, om verksamheten avser någon av sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmarén, Storsjön i Jämtland eller Siljan och företaget kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag,

17. byggande av plattformar som är avsedda att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden samt annan än helt tillfällig ankring eller förtöjning av sådana plattformar för reparation, ombyggnad eller av någon annan anledning,

18. motorvägar och motortrafikleder samt andra vägar med minst fyra körfält och en sträckning av minst tio kilometer,

19. järnvägar avsedda för fjärrtrafik och anläggande av nytt spår på en sträcka av minst fem kilometer för befintliga järnvägar för fjärrtrafik,

20. allmänna farleder,

21. flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter.

*Föreslagen lydelse**4 a §*

På kommunfullmäktiges begäran skall regeringen förbehålla sig tillåtlighetsprövningen av en ny verksamhet av något av följande slag, om ett sådant förbehåll är möjligt enligt 3 § och det inte finns särskilda skäl för att avstå från prövningen:

1. järn-, stål- och andra metallverk samt ferrolegeringsverk,
2. massafabriker och pappersbruk,
3. fabriker för raffinering av råolja eller för tung petrokemisk produktion,
4. fabriker för framställning av baskemikalier eller gödselmedel,
5. cementfabriker,

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

6. förbränningsanläggningar som har en tillförd effekt om minst 200 megawatt,

7. gruppstationer för vindkraft med tre eller flera vindkraftsaggregat med en sammanlagd uteffekt av minst tio megawatt,

8. anläggningar för lagring av minst 50 miljoner normalkubikmeter naturgas,

9. anläggningar för behandling av farligt avfall där huvuddelen av det avfall som avses bli behandlat kommer från andra inrättningar och där mer än 10 000 ton farligt avfall årligen förbränns eller på annat sätt återvinns eller bortskaffas,

10. anläggningar för att utvinna ämnen eller material inom de områden som anges i 4 kap. 5 §,

11. byggande av plattformar som är avsedda att användas vid utvinning av olja eller gas inom havsområden samt annan än helt tillfällig ankring eller förtöjning av sådana plattformar för reparation, ombyggnad eller av någon annan anledning,

12. vattenkraftverk som är avsedda för en installerad generator-effekt av minst 20 megawatt,

13. vattenregleringar varigenom ett vattenmagasin av minst 100 miljoner kubikmeter under året eller tio miljoner kubikmeter under veckan skall utnyttjas,

14. vattenöverledningar eller andra vattenbortledningar från vattendrag eller sjöar med en normal oreglerad lågvattenföring av minst tio kubikmeter i sekunden i bortledningspunkten eller utloppet, om däri-genom en sådan mängd vatten tas i anspråk att vattenföringen understiger fyra femtedelar av den normala oreglerade lågvattenföringen,

15. grundvattentäkter för tillgodörande av en större vatten-

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

mängd än 10 000 kubikmeter om dygnet, om inte minst nio tiondelar av det uttagna vattnet återförs till grundvattenmagasinet,

16. andra vattenregleringar, vattenöverledningar och vattenbortledningar än som har ansetts förut, om verksamheten avser någon av sjöarna Vänern, Vättern, Mälaren, Hjälmaren, Storsjön i Jämtland eller Siljan och företaget kan antas få betydande omfattning eller bli av ingripande slag, och

17. flygplatser med en banlängd av minst 2 100 meter.

6 §

Regeringen får tillåta en verksamhet som avses i 1 § 1–11 och 17 endast om kommunfullmäktige har tillstyrkt detta.

Samma förutsättning för regeringens tillåtlighet gäller också i fråga om verksamheter som avses i 3 § första stycket 1 eller 4 §, om de avser annat än vattenverksamhet eller trafikanläggningar.

Trots vad som sägs i första stycket får regeringen tillåta en verksamhet som sägs i 1 § 6, om det är fråga om mellanlagring eller slutlig förvaring av kärnämne eller kärnavfall, eller verksamhet som sägs i 1 § 7, 8, 9 eller 10, om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att verksamheten kommer till stånd. Detta gäller dock inte om en annan plats bedöms vara lämpligare för verksamheten eller om en lämplig plats har anvisats för verksamheten inom en annan kommun som kan antas godta en placering där.

Regeringen får tillåta en verksamhet som avses i 1 § 1, endast om kommunfullmäktige har tillstyrkt detta.

Om det från nationell synpunkt är synnerligen angeläget att verksamheterna kommer till stånd får regeringen, trots vad som sägs i första och andra styckena, tillåta

1. verksamheter som sägs i 1 § 1, om det är fråga om mellanlagring eller slutlig förvaring av kärnämne eller kärnavfall,

2. förbränningsanläggningar som har en tillförd effekt om minst 200 megawatt,

3. gruppstationer för vindkraft med tre eller flera vindkraftsaggregat med en sammanlagd uteffekt av minst tio megawatt,

4. anläggningar för lagring av minst 50 miljoner normal kubikmeter naturgas,

5. anläggningar för behandling av farligt avfall där huvuddelen av det avfall som avses bli behandlat kommer från andra inrättningar och där mer än 10 000 ton farligt

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

avfall årligen förbränns eller på annat sätt återvinns eller bortskaffas.

Tredje stycket gäller dock inte om en annan plats bedöms vara lämpligare för verksamheten eller om en lämplig plats har anvisats för verksamheten inom en annan kommun som kan antas godta en placering där.

19 kap.**3 §**

Vad som sägs i 21 kap. 3 § om handläggningen vid miljödomstol gäller även för en länsstyrelse om ärendet annars skulle ha prövats av en kommun.

Vad som sägs i 21 kap. 3 § om handläggningen vid miljödomstol gäller även för en länsstyrelse *som handlägger ett tillståndsärende eller handlägger ett anmälningssärende enligt 11 kap. 9 a § första stycket*, om ärendet annars skulle ha prövats av en kommun.

22 kap.**1 §⁷**

En ansökan i ett ansökningsmål skall vara skriftlig. Den skall innehålla

1. ritningar och tekniska beskrivningar med uppgifter om förhållandena på platsen, produktionsmängd eller annan liknande uppgift samt användningen av råvaror, andra insatsvaror och ämnen liksom energianvändning,

2. uppgifter om utsläppskällor, art och mängd av förutsebara utsläpp samt förslag till de åtgärder som kan behövas för att förebygga uppkomsten av avfall,

3. en miljökonsekvensbeskrivning när det krävs enligt 6 kap. och uppgift om det samråd som skett enligt 6 kap. 4–6 §§,

3. en miljökonsekvensbeskrivning när det krävs enligt 6 kap. och uppgift om det samråd som skett enligt 6 kap. 4 och 6 §§,

4. förslag till skyddsåtgärder eller andra försiktighetsmått samt de övriga uppgifter som behövs för att bedöma hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. iakttas,

5. förslag till övervakning och kontroll av verksamheten,

6. i fråga om tillstånd att anlägga, driva eller ändra en verksamhet, en säkerhetsrapport i de fall det finns skyldighet att upprätta en sådan enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, och

7. en icke-teknisk sammanfattning av de uppgifter som anges i 1–6.

⁷ Senaste lydelse 2002:175.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

I mål om vattenverksamhet skall ansökan dessutom innehålla *följande* ansökan dessutom innehålla

1. uppgift om det finns fastigheter som berörs av vattenverksamheten eller ej och i förekommande fall namn och adress på ägarna och berörda innehavare av särskild rätt till fastigheterna, och

2. uppgifter om de ersättningsbelopp som sökanden erbjuder varje sakägare, om det inte på grund av verksamhetens omfattning bör anstå med sådana uppgifter.

Ytterligare bestämmelser om vad en ansökan i vissa fall skall innehålla i mål om vattenverksamhet finns i 7 kap. 4 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

24 kap.**3 §**

Tillståndsmyndigheten får helt eller delvis återkalla tillstånd, dispens eller godkännande som meddelats enligt balken, eller enligt föreskrifter med stöd av balken, och förbjuda fortsatt verksamhet

1. om den som har sökt tillståndet, dispensen eller godkännandet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkoren,

2. när tillståndet, dispensen, godkännandet eller villkor som gäller för verksamheten eller åtgärden inte har följts och avvikelsen inte är av ringa betydelse,

3. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit någon olägenhet av väsentlig betydelse som inte förutsågs när verksamheten eller åtgärden tilläts,

4. om det till följd av verksamheten eller åtgärden har uppkommit sådana förhållanden som enligt 2 kap. 9 § innebär att verksamheten inte får bedrivas,

5. om verksamheten slutligt har upphört,

6. om ett nytt tillstånd ersätter ett tidigare tillstånd,

7. om det behövs för att uppfylla Sveriges förpliktelser till följd av EU-medlemskapet,

8. om underhållet av en vattenanläggning allvarligt har försumrats, eller

9. om tillstånd att inverka på vattenförhållandena inte har utnyttjats under en längre tid och det kan antas att tillståndet inte heller kommer att utnyttjas.

Miljödömdomen får om tillståndet avser verksamhet vid en vattenanläggning eller i fall som avses i första stycket 8 eller 9 återkalla rätten att bibehålla en vattenanläggning.

Tillstånd till täkt får upphävas helt eller delvis när tio år förflutit från det att tillståndet vann laga kraft.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

5 §

I fråga om miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet får tillståndsmyndigheten ompröva tillstånd såvitt avser bestämmelse om tillåten produktionsmängd eller annan liknande bestämmelse om verksamhetens omfattning, samt ändra eller upphäva villkor eller andra bestämmelser eller meddela nya sådana

1. när, från det tillståndsbeslutet vann laga kraft, förflutit tio år eller den kortare tid som, på grund av vad som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen, föreskrivs av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer,

2. om verksamheten med någon betydelse medverkar till att en miljö-kvalitetsnorm överträds,

3. om den som har sökt tillståndet har vilselett tillståndsmyndigheten genom att lämna oriktiga uppgifter eller underlåta att lämna uppgifter av betydelse för tillståndet eller villkoren,

4. när tillståndet eller villkor som gäller för verksamheten inte har följts,

5. om det genom verksamheten uppkommit en olägenhet av någon betydelse som inte förutsågs när verksamheten tilläts,

6. om förhållandena i omgivningen har ändrats väsentligt,

7. om en från hälso- eller miljösynpunkt väsentlig förbättring kan uppnås med användning av någon ny process- eller reningsteknik,

8. om användandet av någon ny teknik för mätning eller uppskattning av förorening eller annan störning skulle medföra väsentligt bättre förutsättningar för att kontrollera verksamheten,

9. om verksamheten helt eller till väsentlig del är förlagd inom ett område där förbud råder enligt föreskrift eller beslut med stöd av 9 kap. 4 §,

10. för att förbättra en anläggnings säkerhet, eller

11. om det visar sig att anordningar som har vidtagits eller villkor som har meddelats till skydd för fisket med stöd av 11 kap. 8 § eller enligt 6 kap. 5 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet är mindre ändamålsenliga.

Täkttillstånd får när tio år förflutit från det att tillståndet vann laga kraft upphävas helt eller delvis eller förenas med ändrade villkor. Visar sig tillståndsvillkoren vara otillräckliga för att motverka negativ påverkan på naturmiljön får villkoren ändras redan före utgången av den i första meningen angivna tiden.

Ändringstillstånd som avses i 16 kap. 2 § får förenas med bestämmelser om ändringar i villkor som tidigare har meddelats för de delar av verksamheten som inte omfattas av ändringen, om de tidigare villkoren har ett samband med ändringen.

Ändringstillstånd som avses i 16 kap. 2 § får trots bestämmelserna i första stycket omprövas i samband med att ett tillstånd som omfattar hela verksamheten omprövas.

I fall som avses i första stycket 5 får tillståndsmyndigheten också besluta om andra åtgärder som behövs för att förebygga eller minska olägenheter för framtiden.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

Tillståndsmyndigheten får inte med stöd av denna paragraf meddela så ingripande villkor eller andra bestämmelser att verksamheten inte längre kan bedrivas eller att den avsevärt försvåras.

7 §⁸

Ansökan om prövning som avses i 3–6 §§ får göras hos miljödomstol av Naturvårdsverket, Kammarkollegiet och länsstyrelsen. Skall frågan prövas av någon annan myndighet än domstol eller av kommun, får den tas upp utan någon särskild framställning.

Ansökan om prövning som avses i 3–6 §§ får göras hos miljödomstol av Naturvårdsverket, Kammarkollegiet och länsstyrelsen. Skall frågan prövas av någon annan myndighet än domstol eller av kommun, får den tas upp utan någon särskild framställning. *Frågor om omprövning enligt 5 § andra och tredje styckena får tas upp utan särskild ansökan.*

En ansökan om sådan prövning som avses i första stycket får även göras av en kommun i den utsträckning kommunen har övertagit tillsynen med stöd av 26 kap. 3 § fjärde stycket. Har tillståndet meddelats av länsstyrelsen, görs ansökan hos länsstyrelsen.

15 §⁹

En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:656) om *utsläpp av koldioxid* får släppa ut koldioxid enligt vad som följer av de tillstånd till utsläpp som meddelats med stöd av den lagen utan hinder av att det med stöd av miljöbalken eller äldre miljölagstiftning har beslutats villkor om begränsning av koldioxidutsläpp eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

En verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om *handel med utsläppsrätter* får släppa ut koldioxid enligt vad som följer av de tillstånd till utsläpp som meddelats med stöd av den lagen utan hinder av att det med stöd av miljöbalken eller äldre miljölagstiftning har beslutats villkor om begränsning av koldioxidutsläpp eller villkor som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

26 kap.

9 §¹⁰

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken skall efterlevas.

Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Förelägganden och förbud får inte begränsa ett beslut eller en dom om tillstånd i ansökningsmål som har rättskraft enligt 24 kap. 1 §.

Ett tillståndsbeslut eller en tillståndsdom hindrar dock inte en tillsyns-

⁸ Senaste lydelse 2002:175.

⁹ Senaste lydelse 2004:667.

¹⁰ Senaste lydelse 2004:667.

Nuvarande lydelse

myndighet från att meddela sådana brådskande förelägganden eller förbud som är nödvändiga för att undvika att ohälsa eller allvarlig skada på miljön uppkommer.

I fråga om verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:656) om *utsläpp av koldioxid* får inte beslutas förelägganden om begränsning av koldioxidutsläpp eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

Föreslagen lydelse

I fråga om verksamheter som omfattas av tillståndsplikt enligt lagen (2004:1199) om *handel med utsläppsätter* får inte beslutas förelägganden om begränsning av koldioxidutsläpp eller förelägganden som genom att reglera använd mängd fossilt bränsle syftar till en begränsning av koldioxidutsläpp.

21 a §

Regeringen får meddela föreskrifter om att den som har tillstånd till täkt enligt denna balk eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av balken skall lämna uppgift till länsstyrelsen om vem som är exploatör av täkten.

När uppgift saknas om vem som är exploatör av en täkt för vilken tillstånd getts, skall vid tillämpningen av denna paragraf eller föreskrifter som meddelats med stöd av paragrafen tillståndshavaren anses som exploatör av täkten.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

2 Förslag till lag om ändring i luftfartslagen (1957:297)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 a § luftfartslagen (1957:297) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 a §¹

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i en ansökan om tillstånd.

Innan miljökonsekvensbeskrivningen upprättas skall den som avser att ansöka om tillstånd samråda enligt 6 kap. 4 § *första stycket* miljöbalken med Luftfartsstyrelsen, berörda länsstyrelser och enskilda.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § *tredje stycket*, 5–8, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

Innan ansökan om tillstånd prövas skall miljökonsekvensbeskrivningen godkännas av länsstyrelsen. Beslutet får inte överklagas.

Innehållet i miljökonsekvensbeskrivningen samt resultatet av samråd och yttranden skall beaktas vid tillståndsprövningen.

När det förutom enligt detta kapitel krävs tillstånd till flygplatsen enligt miljöbalken gäller inte andra–femte styckena. Då skall i stället 6 kap. 3, 7, 9, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

Innan miljökonsekvensbeskrivningen upprättas skall den som avser att ansöka om tillstånd samråda enligt 6 kap. 4 § *första–tredje styckena* miljöbalken med Luftfartsstyrelsen, berörda länsstyrelser och enskilda.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § *första–tredje styckena*, 5 § *andra stycket*, 6–8, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 2004:1093.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m.m.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1962:627) om vissa åtgärder för utnyttjande av vattenkraft vid krig m.m. skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

I stället för bestämmelserna i 17 kap. 1 § miljöbalken gäller vid tillämpning av denna lag i fråga om vattenverksamhet som där avses bestämmelserna i 17 kap. 3 § miljöbalken.

Bestämmelserna i 6 kap. 4–5 §§ miljöbalken skall inte gälla i fråga om vattenverksamhet enligt denna lag.

Bestämmelserna i 6 kap. 4–5 §§ och 17 kap. 4 a § miljöbalken skall inte gälla i fråga om vattenverksamhet enligt denna lag.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 1998:864.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1966:314) om kontinentalsockeln

Härigenom föreskrivs att 3 b § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 b §¹

Vid prövning av tillstånd till sådan täkt på kontinentalsockeln *som avses i 12 kap. 1 § första stycket miljöbalken* skall behovet av *material* som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt *som* kan befaras försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller *i övrigt hänsynskrävande*.

Vid prövning av tillstånd till täkt på kontinentalsockeln *av berg, sten, grus, sand, lera, jord eller andra jordarter* skall behovet av *det material* som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka. Tillstånd får inte lämnas till en täkt *om det* kan befaras *att den kommer att* försämra livsbetingelserna för någon djur- eller växtart som är hotad, sällsynt eller *kräver hänsyn av någon annan anledning*.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 1998:819.

5 Förslag till lag om ändring i väglagen (1971:948)

Härigenom föreskrivs att 14 a, 14 b, 15 och 16 §§ väglagen (1971:948) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §¹

Den som planerar att bygga en väg skall genomföra en förstudie. I förstudien skall förutsättningarna för den fortsatta planeringen klarläggas. Förstudien skall även ange om en vägutredning enligt 14 b § behövs innan en arbetsplan upprättas.

Vid utarbetandet av förstudien skall den som avser att bygga en väg samråda enligt 6 kap. 4 § *första stycket* miljöbalken med berörda länsstyrelser, kommuner och ideella föreningar som enligt sina stadgar har till ändamål att ta till vara naturskydds- eller miljöskyddsintressen samt med den allmänhet som kan antas bli särskilt berörd.

Efter samrådet skall den länsstyrelse, inom vars område vägbyggnadsprojektet huvudsakligen skall utföras, enligt 6 kap. 4 § *tredje stycket* miljöbalken besluta om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet skall fattas efter samråd med övriga berörda länsstyrelser. Bestämmelser om planer och planeringsunderlag finns i 6 kap. 19 och 20 §§ miljöbalken.

Vid utarbetandet av förstudien skall den som avser att bygga en väg samråda enligt 6 kap. 4 § *första–tredje styckena* miljöbalken med berörda länsstyrelser, kommuner och ideella föreningar som enligt sina stadgar har till ändamål att ta till vara naturskydds- eller miljöskyddsintressen samt med den allmänhet som kan antas bli särskilt berörd.

Efter samrådet skall den länsstyrelse, inom vars område vägbyggnadsprojektet huvudsakligen skall utföras, enligt 6 kap. 5 § *andra stycket* miljöbalken besluta om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet skall fattas efter samråd med övriga berörda länsstyrelser. Bestämmelser om planer och planeringsunderlag finns i 6 kap. 19 och 20 §§ miljöbalken.

14 b §²

En vägutredning skall genomföras när det i förstudien har klarlagts att alternativa vägsträckningar behöver studeras. Vägutredningen skall utgöra underlag för val av vägsträckning och trafikteknisk standard. Alternativa vägsträckningar skall jämföras såväl sinsemellan som med alternativet att behålla befintlig väg. En förbättring av befintlig väg skall också studeras, om inte särskilda skäl föranleder annat.

En vägutredning skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning och de uppgifter i övrigt som behövs för att kunna utvärdera och välja alternativ. Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan den tas in i vägutredningen.

¹ Senaste lydelse 2004:604.

² Senaste lydelse 2004:604.

Nuvarande lydelse

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3, 5–7 §§, 8 § första stycket, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

Föreslagen lydelse

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § första–tredje styckena, 6 och 7 §§, 8 § första stycket, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

15 §³

För byggande av väg skall upprättas en arbetsplan.

I arbetsplanen skall anges den mark som behöver tas i anspråk för väganordningar och för att genomföra vägbyggnadsprojektet. Planen skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning och de uppgifter som i övrigt behövs för att genomföra projektet. Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan den tas in i arbetsplanen.

När det gäller kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 7 § och 10–12 §§ miljöbalken tillämpas.

När det gäller kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3, 7, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

16 §⁴

Vid utarbetande av en arbetsplan skall samråd i fråga om vägens sträckning och vägförslagets utformning i övrigt ske med berörda fastighetsägare och myndigheter samt andra som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Samråd skall alltid ske med de miljövärdsmyndigheter som berörs. I de fall länsstyrelsen under förstudien har beslutat att vägprojektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall ett utökat samråd med miljökonsekvensbedömning ske enligt 6 kap. 5–6 §§ miljöbalken, om inte ett sådant samråd har skett enligt 14 b §.

Vid utarbetande av en arbetsplan skall samråd i fråga om vägens sträckning och vägförslagets utformning i övrigt ske med berörda fastighetsägare och myndigheter samt andra som kan ha ett väsentligt intresse i saken. Samråd skall alltid ske med de miljövärdsmyndigheter som berörs. I de fall länsstyrelsen under förstudien har beslutat att vägprojektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall samråd ske enligt 6 kap. 4 § första–tredje styckena miljöbalken och miljökonsekvensbedömning ske enligt 6 kap. 6 § miljöbalken, om inte samråd skett enligt 14 b §.

Förfarandet enligt första stycket får efter omständigheterna förenklas i fråga om en arbetsplan för väg, som är förutsatt i en detaljplan eller i områdesbestämmelser.

Avser arbetsplan endast ombyggnad av väg, får förfarandet enligt första stycket efter omständigheterna förenklas med iakttagande av att ägare till

³ Senaste lydelse 1998:832.

⁴ Senaste lydelse 1998:832.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

en fastighet, av vilken mark skall tas i anspråk, alltid skall beredas tillfälle att yttra sig. Detta skall även tillämpas på en arbetsplan som innefattar endast ändring av planen för ett vägbyggnadsprojekt som ännu inte är färdigställt.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

6 Förslag till lag om ändring i lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn

Härigenom föreskrivs att 1 b § lagen (1983:293) om inrättande, utvidgning och avlysning av allmän farled och allmän hamn skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 b §¹

En miljökonsekvensbeskrivning skall ingå i ett ärende enligt denna lag.

Innan miljökonsekvensbeskrivningen upprättas skall den som avser att inleda ett ärende enligt denna lag samråda enligt 6 kap. 4 § *första stycket* med Sjöfartsverket, berörda länsstyrelser och enskilda.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § *tredje stycket*, 5–8, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas. Vad som där föreskrivs om länsstyrelse skall gälla den länsstyrelse inom vars område verksamheten huvudsakligen skall bedrivas.

Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan beslut fattas om att inrätta, utvidga eller avlysa allmän farled eller allmän hamn. Beslut i fråga om godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen får inte överklagas.

I samband med prövningen av ett ärende enligt denna lag skall miljökonsekvensbeskrivningen och resultatet av samråd och yttranden beaktas.

Innan miljökonsekvensbeskrivningen upprättas skall den som avser att inleda ett ärende enligt denna lag samråda enligt 6 kap. 4 § *första–tredje styckena* med Sjöfartsverket, berörda länsstyrelser och enskilda.

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § *första–tredje styckena*, 5 § *andra stycket*, 6–8, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas. Vad som där föreskrivs om länsstyrelse skall gälla den länsstyrelse inom vars område verksamheten huvudsakligen skall bedrivas.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 2004:601.

7 Förslag till lag om ändring i lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §¹

Koncession får meddelas endast om det från allmän synpunkt är lämpligt att verksamheten kommer till stånd och sökanden från sådan synpunkt är lämplig att bedriva verksamheten.

Koncession får inte strida mot en detaljplan eller områdesbestämmelser. Om syftet med planen eller bestämmelserna inte motverkas, får dock mindre avvikelser göras.

Vid koncessionsprövning skall bestämmelserna i 2–4 kap. och 5 kap. 3 § miljöbalken tillämpas.

Vid prövning av bearbetningskoncession skall därutöver tillämpas bestämmelserna i 6 kap., 12 kap. 2 § och 16 kap. 5 §, 12 § 1 och 13 § miljöbalken, bestämmelserna i 1–3 kap. och 7 kap. 21–27 och 29 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Vid prövning av bearbetningskoncession skall därutöver tillämpas bestämmelserna i 6 kap., 9 kap. 6 a § första och andra styckena och 16 kap. 5 §, 12 § 1 och 13 § miljöbalken, bestämmelserna i 1–3 kap. och 7 kap. 21–27 och 29 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet samt föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser.

Bearbetningskoncession får meddelas endast om det görs sannolikt att fyndigheten kan tillgodogöras ekonomiskt.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 1998:825.

8 Förslag till lag om ändring i plan- och bygglagen (1987:10)

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 18 § plan- och bygglagen (1987:10) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

18 §¹

Detaljplanen skall grundas på ett program som anger utgångspunkter och mål för planen, om det inte är onödigt.

När detaljplanen upprättas skall bestämmelserna i 6 kap. 11–18 och 22 §§ miljöbalken tillämpas, om planen kan antas medföra en sådan miljöpåverkan som avses i 6 kap. 11 § miljöbalken.

Oavsett vad som följer av andra stycket skall en miljökonsekvensbeskrivning upprättas, om detaljplanen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan på grund av att planområdet får tas i anspråk för

1. industriändamål,
2. köpcentrum, parkeringsanläggning eller annat projekt för sammanhållen bebyggelse,
3. skidbacke, skidlift eller linbana med tillhörande anläggningar,
4. hamn för fritidsbåtar,
5. hotellkomplex eller fritidsby med tillhörande anläggningar, utanför sammanhållen bebyggelse,
6. permanent campingplats,
7. nöjespark, eller
8. djurpark.

Om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt tredje stycket skall bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första stycket miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits skall information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

Om en miljökonsekvensbeskrivning skall upprättas enligt tredje stycket skall bestämmelserna i 6 kap. 6 § och 7 § första och andra styckena miljöbalken om samråd respektive miljökonsekvensbeskrivningens innehåll tillämpas. När planen har antagits skall information om detta lämnas till den myndighet som avses i 6 kap. 8 § andra stycket tredje meningen miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 2005:149.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1649) om byggande av järnväg

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 1, 1 a och 2 §§ lagen (1995:1649) om byggande av järnväg skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

1 §¹

Den som planerar att bygga en järnväg skall genomföra en förstudie. I förstudien skall förutsättningarna för den fortsatta planeringen klarläggas. Förstudien skall även ange om en järnvägsutredning enligt 1 a § behövs innan en järnvägsplan upprättas.

Vid utarbetandet av förstudien skall den som avser att bygga en järnväg samråda enligt 6 kap. 4 § *första stycket* miljöbalken med berörda länsstyrelser, kommuner och ideella föreningar som enligt sina stadgar har till ändamål att ta till vara naturskydds- eller miljöskyddsintressen samt med den allmänhet som kan antas bli särskilt berörd.

Efter samrådet skall den länsstyrelse, inom vars område järnvägsprojektet huvudsakligen skall utföras, enligt 6 kap. 4 § *tredje stycket* miljöbalken besluta om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet skall fattas efter samråd med övriga berörda länsstyrelser. Bestämmelser om planer och planeringsunderlag finns i 6 kap. 19 och 20 §§ miljöbalken.

Vid utarbetandet av förstudien skall den som avser att bygga en järnväg samråda enligt 6 kap. 4 § *första–tredje styckena* miljöbalken med berörda länsstyrelser, kommuner och ideella föreningar som enligt sina stadgar har till ändamål att ta till vara naturskydds- eller miljöskyddsintressen samt med den allmänhet som kan antas bli särskilt berörd.

Efter samrådet skall den länsstyrelse, inom vars område järnvägsprojektet huvudsakligen skall utföras, enligt 6 kap. 5 § *andra stycket* miljöbalken besluta om projektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Beslutet skall fattas efter samråd med övriga berörda länsstyrelser. Bestämmelser om planer och planeringsunderlag finns i 6 kap. 19 och 20 §§ miljöbalken.

1 a §²

En järnvägsutredning skall genomföras när det i förstudien har klarlagts att alternativa sträckningar behöver studeras. I järnvägsutredningen skall redovisas olika utbyggnadsalternativ, som skall jämföras såväl sinsemellan som med alternativet att inte genomföra den aktuella järnvägsutbyggnaden.

En järnvägsutredning skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning och de uppgifter i övrigt som behövs för att kunna utvärdera och välja alternativ. Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan den tas in i järnvägsutredningen.

¹ Senaste lydelse 2004:599.

² Senaste lydelse 2004:599.

Nuvarande lydelse

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3, 5–7 §§, 8 § första stycket, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

Föreslagen lydelse

När det gäller förfarandet för att upprätta miljökonsekvensbeskrivningen och kraven på denna samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3 §, 4 § *första–tredje styckena*, 6 och 7 §§, 8 § första stycket och 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

2 §³

I järnvägsplanen skall den mark och de särskilda rättigheter anges som behöver tas i anspråk för järnvägen och för byggandet av järnvägen. Om mark behöver tas i anspråk med tillfällig nyttjanderätt, skall det av planen framgå vilken mark som avses och under vilken tid den skall nyttjas. Planen skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. I de fall länsstyrelsen under förstudien har beslutat att järnvägsprojektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall miljökonsekvensbeskrivningen föregås av *ett utökat* samråd enligt 6 kap. 5–6 §§ miljöbalken, om inte sådant samråd har skett enligt 1 a §. Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan den tas in i järnvägsplanen.

När det gäller kraven på miljökonsekvensbeskrivningen samt planer och planeringsunderlag skall 6 kap. 3, 7, 10, 19 och 20 §§ miljöbalken tillämpas.

De skyddsåtgärder och försiktighetsmått som behövs för att förebygga störningar och andra olägenheter från trafiken eller anläggningen skall anges särskilt i planen. Till planen skall en genomförandebeskrivning fogas. I beskrivningen skall de organisatoriska, tekniska, ekonomiska och fastighetsrättsliga åtgärder som behövs för ett samordnat och ändamålsenligt genomförande av planen redovisas.

I järnvägsplanen skall den mark och de särskilda rättigheter anges som behöver tas i anspråk för järnvägen och för byggandet av järnvägen. Om mark behöver tas i anspråk med tillfällig nyttjanderätt, skall det av planen framgå vilken mark som avses och under vilken tid den skall nyttjas. Planen skall innehålla en miljökonsekvensbeskrivning. I de fall länsstyrelsen under förstudien har beslutat att järnvägsprojektet kan antas medföra en betydande miljöpåverkan, skall miljökonsekvensbeskrivningen föregås av samråd enligt 6 kap. 4 § *första–tredje styckena* och 6 § miljöbalken, om inte *ett* sådant samråd har skett enligt 1 a §. Miljökonsekvensbeskrivningen skall godkännas av berörda länsstyrelser innan den tas in i järnvägsplanen.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

³ Senaste lydelse 2004:599.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus

Härigenom föreskrivs att 1 och 4 §§ lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Skatt (naturgrusskatt) skall betalas till staten enligt denna lag för brutet naturgrus om utvinningen av naturgruset sker för annat ändamål än markinnehavarens husbehov och

1. sker med stöd av tillstånd som har lämnats enligt 11 kap. miljöbalken eller vattenlagen (1983:291), eller

2. kräver tillstånd enligt 12 kap. miljöbalken.

2. kräver tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken.

4 §²

Skattskyldig är den som exploaterar en naturgrustäkt.

Har föreskrifter om skyldighet att lämna uppgift om vem som är exploatör av täkten meddelats med stöd av 12 kap. 5 § andra stycket miljöbalken, är tillståndshavaren tillsammans med exploatören skattskyldig för tiden till dess sådan uppgift har lämnats.

Har föreskrifter om skyldighet att lämna uppgift om vem som är exploatör av täkten meddelats med stöd av 26 kap. 21 a § första stycket miljöbalken, är tillståndshavaren tillsammans med exploatören skattskyldig för tiden till dess sådan uppgift har lämnats.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

¹ Senaste lydelse 1998:851.

² Senaste lydelse 1998:851.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:811) om införande av miljöbalken

Härigenom föreskrivs att 27 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Har länsstyrelsen enligt väglagen (1971:948) eller lagen (1995:1649) om byggande av järnväg godkänt miljökonsekvensbeskrivning för ny väg eller järnväg före miljöbalkens ikraftträdande, krävs inte regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § 18 eller 19 miljöbalken om arbetsplan för vägen eller järnvägsplan för järnvägen fastställts före den 1 januari 2001.

Har länsstyrelsen enligt väglagen (1971:948) eller lagen (1995:1649) om byggande av järnväg godkänt miljökonsekvensbeskrivning för ny väg eller järnväg före miljöbalkens ikraftträdande, krävs inte regeringens tillåtlighetsprövning enligt 17 kap. 1 § 2 eller 3 miljöbalken om arbetsplan för vägen eller järnvägsplan för järnvägen fastställts före den 1 januari 2001.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 5 och 8 §§ lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

5 §

Miljödomstolen *eller* länsstyrelsen får, om det är lämpligare, i stället för att meddela villkor *enligt* 11 kap. 8 § miljöbalken ålägga tillståndshavaren att betala en särskild avgift för främjande av fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller inom något angränsande vattenområde. Avgiften kan fastställas som en engångsavgift eller som en årlig avgift.

Beloppet av årlig avgift beräknas så, att det av miljödomstolen *eller* länsstyrelsen fastställda avgiftsbeloppet multipliceras med det tal som anger förhållandet mellan basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år då avgiften skall betalas och basbeloppet för det år då avgiften fastställdes.

Miljödomstolen, länsstyrelsen *eller tillsynsmyndigheten* får, om det är lämpligare, i stället för att meddela *sådana villkor eller förelägganden som avses i* 11 kap. 8 § miljöbalken ålägga tillståndshavaren att betala en särskild avgift för främjande av fisket i det vatten som berörs av vattenverksamheten eller inom något angränsande vattenområde. Avgiften kan fastställas som en engångsavgift eller som en årlig avgift.

Beloppet av årlig avgift beräknas så, att det av miljödomstolen, länsstyrelsen *eller tillsynsmyndigheten* fastställda avgiftsbeloppet multipliceras med det tal som anger förhållandet mellan *pris*basbeloppet enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år då avgiften skall betalas och basbeloppet för det år då avgiften fastställdes.

8 §

För vattenkraftverk och vattenregleringar är avgiften för varje avgiftsenhet, om verksamheten tillhör

- klass 1: 0,05 promille av basbeloppet,
- klass 2: 0,1 promille av basbeloppet,
- klass 3: 0,15 promille av basbeloppet,
- klass 4: 0,2 promille av basbeloppet.

För vattenöverledningar och vattentäkter är avgiften för varje avgiftsenhet, om verksamheten tillhör

- klass 1: 1 procent av basbeloppet,
- klass 2: 5 procent av basbeloppet,
- klass 3: 10 procent av basbeloppet,
- klass 4: 15 procent av basbeloppet.

Nuvarande lydelse

Med basbeloppet avses det basbelopp som har bestämts enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år som avgiften avser.

Vid inplacering i avgiftsklass skall hänsyn tas till

- den omfattning i vilken fisk och fiske förekommer i det vattenområde som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna,
- den utsträckning i vilken vattenförhållandena och fisket påverkas av vattenverksamheten eller anläggningar för denna, och
- omfattningen av de förpliktelser som verksamhetsutövaren har ålagts enligt 5 § eller i villkor enligt 11 kap. 8 § miljöbalken.

Föreslagen lydelse

Med basbeloppet avses det *pris*-basbelopp som har bestämts enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring för det år som avgiften avser.

Vid inplacering i avgiftsklass skall hänsyn tas till

- den omfattning i vilken fisk och fiske förekommer i det vattenområde som berörs av vattenverksamheten eller anläggningar för denna,
- den utsträckning i vilken vattenförhållandena och fisket påverkas av vattenverksamheten eller anläggningar för denna, och
- omfattningen av de förpliktelser som verksamhetsutövaren har ålagts enligt 5 § eller i villkor *eller förelägganden* enligt 11 kap. 8 § miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 2005.

BILAGA 3

Bostadsutskottets yttrande 2004/05:BoU5y

En effektivare miljöprövning

Till miljö- och jordbruksutskottet

Miljö- och jordbruksutskottet har berett bostadsutskottet tillfälle att avge yttrande över proposition 2004/05:129 En effektivare miljöprövning jämte följdmotionen 2004/05:MJ23 (m, fp, kd, c) i de delar de berör utskottets beredningsområde.

Bostadsutskottet behandlar i sitt yttrande samtliga förslag som lämnats i propositionen och motionen.

Utskottets överväganden

Inledning

Regeringen föreslår flera ändringar av miljöprövningen. Det övergripande syftet anges vara att effektivisera miljöprövningen, dvs. att göra prövningen snabbare och enklare utan att åsidosätta hälso- och miljöskyddskraven. En utgångspunkt är att hålla handläggningstiderna så korta som möjligt samtidigt som möjligheten att uppnå miljömålen inte försvåras och allmänhetens rätt till insyn och deltagande inte åsidosätts.

Ett förslag rör miljöbalkens bestämmelser om miljökonsekvensbeskrivningar. Ett annat handlar om att förenkla prövningen när redan prövade verksamheter behöver ändras eller byggas ut. Regeringen föreslår i denna del bl.a. att tillståndet och tillståndsvillkoren får begränsas till att endast avse den sökta ändringen.

För att åstadkomma en ökad flexibilitet och ett effektivare, tydligare och mer samordnat prövningssystem föreslås att regeringen skall få föreskriva att vissa mindre vattenverksamheter skall vara anmälningspliktiga. Trots att anmälningsplikt har föreskrivits får dock enligt förslaget tillsynsmyndigheten i enskilda fall förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd.

Ett annat förslag är att täkter skall prövas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter. Genom att pröva alla miljöfarliga verksamheter på samma sätt undanröjs vissa processuella problem. Gemensamma regler bidrar enligt regeringen även till samordningsvinster och ökad enhetlighet i systemet.

Regeringens obligatoriska tillåtighetsprövning enligt 17 kap. 1 § miljöbalken (MB) bör enligt förslaget i fortsättningen endast gälla stora infrastrukturprojekt, anläggningar för kärnteknisk verksamhet samt anläggningar för att bryta uranhaltigt material eller andra ämnen som kan användas för framställning av kärnbränsle. För de verksamheter som inte längre skall omfattas av regeringens obligatoriska tillåtighetsprövning kommer regeringen att kunna förbehålla sig prövningen. Enligt förslaget kommer kommunerna att ha ett starkt inflytande över vilka verksamheter som skall prövas av regeringen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 augusti 2005.

Närmare om förslagen

Samråd

Regeringens förslag

Reglerna om samrådsförfarandet samlas i en bestämmelse. Begreppen tidigt och utökat samråd tas bort. Den som avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd skall alltid samråda med länsstyrelsen och tillsynsmyndigheten samt med de enskilda som kan antas bli särskilt berörda. Om verksamheten eller åtgärden skall antas medföra en betydande miljöpåverkan skall samrådet också omfatta de övriga myndigheter, de kommuner, den allmänhet och de organisationer som kan antas bli berörda. Samrådet skall, liksom i dag, genomföras i god tid innan verksamhetsutövaren ansöker om tillstånd och upprättar miljökonsekvensbeskrivningen.

Av bestämmelsen skall det enligt förslaget tydligt framgå att samrådet alltid skall avse verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, omfattning, utformning och miljöpåverkan samt miljökonsekvensbeskrivningens innehåll och utformning. Verksamhetsutövarens skyldighet att före samrådet lämna underlag till vissa (länsstyrelsen och enskilda som är särskilt berörda) utvidgas till att även omfatta tillsynsmyndigheten.

Motionen

I motion 2004/05: MJ23 (m, fp, kd, c) yrkande 2 föreslår motionärerna att riksdagen skall besluta att verksamhetsutövare frivilligt bör kunna bedöma att verksamhet har betydande miljöpåverkan och snabbare kunna inleda samrådsprocessen. Syftet med motionsförslaget är att på detta sätt minska tidsutdräkten och osäkerheten.

Utskottets ställningstagande

De skillnader som propositionsförslaget gör mellan samråd för de verksamheter som antas medföra betydande miljöpåverkan och de som inte gör det är samrådskretsen. De uppgifter som skall lämnas före samrådet är desamma i båda fallen (dvs. de skall omfatta den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan). Den krets som uppgifterna skall lämnas till före samrådet är också densamma. Samrådet skall genomföras innan miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Samrådet skall alltså inledas i god tid innan ansökan om tillstånd ges in.

Propositionsförslaget reglerar *skyldigheter* när det gäller samrådskretsen. Regeringen anför i propositionen att verksamhetsutövaren naturligtvis är oförhindrad att genomföra samråd även med andra än de som föreskrivs. Eftersom verksamhetsutövaren är oförhindrad att genomföra samråd även med andra än de som föreskrivs så kan han välja att redan från början inkludera den större kretsen i samrådet. Genom att göra det har han upp-

fyllt de krav som lagstiftaren ställer om det skulle visa sig vara fråga om betydande miljöpåverkan. Det motionärerna eftersträvar synes därför i det väsentliga vara uppfyllt.

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför propositionens förslag i denna del och avstyrker motionsförslaget.

Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Regeringens förslag

Länsstyrelsen skall pröva om en verksamhet eller åtgärd skall antas medföra en betydande miljöpåverkan endast i de fall verksamheten eller åtgärden inte enligt föreskrifter som regeringen meddelat skall antas medföra en sådan miljöpåverkan, dvs. endast i de fall verksamheten eller åtgärden inte omfattas av förteckningen i bilaga 1 till förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Länsstyrelsen skall besluta i frågan om betydande miljöpåverkan efter att verksamhetsutövaren gett tillsynsmyndigheten och de enskilda som kan antas bli särskilt berörda möjlighet att lämna synpunkter i frågan. Den nuvarande skyldigheten för länsstyrelsen att inhämta tillsynsmyndighetens yttrande innan länsstyrelsen fattar beslut i frågan om betydande miljöpåverkan tas bort.

Motionen

I motion 2004/05:MJ23 (m, fp, kd, c) yrkande 1 föreslår motionärerna att riksdagen skall besluta att länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan skall fattas inom sex veckor från inlämnande av ansökan. Om det behövs kompletteringar skall länsstyrelsen enligt motionsförslaget kunna förlänga tiden. Motionärerna föreslår att regeln sanktioneras med rätt till skadestånd.

Utskottets ställningstagande

Motionsförslaget motsvarar delvis Miljöbalkskommitténs förslag. Kommittén föreslog att länsstyrelsens beslut (i frågan om betydande miljöpåverkan) skall meddelas inom sex veckor från det att verksamhetsutövaren kommit in med visst underlag till länsstyrelsen – om inte länsstyrelsen beslutar annat.

Regeringen redovisar i propositionen att man anser att ett införande av en tidsgräns för länsstyrelsens beslut kräver flera överväganden och att det för närvarande inte bör införas någon sådan gräns. Enligt propositionen är det dock viktigt att länsstyrelsens beslut inte dröjer i onödan. När länsstyrelsen fått tillräckligt underlag från verksamhetsutövaren rörande verksamhetens eller åtgärdens miljöpåverkan och verksamhetsutövaren gett de särskilt berörda enskilda och tillsynsmyndigheten tillfälle att lämna syn-

punkter i frågan, bör länsstyrelsen skyndsamt ta ställning i frågan. Samtidigt framhåller regeringen att verksamhetsutövaren själv kan påverka handläggningstiden genom att tillhandahålla ett väl utarbetat underlag inför samrådet och genomföra ett bra samråd med berörda parter.

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför propositionens förslag i denna del och avstyrker motionsförslaget.

Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.

Regeringens förslag

En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) skall alltid innehålla de uppgifter som behövs för att uppfylla det syfte som anges i 6 kap. 3 § miljöbalken. Uppgifterna skall ingå i den utsträckning det behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning. Bestämmelsen i 6 kap. 7 § miljöbalken utformas så att de specificerade kraven på miljökonsekvensbeskrivningens innehåll endast gäller när en verksamhet eller åtgärd skall antas medföra en betydande miljöpåverkan. Den upplysning som i dag finns i 6 kap. 7 § femte stycket om innehållet i 22 kap. 1 § första stycket 6 – dvs. att en ansökan i vissa fall skall innehålla en säkerhetsrapport – tas bort.

Motionen

I motion 2004/05: MJ23 (m, fp, kd, c) yrkande 3 föreslår motionärerna att de krav på en miljökonsekvensbeskrivning som ställs i Sverige harmoniseras med MKB-direktivet (begäran om tillkännagivande). De anser att man härigenom skulle kunna göra stora besparingar.

Motionärerna föreslår även (begäran om tillkännagivande) att provningssystemet skall anpassas till IPPC-direktivet (rådets direktiv 96/61/EG av den 24 september 1996 om samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar). Motionärerna anser att provningssystemet helst bör vara utsläppsrelaterat i stället för produktionsrelaterat. Förslaget skulle enligt motionärerna underlätta övergången till nya miljöverktyg som handel med utsläppsrätter och miljökvalitetsnormer.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har tidigare under riksmötet behandlat regeringens proposition 2004/05:59 Miljökonsekvensbeskrivning enligt plan- och bygglagen. Regeringens förslag gällde reglerna om miljökonsekvensbeskrivning för detaljplan och innebar en vidare anpassning till MKB-direktivet. Med genomförandet av ett annat direktiv, Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/42/EG (direktivet om miljöbedömning av planer och program), anses bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken ha strukturerats på ett sådant sätt att det tydligt framgår vilka krav som måste uppfyllas när det gäller besluts-

underlag för planer och program (nämnda direktiv) respektive verksamheter och åtgärder (MKB-direktivet). Båda direktiven innehåller krav på miljökonsekvensbeskrivning i de fall då betydande miljöpåverkan kan förutses. Direktivens krav skiljer sig något åt. Detta gäller bl.a. kriterierna för när det skall anses vara fråga om betydande miljöpåverkan och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll. Den svenska lagstiftningen anses återspegla detta. Regeringens förslag föranleddes bl.a. av att Europeiska kommissionen påtalat brister i det svenska genomförandet av MKB-direktivet. Ändringarna innebär bl.a. att om det är fråga om en av de i förslaget uppräknade åtta verksamheterna (industri, köpcentrum m.m.) – och den kan antas medföra en betydande miljöpåverkan – det ställs krav på en miljökonsekvensbeskrivning av detaljplanen och att beskrivningen skall ha ett innehåll som uppfyller MKB-direktivets krav. (Se bet. 2004/05:BoU6.)

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför propositionens förslag i denna del. Utskottet finner inte tillräckliga skäl för att gå motionärerna till mötes och avstyrker motionsförslagen.

Bättre beslutsunderlag tidigt i processen

Regeringens förslag

Länsstyrelsens roll i att vägleda verksamhetsutövaren avseende miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning förtydligas och anges i lagtexten.

Motionen

I motion 2004/05:MJ23 (m, fp, kd, c) yrkande 4 föreslår motionärerna att riksdagen skall besluta att 6 kap. 5 § MB skall förändras i enlighet med Miljöbalkskommitténs förslag. Förslaget innebär att länsstyrelserna på förhand skall *lämna besked* om MKB:ns inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Motionens yrkande 5 innehåller ett förslag om att kungörande av ansökan skall innebära att tillståndsmyndigheten bedömt att ansökningshandlingarna *uppfyller miljöbalkens krav* (begäran om tillkännagivande).

Utskottets ställningstagande

Miljöbalkskommitténs förslag innebar att länsstyrelsen skall lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Regeringens förslag har en något annan utformning. I stället för att "*lämna besked*" skall länsstyrelsen enligt regeringens förslag i samrådet aktivt verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs.

Vidare föreslog kommittén att bestämmelsen om godkännande av miljökonsekvensbeskrivningen i 6 kap. 9 § miljöbalken skall tas bort, att kungörelsen av målet eller ärendet skall innebära att tillståndsmyndigheten tagit ställning till att ansökningshandlingarna *uppfyller miljöbalkens krav* samt att vissa myndigheter alltid skall ges tillfälle att yttra sig över ansökningshandlingarna innan ärendet kungörs. Regeringen pekar bl.a. på att kompletteringar kan behöva göras även efter kungörelsen och att det med kommitténs förslag blir oklart vilken vikt som får läggas vid sena kompletteringar. Den finns enligt regeringens mening ingen laglig möjlighet att bortse från kompletteringar efter kungörandet.

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför propositionens förslag i denna del och avstyrker motionsförslagen.

Täkter

Regeringens förslag

Täkter skall enligt förslaget prövas enligt samma bestämmelser som gäller för övriga miljöfarliga verksamheter. Även i fortsättningen skall dock särskilda bestämmelser gälla för enbart täkter. Till exempel skall, när en ansökan om tillstånd till täkt prövas, behovet av det material som kan utvinnas vägas mot de skador på djur- och växtlivet och på miljön i övrigt som täkten kan befaras orsaka.

Bestämmelserna om att tillstånd inte får lämnas i strid med 7 kap. 28 a–29 §§ utgår. Även regleringen om att ägare eller annan innehavare av marken är skyldig att tåla åtgärder i enlighet med villkor i täkttillstånd utgår.

Det skall även fortsättningsvis gå att helt eller delvis upphäva tillstånd till täkt när tio år förflutit från det att tillståndet vann laga kraft.

Den särskilda regleringen om att ändra tillståndsvillkor för täkter om de är otillräckliga för att motverka negativ påverkan för miljön utgår. Den generella regleringen i 24 kap. 5 § MB kommer att omfatta täkter, och regeringen anser den vara tillräcklig.

På samma sätt som gäller enligt 12 kap. 6 § och den nya föreslagna bestämmelsen i 11 kap. 9 § för anmälan av vattenverksamhet skall det anges inom vilken tid en anmälan om miljöfarlig verksamhet skall göras. Konsekvensändringar görs i 3 b § lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, 7 § lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter samt i 1 och 4 §§ lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus.

Motionen

I motionen 2004/05: MJ23 (m, fp, kd, c) yrkande 6 kräver motionärerna att regeringen, i samband med proposition med anledning av Miljöbalkskommitténs slutbetänkande, skall återkomma till frågan om hur

täkter skall inordnas i provningssystemet (begäran om tillkännagivande). Yrkande 7 innehåller förslag om att förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ändras (och att ändringarna träder i kraft samtidigt som ändringarna i miljöbalken) så att det klart framgår vad som gäller om tillstånds- och anmälningsplikt för husbehovstäkter, bl.a. att husbehovstäkter även fortsättningsvis skall tillåtas (begäran om tillkännagivande).

Utskottets ställningstagande

Täkter är miljöfarlig verksamhet enligt 9 kap. 1 § MB. För närvarande prövas de enligt en annan ordning än den som generellt gäller för miljöfarlig verksamhet. Den nuvarande regleringen innebär att det i MB (12 kap. 1 §) anges som huvudregel att det krävs tillstånd av länsstyrelsen för takt av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter. Från detta görs undantag för husbehovstäkter i vissa fall. Trots undantaget får dock regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer föreskriva tillståndsplikt. Det sagda gäller dock endast om det inte föreligger tillståndsplikt enligt 11 kap. MB, lagen (1966:314) om kontinentalsockeln, eller om (för takt av torv) bearbetningskoncession har lämnats enligt lagen (1985:620) om vissa torvfyndigheter. Förslaget innebär bl.a. att tillståndsplikt m.m. för täkter kommer att omfattas av regeringens rätt enligt 9 kap. 6 § MB att föreskriva om tillståndsplikt m.m. Regeringens föreskrifter i ämnet återfinns i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Här regleras alltså tillståndsplikten närmare. Förordningen innehåller bl.a. listor på verksamheter m.m. i tre olika kategorier. Kategori A kräver tillstånd av miljödomstol, kategori B kräver tillstånd av länsstyrelsen och kategori C förutsätter anmälan till den kommunala nämnden. Enligt regeringen bör det även fortsättningsvis krävas tillstånd till täkter, och någon ändring av vad som gäller i dag i fråga om vilka verksamheter som skall vara tillståndspliktiga är inte avsedd. Utskottet har från Regeringskansliet erfårit att arbetet med nödvändiga förordningsförändringar har påbörjats.

Regeringen redovisar i propositionen som sin uppfattning att frågan om att ersätta den gällande bestämmelsen med en ny allmän bestämmelse om skydd av biologisk mångfald bör behandlas i samband med det konkreta förslaget, nämligen när Miljöbalkskommitténs betänkande Miljöbalkens sanktionssystem och hänsynsregler (SOU 2004:37) behandlas.

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför propositionens förslag i denna del och avstyrker motionsförslaget.

Lagförslaget i övrigt

Utskottet ansluter sig till regeringens i propositionen redovisade bedömningar och tillstyrker därför även i denna del propositionens förslag.

Stockholm den 17 maj 2005

På bostadsutskottets vägnar

Ragnwi Marcelind

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Ragnwi Marcelind (kd), Owe Hellberg (v), Anders Ygeman (s), Lilian Virgin (s), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Maria Öberg (s), Mariam Osman Sherifay (s), Carl-Axel Roslund (m), Gunnar Sandberg (s), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c), Leif Jakobsson (s), Ewa Thalén Finné (m), Sten Lundström (v), Helena Hillar Rosenqvist (mp) och Mariann Ytterberg (s).

Avvikande mening

Lagförslaget m.m. (m, fp, kd, c)

Ragnwi Marcelind (kd), Marietta de Pourbaix-Lundin (m), Nina Lundström (fp), Carl-Axel Roslund (m), Lars Tysklind (fp), Rigmor Stenmark (c) och Ewa Thalén Finné (m) anför:

Inledning

Redan 2003 lade Miljöbalkskommittén fram sitt delbetänkande om enklare miljöprövning. Regeringen har först nu samlat sig till att komma med förslag som grundas på betänkandet. Kommitténs förslag innebär att miljöprövningen förenklas och underlättas i skedet från första myndighetskontakt till beslut i första instans. Motivet var att dagens regelverk medför långa handläggningstider och omfattande byråkrati vid tillståndsgivning. Detta kan leda till att investeringar som medfört bättre miljö och/eller bättre samhällsekonomi uteblivit.

Det är tillfredsställande att kunna konstatera att regeringen kommer med förslag som till stora delar följer betänkandet. Det är nödvändigt med förändring av nuvarande tidsödande system för miljöprövning.

Närmare om förslagen

Samråd

Enligt Miljöbalkskommittén bör en verksamhetsutövare frivilligt kunna betrakta sin verksamhet såsom om den har betydande miljöpåverkan. Därmed skulle länsstyrelsen inte behöva fatta beslut om detta. För att minska tidsutdräkt och osäkerhet vore det av värde om verksamhetsutövaren själv kan bedöma att verksamheten har betydande miljöpåverkan så att samrådsprocessen snabbare kan inledas. Regeringen har inte lämnat ett sådant förslag.

Vi anser att riksdagen skall besluta att verksamhetsutövare skall kunna bedöma att verksamhet har betydande miljöpåverkan och snabbare kunna inleda samrådsprocessen.

Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

Miljöbalkskommittén föreslog att länsstyrelsen skall ha en tidsgräns för beslut om en verksamhet har betydande miljöpåverkan. Regeringen har valt att inte följa kommitténs förslag.

Ett beslut borde enligt vår mening kunna lämnas inom en inte alltför lång tid. Kommittén har i sitt betänkande föreslagit en tidsgräns på sex veckor. Delvis relevanta invändningar har kommit från remissinstanserna. Värt att ta fasta på är att det måste klargöras under vilka förutsättningar länsstyrelsen skall få förlänga tiden till dess beslut slutgiltigt fattas. Enligt vår mening är en tidsgräns på sex veckor från inlämnande av ansökan till beslut rimlig. Länsstyrelsen skall under denna tidsperiod ges möjlighet till förlängning av tiden om kompletteringar måste inhämtas. En ny tidsgräns på sex veckor skall sedan börja löpa från det att kompletteringarna lämnats in. Överskrids tidsgränsen skall den sökande ha rätt till skadestånd. Skadeståndet skall ökas med tidsutdräkten.

Vi anser att riksdagen skall besluta att länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan skall fattas inom sex veckor från inlämnande av ansökan.

Innehållet i en miljökonsekvensbeskrivning m.m.

De svenska kraven på miljökonsekvensbeskrivningar skulle med fördel kunna harmoniseras med MKB-direktivet. Stora besparingar i prövningsprocessen för såväl företag som myndigheter skulle därigenom kunna åstadkommas. Det svenska prövningssystemet bör också anpassas till IPPC-direktivet och helst omformas från att vara produktionsrelaterat till att vara utsläppsrelaterat. På så sätt underlättas övergången till nya miljöverktyg som handel med utsläppsrätter och miljökvalitetsnormer.

Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med förslag i de delar som vi nu har angett.

Bättre beslutsunderlag tidigt i processen

Miljöbalkskommittén föreslog att länsstyrelserna på förhand skall lämna besked om miljökonsekvensbeskrivningens inriktning och omfattning för verksamheter och åtgärder som kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Regeringen föreslår i stället att länsstyrelserna under samrådet skall verka för att miljökonsekvensbeskrivningen får den inriktning och omfattning som behövs.

Förändringen innebär att i stället för att verksamhetsutövare från början får klart för sig vad som gäller för en miljökonsekvensbeskrivning blir det ett flytande rättsläge, där länsstyrelsen under processens gång kan tillföra krav eller bedöma tidigare ställda krav som obehövliga. Ingetdera är bra. Nya krav medför dels att tiden till beslut förlängs, dels ökade kostnader på grund av tidsutdräkten i sig, dels att nya underlag måste tas fram. Bortsett från andra krav som uppfyllts betyder det att tid och pengar lagts ner till ingen nytta.

I en rättsstat är ett grundläggande krav att man vet vad som gäller för ett godkännande när processen påbörjas. Vi delar därför kommitténs bedömning och anser att 6 kap. 5 § miljöbalken skall utformas efter dess förslag. Kommittén ansåg också att kungörelse i målet eller ärendet i sig skall innebära att länsstyrelsen godkänt att underlaget för ansökan uppfyller miljöbalkens krav. Regeringen har valt att inte gå på kommitténs linje utan vill behålla dagens regler vilka innebär att krav på kompletteringar av underlaget kan komma att ställas också sent i processen. Detta är ägnat att skapa osäkerhet både vad gäller innehåll och tidsutdräkt. Det var just dessa problem kommittén avsåg att lösa. Synpunkter som kommer in under samrådstiden kommer givetvis att kunna beaktas trots denna förändring.

Vi anser därför att kommitténs förslag bör genomföras.

Täkter

Regeringen har valt att föreslå att även fortsättningsvis särbehandla prövningen av tillstånd för täktverksamhet. Kommittén föreslog att dessa särbestämmelser skulle tas bort och ersättas av de allmänna hänsynsregler som gäller för övrig miljöstörande verksamhet. Någon begränsning liknande den för täkter finns inte för någon annan verksamhet. Det måste vara en allmän princip för lagstiftning att ha så få specialregler som möjligt. Därför är det principiellt riktigt att, som utredningen gör, föreslå enhetliga regler. Det är dock viktigt att inte stora natur- och miljövärden påverkas av en förändring av lagstiftningen. Vi anser det därför svårt att ta ställning till förslaget om att ta bort särbehandlingen av täkter innan förändringarna i de allmänna hänsynsreglerna och en ny regel om biologisk mångfald presenterats.

Vi kräver därför att regeringen återkommer med förslag till förändring av reglerna kring täkter i samband med den proposition som bör vara en följd av Miljöbalkskommitténs slutbetänkande.

Propositionen medför oklarhet om vad som skall gälla för husbehovstäkter. Enligt texten i propositionen skall även fortsättningsvis husbehovstäkter delas in i anmälningspliktiga och inte anmälningspliktiga. Kommittén föreslår i princip samma lösning men anför också att täkter skall tas med i listorna över tillstånds- och anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter. Förordningen måste därför ändras så att det klart framgår att husbehovstäkter även fortsättningsvis i princip tillåts.

Vi kräver därför att förordningsändringar i enlighet med detta träder i kraft samtidigt som ändringarna i miljöbalken.